USAID
OD AMERIČKOG NARODA

BOSNA I HERCEGOVINA

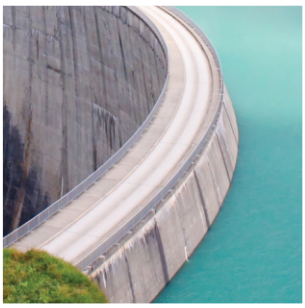

VODIČ ZA INVESTITORE

u elektroenergetskom sektoru u BiH

IZJAVA O ODGOVORNOSTI

Stavovi izneseni u ovom dokumenti ne odražavaju nužno stavove Američke agencije za međunarodni razvoj ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Informacije sadržane u ovom dokumentu su osmišljene tako da pruže korisne informacije o prezentiranim temama. Ovaj dokument nije zamjena, niti može biti zamjena za profesionalne pravne savjete, zakone i/ili podzakonske tekstove. Čitaoci trebaju imati na umu da su postupci i zakoni opisani u ovom dokumenti podložni izmjenama.

USAID EIA *se zahvaljuje članovima radnih grupa koji su svojim radom doprinijeli kvaliteti ovog dokumenta. Bilo nam je zadovoljstvo sarađivati sa vama.*

USAID EIA *se također zahvaljuje i Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH za podršku pruženu tokom izrade ovog dokumenta.*

Dokument podržan od strane:

1. SPISAK SKRAĆENICA

BD	Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
BPK	Bosansko-podrinjski kanton Goražde
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FERK	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji BiH
FMERI	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
HNK	Hercegovačko-neretvanski kanton
KS	Kanton Sarajevo
K10	Kanton 10
ODS	Operator distributivnog sistema
OIE	Obnovljivi izvori energije
OIEiEK	Obnovljivi izvori energije i efikasne kogeneracije
PK	Posavski kanton
RS	Republika Srpska
RERS	Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske
SBK	Srednjobosanski kanton
TK	Tuzlanski kanton
USK	Unsko-sanski kanton
ZDK	Zeničko-dobojski kanton
ZHK	Zapadnohercegovački kanton

2. SADRŽAJ

1 SPISAK SKRAĆENICA 4
2 SADRŽAJ 5
3 UVOD 8
4. NADLEŽNOST ORGANA I INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE 13
4.1. UVODNA NAPOMENA 14
4.2. KONCESIJE 14
4.3. PRIKLJUČENJE NA PRIJENOSNU MREŽU 17
4.3.1. NAČELNA SAGLASNOST ZA PRIKLJUČENJE 18
4.3.2. UVJETI ZA PRIKLJUČAK 19
4.3.3. ODOBRENJE ZA PRIKLJUČENJE 21
5. VODIČ ZA INVESTITORE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA U FEDERACIJI BiH 25
5.1. SHEMATSKI PRIKAZ DOZVOLA I NADLEŽNIH INSTITUCIJA U FBiH 26
5.2. URBANISTIČKA SAGLASNOST/LOKACIJSKA INFORMACIJA 27
5.2.1. URBANISTIČKA SAGLASNOST 29
5.2.2. LOKACIJSKA INFORMACIJA 34
5.3. ODOBRENJE ZA GRAĐENJE 37
5.4. ODOBRENJE ZA UPOTREBU 44
5.5. OSTALE DOZVOLE 49
5.6. KONCESIJE 56
5.7. VODNI AKTI 55
5.7.1. PRETHODNA VODNA SAGLASNOST 59
5.7.2. VODNA SAGLASNOST 62
5.7.3. VODNA DOZVOLA 64
5.8. OKOLIŠNA DOZVOLA 66
5.9. PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU 71

5.9.1. PRETHODNA ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST 73
5.9.2. UGOVOR O UREĐENJU MEĐUSOBNIH ODNOSA 74
5.9.3. UGOVOR O FINANSIRANJU 75
5.9.4. ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST 75
5.9.5. UGOVOR O PRIKLJUČENJU 77
5.10. SAGLASNOST NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU 77
5.11. ENERGETSKA DOZVOLA 81
5.12. DOZVOLA ZA RAD ZA OBAVLJANJE ELEKTROPRIVREDNE DJELATNOSTI 85
5.12.1. DOZVOLA ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE 86
5.13. OSTVARIVANJE PODSTICAJA 90
5.13.1. STATUS POTENCIJALNO PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA 93
5.13.2. PREDUGOVOR ZA OTKUP ELEKTRIČNE ENERGIJE 95
5.13.3. KVALIFICIRANI PROIZVOĐAČ 96
5.13.4. PRIVILEGIRANI PROIZVOĐAČ 97
5.13.5. UGOVOR O OTKUPU ELEKTRIČNE ENERGIJE 100
5.14. REGISTAR PROJEKATA NA OBNOVLJIVE IZVORE 101
6. VODIČ ZA INVESTITORE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA U REPUBLICI SRPSKOJ 105
6.1. SHEMATSKI PRIKAZ DOZVOLA I NADLEŽNIH INSTITUCIJA U RS 106
6.2. LOKACIJSKI USLOVI 107
6.3. GRAĐEVINSKA DOZVOLA 110
6.4. UPOTREBNA DOZVOLA 114
6.5. OSTALE DOZVOLE 118
6.6. KONCESIJE 119
6.7. VODOPRAVNI AKTI 126
6.7.1. VODNE SMJERNICE 129
6.7.2. VODNA SAGLASNOST 131
6.7.3. VODNA DOZVOLA 133

6.8. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE 135
6.8.1. PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU 135
6.8.2. EKOLOŠKA DOZVOLA 143
6.9. PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU 148
6.9.1. SAGLASNOST ODS-a NA LOKACIJU 149
6.9.2. ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST 150
6.9.3. UGOVOR O PRIKLJUČENJU 152
6.9.4. PRVO PRIVREMENO PRIKLJUČENJE NA MREŽU 153
6.9.5. UGOVOR O PRISTUPU DISTRIBUTIVNOJ MREŽI 155
6.9.6. TRAJNO PRIKLJUČENJE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU 155
6.9.7. DEKLARACIJA O PRIKLJUČKU 156
6.10. DOZVOLA ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA 157
6.11. DOZVOLA ZA OBAVLJANJE ENERGETSKE DJELATNOSTI 161
6.12. OSTVARIVANJE PODSTICAJA 167
6.12.1. PRELIMINARNO PRAVO NA PODSTICAJ 170
6.12.2. PREDUGOVOR O PODSTICAJU 173
6.12.3. SERTIFIKAT ZA PROIZVODNO POSTROJENJE 173
6.12.4. PRAVO NA PODSTICAJ 179
6.12.5. UGOVOR O OTKUPU ILI PREMIJI 181
6.13. REGISTAR PROJEKATA 182

3. UVOD

Ovaj Vodič namijenjen je potencijalnim investitorima koji žele da investiraju u izgradnju elektroenergetskih postrojenja u Bosni i Hercegovini (BiH). U njemu se mogu naći informacije o postupku, potrebnim dozvolama, nadležnim organima, kao i druge korisne informacije.

Vodič objašnjava postupak izdavanja dozvola u Bosni i Hercegovini (BiH), uključujući korake koje mora poduzeti investitor i dokumentaciju koju mora priložiti uz zahtjev za izdavanje pojedinačnih dozvola.

Postupci izdavnja dozvola su po svojoj prirodi kompleksni u svim zemljama. Ono po čemu se oni razlikuju jeste lakoća kojom se ti procesi mogu identificirati. Svrha ovog Vodiča je da doprinese transparentnosti postupka ishođenja dozvola za izgradnju elektroenergetskih objekata u BiH.

U cilju boljeg razumijevanja treba imati u vidu administrativno uređenje Bosne i Hercegovine koja se sastoji od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i Republike Srpske (RS), te Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (BD)[1] *[Slika 1].*

Slika 1: Administrativno uređenje BiH

1 Brčko Distrikt je zasebna administrativna jedinica pod jurisdikcijom Bosne i Hercegovine.

Organi/institucije BiH imaju nadležnost za izdavanje samo dvije dozvole:

a) koncesije – kada su u pitanju međuentitetski i međudržavni projekti za koje su nadležna odgovarajuća ministarstva i državna Komisija za koncesije;

b) priključenje na prenosnu mrežu za koju je nadležan "Elektroprenos BiH".

Sve ostale dozvole za izgradnju elektroenergetskih postrojenja pribavljaju se na nivou entiteta ili Brčko Distrikta.

U Federaciji BiH koja se sastoji od 10 kantona, nadležnost je podijeljena između institucija FBiH i kantona, odnosno općinskih organa ovisno od vrste i veličine energetskog postrojenja.

U RS-u nadležnost je podijeljena između entitetskog i opštinskog nivoa.

U Brčko Distriktu isključivu nadležnost za izdavanje svih potrebnih dozvola ima Brčko Distrikt.

Postupak izgradnje elektroenergetskog objekta grupiše se oko ishođenja tri "osnovne" dozvole iz oblasti građenja, a to su:

1) Urbanističke saglasnosti ili lokacijske informacije (FBiH) odnosno lokacijskih uslova (RS);

2) Pribavljanje odobrenja za građenje (FBiH) odnosno građevinske dozvole (RS);

3) Pribavljanje odobrenja za upotrebu (FBiH) odnoson upotrebne dozvole (RS).

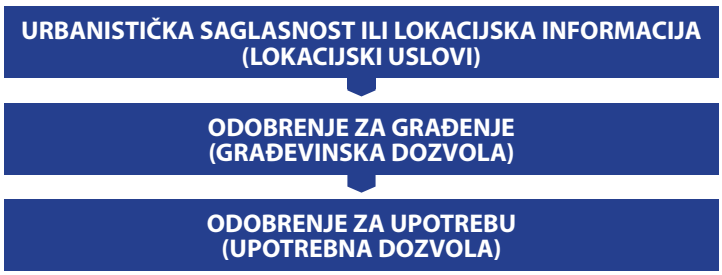

Sve ostale dozvole i saglasnosti pribavljaju se u postupcima ishođenja neke od ove tri glavne dozvole i prilikom opisa svake od posebnih dozvola bit će naglašena nadležna institucija ili upravni organ za tu dozvolu.

Također će biti obrađene procedure za pribavljanje dozvola za ostvarivanje prava na podsticaj za postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i efikasna kogenerativna postrojenja.

Imajući u vidu administrativno uređenje Bosne i Hercegovine i zakonima utvrđene nadležnosti, radi lakšeg i jednostavnijeg sagledavanja procesa pribavljanja dozvola Vodič je sačinjen kao cjelovit dokument koji daje odgovore na postupke pribavljanja dozvola na prostoru Bosne i Hercegovine, a sadrži jasno odvojene vodiče za entitete, Federaciju BiH i Republiku Srpsku, dok je u posebnom dijelu obrađena nadležnost organa i institucija BiH.

Generalno osnovni koraci koje investitor mora preduzeti prije preduzimanja bilo kakvih aktivnosti na pribavljanju dozvola su:

- Identifikovati nadležnosti/nadležne organe za izgradnju,
- Utvrditi potrebu pribavljanja koncesije za izgradnju elektroenergetskog postrojenja,
- Izvršiti provjeru prostorno-planske dokumentacije u cilju sagledavanja barijera za izgradnju objekta. Provjera prostorno-planske dokumentacije vrši se kod organa nadležnog za poslove prostornog uređenja[2] i građenja na lokaciji na kojoj će se nalaziti planirani energetski objekat. Ovi podaci su najčešće dostupni i u općinskim službama nadležnim za prostorno uređenje i urbanizam, gdje se investitor može upoznati sa svim specifičnostima građenja na željenoj lokaciji kao što su: namjena zemljišta, predviđenost objekta u prostornim planovima, mogućnost spajanja sa komunalnom infrastrukturom, itd. Ukoliko gradnja objekta nije predviđena ili je predviđena za druge namjene u saradnji sa nadležnim organima potrebno je sagledati mogućnost prevazilaženja problema i dužinu njegovog trajanja.

NAPOMENA: Kvalitetno izrađena projektna dokumentacija je ključna za brzo i efikasno odobravanje izgradnje objekta. Veliki broj problema koji uobičajeno nastaju u kasnijim fazama postupka izdavanja dozvola uzrokovan je neadekvatnom projektnom dokumentacijom.

2 Nadležnost za donošenje prostorno-planske dokumentacije imaju entiteti, kantoni i jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine), ali se informacije o prostorno-planskoj dokumentaciji u pravilu mogu najbrže dobiti u općini na čijoj teritoriji se planira gradnja.

4. NADLEŽNOST ORGANA I INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

4.1. UVODNA NAPOMENA

U ovom poglavlju opisani su postupci dodjele koncesije na nivou BiH i priključenja na prijenosnu mrežu.

Ove korake investitor će proći samo u slučajevima kada je dodjela koncesije u nadležnosti BiH, odnosno u slučaju kada se elektroenergetski objekat priključuje na prenosnu mrežu.

Obzirom da nadležnost za izdavanje većine dozvola imaju entiteti, postupak izdavanja dozvola i u ovim slučajevima odvija se u skladu sa shematskim prikazima ishođenja dozvola prikazanim u poglavljima 5 (FBiH) i 6 (RS).

4.2. KONCESIJE

ŠTA JE KONCESIJA?

Koncesija je pravo obavljanja određene privredne djelatnosti korištenjem prirodnog bogatstva ili dobara u općoj upotrebi ili obavljanja djelatnosti od općeg interesa prema unaprijed propisanim i ugovorenim uslovima. Uslovi koncesije se definiraju ugovorom o koncesiji.

KO JE NADLEŽAN ZA DODJELU KONCESIJE?

Za dodjelu koncesije na nivou BiH nadležno je ministarstvo ili drugi organ BiH koje odredi Vijeće minisatara BiH da dodjeljuje koncesiju.

Pored toga, na nivou BiH postoji i Komisija za koncesije BiH kao nezavisno regulatorno tijelo. Ova komisija nije nadležna za dodjelu koncesije već ima određenu ulogu u postupku, poput praćenja cjelokupnog rada koncesionara (investitora), razmatranja žalbi potrošača, vođenje postupka u slučaju prekršaja i drugo.

ZA KOJE ENERGETSKE OBJEKTE SE PRIBAVLJA KONCESIJA NA NIVOU BiH?

Za slučajeve izgradnje energetskih objekata, koncesija će se dodijeliti na nivou BiH u slučaju kada se koncesiono dobro nalazi na međudržavnoj granici, kao i kada se koncesiono dobro prostire na FBiH i RS[3].

KAKO SE DODJELJUJE KONCESIJA ZA ELEKTROENERGETSKE OBJEKTE NA NIVOU BiH?

Koncesije na nivou BiH dodjeljuju se na dva osnovna načina:

1) Putem tendera; i
2) Putem samoinicijativne ponude.

U slučaju dodjele koncesije putem **tendera**, sam tekst tendera sadrži sve informacije, kriterije, uvjete i potrebne dokumente koji se dostavljaju za učešće u tenderu.

Davatelj koncesije (koncedent) formira ekspertnu tendersku komisiju koja, prema kriterijima iz tendera, sačinjava rang-listu prispjelih ponuda i Komisiji za koncesije BiH dostavlja prijedlog najuspješnijeg ponuđača.

Komisija za koncesije BiH donosi odluku o dodjeli koncesije na osnovu koje se zaključuje Ugovor o koncesiji.

Za koncesije za koje nije raspisan tender investitor može uputiti **samoinicijativnu ponudu** za dodjelu koncesije.

3 Zakonom je definisana nadležnost BiH za dodjelu koncesije u sektorima koji su, po Ustavu BiH i zakonima BiH, u nadležnosti BiH, i u slučaju predstavljanja međunarodnog subjektiviteta BiH, kao i kada se koncesiono dobro prostire na FBiH i RS i to: za osiguranje infrastrukture i usluga, eksploatacije prirodnih resursa i objekata koji služe njihovom iskorištavanju, finansiranju, projektovanju, izgradnji, obnovi, održavanju i/ili rukovođenju radom infrastrukture i za nju vezanih objekata i uređaja.

Uz samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije dostavlja se:

1.	Puno ime preduzeća, sjedište, fotokopiju registracije, osnovne podatke o bonitetu preduzeća
2.	Ime i prezime i svojstvo ovlašćenog lica i drugu identifikaciju po potrebi
3.	Predmet koncesije za koju se prijedlog podnosi
4.	Idejni projekt o obavljanju koncesione djelatnosti
5.	Procjenu opravdanosti projekta
6.	Procjenu visine ulaganja
7.	Okvirni rok trajanja koncesije
8.	Osnovne uvjete za realizaciju koncesije

Ako nadležno ministarstvo, na osnovu podnesenog prijedloga, procijeni da postoji javni interes za dodjelu koncesije, tražit će od Komisije za koncesije BiH ovlaštenje za ulazak u pregovore sa ponuđačem. U toku pregovora, definišu se i elementi za izradu **studije ekonomske opravdanosti dodjele koncesije.**

Nadležno ministarstvo analizira projekat i razmatra studiju ekonomske opravdanosti i ako ona zadovoljava tražene kriterije dostavlja je Komisiji za koncesije BiH na potvrdu.

Komisija za koncesije BiH donosi odluku o dodjeli koncesije na osnovu koje se zaključuje Ugovor o koncesiji.

ŠTA JE STUDIJA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI?

Studija ekonomske opravdasnosti podrazumijeva projekat o stepenu tehničko-tehnološke, pravne i ekonomske opravdanosti koncesije, ispitivanje prirodnih uvjeta, urbanističko-tehničke mogućnosti i ograničenja, dozvole, odobrenja, saglasnosti, uticaj djelatnosti na život i zdravlje ljudi, te procjene rizika koncesionog projekta.

Studija treba da pokaže da je koncesioni projekat samoodrživ, da donosi dobit za BiH, da se uklapa u utvrđene ciljeve, te kako utiče na pružanje usluga korisnicima i naknade koje se naplaćuju od njih.

ŠTA JE KONCESIONA NAKNADA?

Za pravo obavljanja koncesione djelatnosti investitor je dužan plaćati koncesionu naknadu.

Koncesiona naknada i način njenog određivanja predmet je ugovora o koncesiji, a na osnovu utvrđenih principa i metoda izračunavanja sadržanih u javnom pozivu.

Ugovorom se utvrđuje visina, način i rokovi plaćanja koncesione naknade, a kriteriji za određivanje koncesione naknade su vrsta, kvalitet, odnosno kategorija, količina, namjena i tržišna cijena dobra od općeg interesa. Za obavljanje određenih djelatnosti, kriteriji se utvrđuju prema tržišnim uvjetima poslovanja, roku trajanja koncesije, rizicima i očekivanom profitu.

KOLIKI JE PERIOD TRAJANJA KONCESIJE?

Period trajanja koncesije određuje se u ugovoru o koncesiji. Period trajanja koncesije ne može biti duži od **30 godina.** U iznimnim slučajevima ovaj rok se može produžiti, ali ne može biti duži od **50 godina.**

4.3. PRIKLJUČENJE NA PRIJENOSNU MREŽU

U zavisnosti od tehničkih karakteristika i lokacije objekta, proizvodni energetski objekti se priključuju ili na distributivnu mrežu ili na prijenosnu mrežu (pogledati: Priključenje na distributivnu mrežu).

Za priključenje na prijenosnu mrežu investitor treba proći sljedeće korake:

1) Pribavljanje načelne saglasnosti za priključenje;
2) Pribavljanje uslova za priključak;
3) Sklapanje ugovora o priključku;
4) Pribavljanje odobrenja za priključenje.

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE PRIKLJUČENJA NA PRIJENOSNU MREŽU?

Priključenje na prijenosnu mrežu odobrava kompanija "**Elektroprenos BiH**" sa sjedištem u Banjoj Luci koja izdaje sve saglasnosti i sa kojom se potpisuju svi ugovori.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJAJU SAGLASNOSTI I ODOBRENJE ZA PRIKLJUČENJE NA PRIJENOSNU MREŽU?

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed izdavanja saglasnosti za priključenje i zaključenje ugovora sa "Elektroprenosom BiH" u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

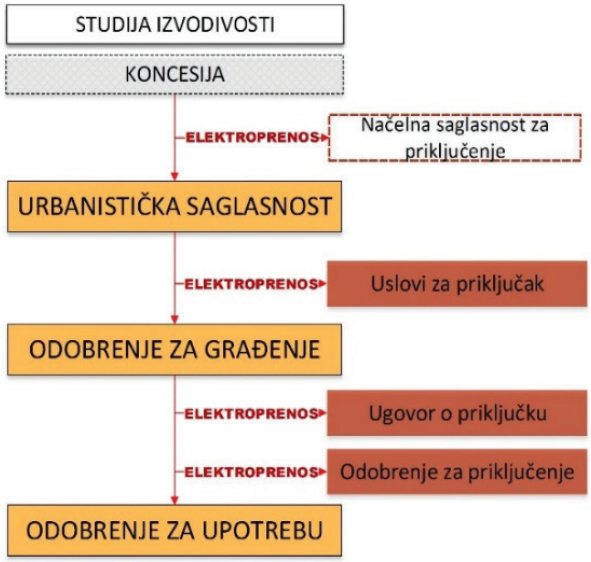

U nastavku slijedi zaseban opis svake od ovih saglasnosti i koraka u postupku priključenja na prijenosnu mrežu.

4.3.1. NAČELNA SAGLASNOST ZA PRIKLJUČENJE

ŠTA JE NAČELNA SAGLASNOST ZA PRIKLJUČENJE?

Načelna saglasnost za priključenje je potvrda investitoru da se planiran objekat može priključiti na prijenosnu mrežu na planiranoj lokaciji.

ŠTO SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE NAČELNE SAGLASNOSTI ZA PRIKLJUČENJE

Zahtjev za izdavanje načelne saglasnosti na priključak podnosi se kompaniji "Elektroprenos BiH" na propisanom obrascu koji je dostupan na web stranici kompanije[4].

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1.	Kopiju katastarskog plana lokacije na kojoj se nalazi planirani objekat;
2.	Ukoliko je riječ o već postojećem objektu onda se prilažu i ranije izdati dokumenti prije formiranja "Elektroprenosa BiH" kao što su: Uslovi za priključak Korisnika na prenosnu mrežu, Ugovor o priključku i Odobrenje za priključak.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA NAČELNE SAGLASNOSTI ZA PRIKLJUČENJE?

Načelna saglasnost za priključenje važi **godinu dana** od dana izdavanja, a u iznimnim slučajevima, može se produžiti za još **godinu dana.**

4.3.2. UVJETI ZA PRIKLJUČAK

ŠTA SU UVJETI ZA PRIKLJUČAK?

Uvjeti za priključak su tehnički dokument koji definira minimum tehničkih, konstruktorskih i operativnih kriterija koji se moraju ispuniti za priključenje proizvodnog energetskog objekta na prijenosnu mrežu.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE UVJETA ZA PRIKLJUČAK?

Zahtjev za izdavanje uvjeta za priključak podnosi se kompaniji "Elektroprenos BiH" na propisanom obrascu[5].

4 Dostupno na: http://www.elprenos.ba/BS/PrikljucakObrasciBS.aspx

5 Dostupno na: http://www.elprenos.ba/BS/PrikljucakObrasciBS.aspx

Zahtjev sadrži:

1.	Osnovne podatke o Korisniku;
2.	Naziv, vrstu, adresu i broj katastarske čestice objekta koji se priključuje na mrežu;
3.	Planirani datum priključenja;
4.	Planiranu instaliranu snagu i godišnju potrošnju/proizvodnju;
5.	Namjenu potrošnje električne energije, za kupce;
6.	Režim korištenja ili proizvodnje snage i energije;
7.	Ostale tehničke parametre u skladu sa Mrežnim kodeksom.

Uz popunjen obrazac zahtjeva investitor prilaže:

1.	Urbanističku saglasnost, lokacijske uvjete ili lokacijsku informaciju;
2.	Pogonsku kartu proizvodne jedinice;
3.	Jednopolnu šemu postrojenja po fazama;
4.	Za industrijske mreže – principijelnu jednopolnu šemu napajanja velikih industrijskih potrošača, energana ili kompenzacijskih uređaja (više od 5 MVA);
5.	Dokaz o izvršenoj uplati naknade za podnošenje Zahtjeva.

ŠTA "ELEKTROPRENOS BiH" RADI U POSTUPKU IZDAVANJA UVJETA ZA PRIKLJUČAK?

Uvjeti za priključak na prijenosnu mrežu se izdaju na osnovu izrađenog Elaborata tehničkog rješenja priključka.

Elaborat izrađuje "Elektroprenos BiH", a obim i sadržaj elaborata definira **Nezavisni operator sistema (NOS)** u BiH u konsultacijama sa "Elektroprenosom BiH".

Na zahtjev investitora Elaborat može izraditi i druga stručna institucija, ali tek nakon odobrenja od strane "Elektroprenosa BiH" uz konsultacije sa NOS-om. Nakon izrade Elaborata od strane druge stručne institucije, NOS uz aktivno učešće "Elektroprenosa BiH" vrši pregled, odobravanje i reviziju istog.

Investitor snosi troškove izrade Elaborata u svakom slučaju.

"Elektroprenos BiH" je dužan izdati uvjete za priključak u roku od **90 dana** od dana podnošenja zahtjeva, ili u roku od **30 dana** od dana revizije Elaborata, ukoliko je Elaborat izradila druga stručna institucija.

Investitor prihvata uvjete za priključak podnošenjem Izjave o prihvatanju uslova za priključak na propisanom obrascu dostupnom na web stranici "Elektroprenosa BiH"[6].

Nakon pribavljanja dozvole za građenje i uvjeta za priključak, investitor potpisuje **Ugovor o priključku** sa "Elektroprenosom BiH" kojim se definiraju svi tehnički, pravni i ekonomski uvjeti priključenja na prijenosnu mrežu, te sve karakteristike izgradnje priključka, budući vlasnički odnosi kao i budući odnosi u radu i održavanju objekata između investitora i "Elektroprenosa BiH".

KOLIKI JE ROK VAŽENJA UVJETA ZA PRIKLJUČAK?

Uvjeti za priključak važe **3 godine** od dana izdavanja.

4.3.3. ODOBRENJE ZA PRIKLJUČENJE

ŠTA JE ODOBRENJE ZA PRIKLJUČENJE?

Odobrenje za priključenje je posljednja saglasnost za priključenje na prijenosnu mrežu koja se izdaje nakon potpisivanja Ugovora o priključenju i izvršene inspekcije na licu mjesta. Ovim odobrenjem se potvrđuje da je investitor ispunio sve potrebne tehničke i pravne preduvjete iz Ugovora o priključenju na prijenosnu mrežu.

6 Dostupno na: http://www.elprenos.ba/Prikljucak/Izjava o prihvatanju Uslova za prikljucak Korisnika na prenosnu mrezu.pdf

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA PRIKLJUČENJE?

Odobrenje za priključenje se donosi na osnovu:

1.	Ugovora o priključku;
2.	Investiciono-tehničke dokumentacije;
3.	Prava izgradnje ili prava vlasništva ili služnosti za korištenje priključka;
4.	Dozvole za građenje priključka i dozvole za građenje;
5.	Izvedenih građevinskih radova sa potrebnim materijalom i opremom;
6.	Izvedenih elektromontažnih radova sa potrebnim materijalom i opremom;
7.	Opremanja obračunskog mjernog mjesta potrebnom mjernom opremom;
8.	Konačne potvrde o spremnosti stavljanja priključka pod napon;
9.	Provedenih ispitivanja.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA ODOBRENJA ZA PRIKLJUČENJE?

Rok važenja odobrenja za priključenje se definira Ugovorom o priključenju.

5. VODIČ ZA INVESTITORE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA U FEDERACIJI BiH

5.1. SHEMATSKI PRIKAZ DOZVOLA I NADLEŽNIH INSTITUCIJA U FBiH

Na dijagramu ispod prikazane su sve dozvole koje mogu biti potrebne u postupku izgradnje jednog elektroenergetskog objekta u FBiH. Posebnu pažnju je potrebno obratiti na oblasti koncesija, vodnih akata i okolišne dozvole gdje mogu postojati različitosti u odnosu na vrstu elektroenergetskog objekta koji se gradi i nadležni administrativni nivo vlasti.

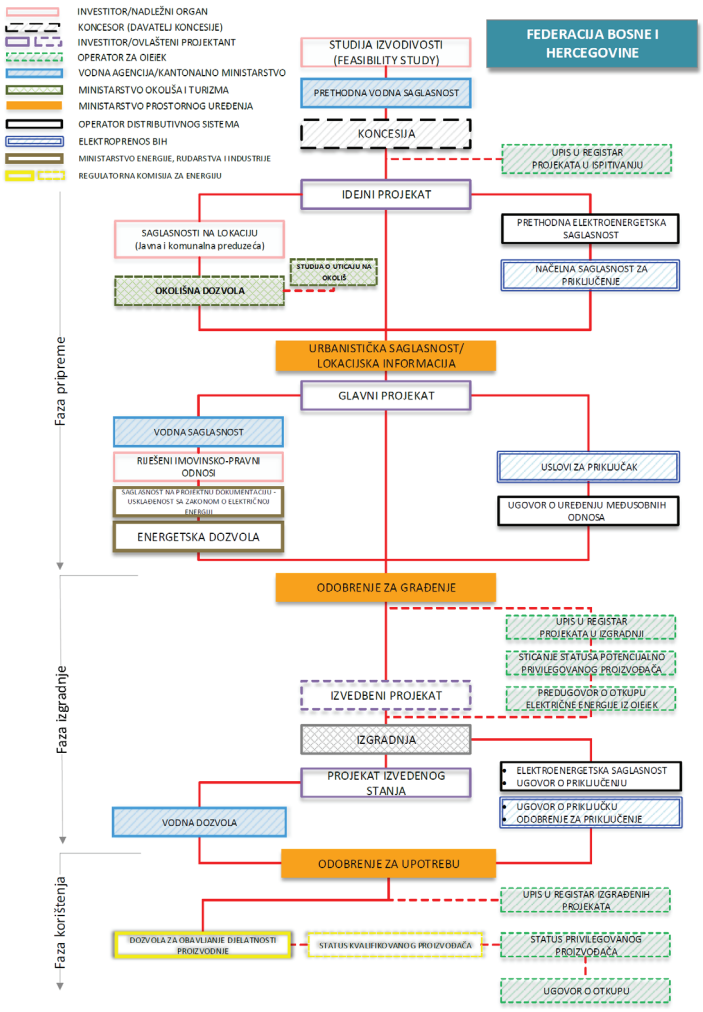

Slika 2: Shematski prikaz svih dozvola i nadležnih institucija u FBiH

5.2. URBANISTIČKA SAGLASNOST/LOKACIJSKA INFORMACIJA

ŠTA JE URBANISTIČKA SAGLASNOST?

Urbanistička saglasnost je upravni akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički i drugi uslovi za projektovanje i izgradnju objekta na željenoj lokaciji.

Urbanističkom saglasnošću investitoru se ne daje pravo da gradi planirani objekat, nego se samo postavljaju uslovi koje mora poštovati za gradnju planiranog objekta.

ŠTA JE LOKACIJSKA INFORMACIJA?

Lokacijska informacija može biti upravni akt ili stručno-tehnički dokument koji u biti predstavlja izvod iz detaljne prostorno-planske dokumentacije[7] u kojem su sadržani urbanističko-tehnički uslovi za planirano građenje.

Lokacijska informacija se izdaje po skraćenom postupku, što znači da je njeno ishođenje dosta jednostavnije za investitora.

KADA SE IZDAJE URBANISTIČKA SAGLASNOST A KADA LOKACIJSKA INFORMACIJA?

Urbanistička saglasnost se izdaje u slučajevima kada ne postoji detaljna prostorno-planska dokumentacija za lokaciju na kojoj se želi graditi. Ako postoji detaljna prostorno-planska dokumentacija, onda nadležni organ izdaje lokacijsku informaciju. Pored toga, u pojedinim kantonima lokacijske informacije se još uvijek ne izdaju.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE URBANISTIČKE SAGLASNOSTI/ LOKACIJSKE INFORMACIJE?

Nadležni organ za izdavanje urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, u zavisnosti od lokacije i veličine planiranog energetskog objekta, može biti:

7 Detaljna prostorno-planska dokumentacija je osnov za definiranje uslova za projektovanje i građenje objekata. Postoje sljedeće vrste detaljne prostorno-planske dokumentacije u FBiH: zoning plan, regulacioni planovi i urbanistički projekat.

1) Federalno ministarstvo prostornog uređenja;

2) Kantonalna ministarstva prostornog uređenja;

3) Općinske službe nadležne za poslove prostornog uređenja i urbanizam.

Generalno, u zavisnosti od veličine planiranog objekta tj. planirane instalirane snage, investitor će se obratiti sa zahtjevom za izdavanje urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije prema tabeli ispod:

Federalna nadležnost	Kantonalna nadležnost
Građevine i zahvati koji se odvijaju na teritoriji dva ili više kantona	Građevine i zahvati koji se odvijaju na teritoriji dvije ili više općina
Elektrane instalirane snage 30 MW i više sa pripadajućim građevinama	Elektrane instalirane snage ispod 30 MW sa pripadajućim građevinama
Dalekovodi 220 kV i više s trafostanicom i rasklopnim postrojenjem na tom dalekovodu	Dalekovodi od 35 kV do 220 kV sa trafostanicom i rasklopnim postrojenjem na tom dalekovodu
Vjetroparkovi (min. 4 vjetroturbine i više)	Vjetroparkovi do 4 vjetroturbine
Gradnja na međudržavnoj granici	
Gradnja u slobodnim carinskim zonama	
Gradnja u granicama nacionalnih spomenika	
Veliki zagađivači	
Brane s akumulacijom ili retencijskih prostorom sa pripadajućim građevinama koje zadovoljavaju kriterije velikih brana	

Nadležnost općina ovisi o kantonalnim zakonima. O nadležnosti općinskih organa investitor se može posavjetovati prilikom vršenja uvida u prostorno-plansku dokumentaciju.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA URBANISTIČKA SAGLASNOST/ LOKACIJSKA INFORMACIJA?

Urbanistička saglasnost je dokument koji se pribavlja u postupku izgradnje energetskih objekata. Na dijagramu ispod prikazana su faze i odnos urbanističke saglasnosti u odnosu na ostale dvije glavne dozvole. Isti redoslijed važi i za lokacijsku informaciju.

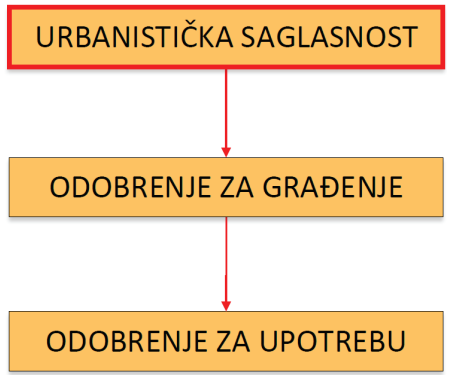

U nastavku slijedi opis postupka ishođenja **urbanističke saglasnosti.** Postupak ishođenja lokacijske informacije obrađen je u posebnom poglavlju.

5.2.1. URBANISTIČKA SAGLASNOST

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE URBANISTIČKE SAGLASNOSTI NA NIVOU FBiH?

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti razlikuje se od toga da li investitor podnosi zahtjev na federalnom ili kantonalnom/općinskom nivou.

Investitor uz zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti za energetske objekte **Federalnom ministarstvu prostornog uređenja** prilaže sljedeće dokumente:

1.	Izvod iz katastarskog plana
2.	Izvod iz zemljišne knjige
3.	Idejni projekat u tri primjerka
4.	Okolišna dozvola (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)
5.	Idejni plan upravljanja građevinskim otpadom
6.	Dokaz o uplati administrativne takse
7.	Popratni akt sa obrazloženjem koje sadrži podatke potrebne za utvrđivanje urbanističko-tehničkih i drugih uslova
8.	Pripremna geotehnička studija (misija G1)
9.	Prethodna vodna saglasnost (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)
10.	Prethodna elektroenergetska saglasnost ili načelna saglasnost za priključak u zavisnosti od vrste mreže na koju se priključuje objekat

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE URBANISTIČKE SAGLASNOSTI NA KANTONALNOM/OPĆINSKOM NIVOU?

Investitor uz obrazloženi zahtjev koji sadrži sve podatke potrebne za utvrđivanje urbanističko-tehničkih i drugih uvjeta za izdavanje urbanističke saglasnosti na **kantonalnom/općinskom nivou** prilaže sljedeće dokumente, u zavisnosti od kantona:

DOKUMENT	KS	TK	ZDK	HNK	SBK	USK	BPK	PK	ZHK	K10
Kopija katastarskog plana sa naznakom korisnika predmetne i susjednih parcela	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Zemljišno-knjižni izvadak	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
Idejno rješenje građevine	✓[1]	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-
Idejni projekat				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓[3]
Vrsta i tehnički opis građevine	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-	✓
Opis predviđene tehnologije rada, ako se radi o proizvodnom objektu	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-	-
Okolišna dozvola (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)	✓	-	✓	-	-	✓	✓[2]	✓	✓	✓
Dokaz o uplati administrativne takse	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Drugi podaci i dokumenti na zahtjev	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

[1] U KS-u, u zavisnosti od složenosti građenja može se priložiti ili idejni projekat ili idejno rješenje ili programska skica

[2]U BPK potrebno je priložiti "preliminarnu procjenu uticaja na okoliš, ako se radi o projektu koji podliježe odobravanju prema posebnim propisima o zaštiti okoliša".

[3]U K10 za projekte koji ne podliježu kontroli u režimu građenja trećeg stepena (urbana područja i građevinske zone u vanurbanim područjima) nije potreban idejni projekat.

DA LI SU POTREBNI JOŠ NEKI DOKUMENTI ZA PRIBAVLJANJE URBANISTIČKE SAGLASNOSTI?

Za izgradnju energetskih objekata često je potrebno više načelnih ili prethodnih saglasnosti različitih komunalnih kompanija i drugih korisnika na lokaciji na kojoj se želi graditi. Ne postoji način da se unaprijed utvrdi koje od ovih saglasnosti ili potvrda će biti potrebne jer to ovisi od nadležne institucije koja izdaje urbanističku dozvolu, planirane lokacije energetskog objekta, te svih drugih korisnika prostora. Osim toga, nadležni organ za izdavanje urbanističke saglasnosti pribavlja mnoge od ovih saglasnosti po službenoj dužnosti, ali o trošku investitora.

U tabeli ispod dat je okvirni prikaz najčešće potrebnih saglasnosti:

1	Saglasnost telekom operatera
2	Saglasnost kompanija za vodovod i kanalizaciju
3	Saglasnost kompanija nadležnih za upravljanje cestama
4	Poljoprivredna saglasnost, ukoliko je potrebna pretvorba poljoprivrednog u građevinsko zemljište
5	Saglasnost Direkcije za civilno vazduhoplovstvo
6	Saglasnost nadležnog organa za očuvanje nacionalnih i kulturnih spomenika
7	Sanitarne saglasnosti
8	Iznimno, saglasnost Ministarstva odbrane ili Komisije za deminiranje BiH

U slučaju potrebe, ostali korisnici prostora propisuju i uslove koje tehnička dokumentacija mora ispunjavati kako bi se objekat mogao izgraditi na željenoj lokaciji. Ovo posebno važi za komunalne kompanije koje daju i saglasnosti na projektnu dokumentaciju planiranog objekta te dozvoljavaju priključenje na komunalnu infrastrukturu.

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA URBANISTIČKE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ provjerava urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, pismeno će pozvati investitora da dopuni zahtjev u ostavljenom roku.

Urbanistička saglasnost se na nivou FBiH izdaje na osnovu mišljenja kantonalnih ministarstava prostornog uređenja, a na kantonalnom nivou na osnovu mišljenja općinske službe na čijem teritoriju se namjerava graditi. Osnova za izdavanje mišljenja su prostorni planovi kantona, općine i urbanistički projekti, a za područja za koja nije donesen planski dokument osnova je stručna ocjena komisije.

U nastavku postupka službena osoba iz nadležne institucije izlazi na lice mjesta i vrši uviđaj kako bi provjerili stanje na terenu i stanje susjednih parcela i građevina.

Nakon kompletiranja zahtjeva, urbanistička saglasnost se izdaje u prosjeku u roku od **30 dana.** Izuzeci su ZDK gdje je rok za izdavanje urbanističke saglasnosti **10 dana** i BPK gdje rok iznosi **60 dana.**

KOLIKI JE ROK VAŽENJA URBANISTIČKE SAGLASNOSTI?

Urbanistička saglasnost važi **godinu dana** od dana pravosnažnosti i u tom roku se mora podnijeti zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje. U iznimnim slučajevima, na zahtjev investitora i uz obrazloženje razloga, važenje urbanističke saglasnosti može se produžiti za još **godinu dana**. Duži rok predviđen je u Kantonu 10 gdje urbanistička saglasnost važi **2 godine** a može se produžiti **za dodatne 2 godine.**

NAPOMENA: Troškovi uređenja građevinskog zemljišta utvrđuju se u skladu sa općinskim odlukama o visini naknade za uređenje građevinskog zemljišta.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Mogućnost podnošenja žalbe zavisi od administrativnog nivoa na kojem se izdaje urbanistička saglasnost i od kantona u kojem se izdaje urbanistička saglasnost. Zakonski svaka odluka mora sadržavati uputu o tome da li se može uložiti žalba i kome, te koliki je rok za podnošenje žalbe.

Generalno, protiv odluka **Federalnog ministarstva prostornog uređenja** nije moguće uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka **kantonalnih ministarstava prostornog uređenja** žalbe je moguće uložiti u TK, ZDK, HNK, BPK i PK i to u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Žalba se u pravilu izjavljuje ili vladi kantona ili komisiji za drugostepeno upravno rješavanje vlade kantona. U KS-u, SBK, USK, ZHK, K10 žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim kantonalnim sudom u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka nadležnih općinskih organa, žalba se podnosi Kantonalnom ministarstvu prostornog uređenja u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku.

NAPOMENA: Na svaku izdatu dozvolu investitor mora staviti "klauzulu pravomoćnosti" da bi ta dozvola imala pravnu snagu. "Klauzulu pravomoćnosti" stavlja nadležni organ koji je izdao dozvolu tako što nakon proteka roka za žalbu stavlja pečat na dozvolu i upisuje datum nastupanja pravomoćnosti.

5.2.2. LOKACIJSKA INFORMACIJA

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE LOKACIJSKE INFORMACIJE NA NIVOU FBIH?

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje lokacijske informacije razlikuje se usljed toga da li investitor podnosi zahtjev na federalnom ili kantonalnom/općinskom nivou.

Investitor uz zahtjev za izdavanje lokacijske informacije za energetske objekte **Federalnom ministarstvu prostornog uređenja** prilaže sljedeće dokumente:

1.	Kopija katastarskog plana sa posjedovnim listom
2.	Idejni projekat u 3 primjerka
3.	Opis predviđene tehnologije rada, ako se radi o proizvodnom objektu
4.	Okolišna dozvola (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)
5.	Prethodna vodna saglasnost (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)
6.	Popratni akt sa obrazloženjem zahtjeva i podacima potrebnim za izdavanje lokacijske informacije

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE LOKACIJSKE INFORMACIJE NA KANTONALNOM/OPĆINSKOM NIVOU?

Investitor uz obrazloženi zahtjev za izdavanje lokacijske informacije na **kantonalnom/općinskom nivou** prilaže sljedeće dokumente, u zavisnosti od kantona:

DOKUMENT	KS	TK	ZDK	SBK	USK	BPK	PK	K10
Kopija katastarskog plana sa naznakom korisnika predmetne i susjednih parcela	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Idejni projekat	✓	-	-	-	✓	-	-	-
Idejno rješenje građevine sa opisom namjene i funkcije planirane građevine ili zahvata u prostoru, sa osnovnim tehničkim pokazateljima	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
Opis predviđene tehnologije rada, ako se radi o proizvodnom objektu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Okolišna dozvola (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)	-	-	-	-	✓	-	✓	✓
Dokaz o uplati administrativne takse	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Drugi podaci i dokumenti na zahtjev	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA LOKACIJSKE INFORMACIJE?

Nakon što investitor dostavi zahtjev za izdavanje lokacijske informacije nadležni organ će izvršiti uvid u detaljne planske dokumente (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) na osnovu kojih će izdati lokacijsku informaciju.

Lokacijska informacija se izdaje po skraćenom postupku, u prosjeku, u roku od **10 do 15 dana**.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA LOKACIJSKE INFORMACIJE?

Lokacijska informacija generalno važi sve dok se ne promijene detaljni planski dokumenti na osnovu kojih je izdata. Izuzetak su nivo FBiH i SBK gdje lokacijska informacija važi **godinu dana** od dana pravomoćnosti, te K10 gdje važi **dvije godine**.

Investitor je dužan da u roku od **godinu dana** podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje. Izuzetak je K10 gdje je rok za podnošenje zahtjeva za odobrenje za građenje duži i iznosi **2 godine.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Mogućnost podnošenja žalbe zavisi od administrativnog nivoa na kojem se izdaje lokacijska informacija i od kantona u kojem se izdaje.

Protiv odluke **Federalnog ministarstva prostornog uređenja** o lokacijskoj informaciji žalba nije dopuštena niti se može pokrenuti upravni spor.

Protiv odluka **kantonalnih ministarstava prostornog uređenja** žalbe je moguće uložiti u ZDK i PK u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku, a u TK u roku od **3 dana**. U SBK i K10 žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim kantonalnim sudom u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka općinskih organa žalba se izjavljuje Kantonalnom ministarstvu prostornog uređenja i to u roku od **15 dana** u SBK i K10, u roku od **8 dana** u ZDK i PK, i u roku od **3 dana** u TK.

5.3. ODOBRENJE ZA GRAĐENJE

ŠTA JE ODOBRENJE ZA GRAĐENJE?

Odobrenje za građenje je upravni akt kojim se investitoru potvrđuje da je tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa uslovima iz urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije i propisima, te se daje odobrenje za građenje planiranog objekta.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA GRAĐENJE?

Za izdavanje odobrenja za građenje nadležan je isti organ koji je izdao i urbanističku saglasnost/ lokacijsku informaciju.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA ODOBRENJE ZA GRAĐENJE?

Odnos odobrenja za građenje sa ostale dvije glavne dozvole prikazan je na dijagramu ispod.

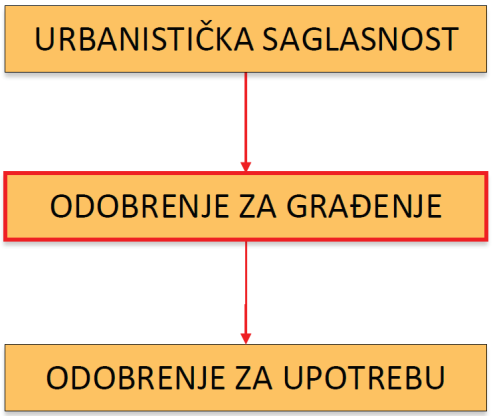

U nastavku slijedi opis postupka ishođenja **odobrenja za građenje.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA GRAĐENJE NA NIVOU FBIH?

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje razlikuje se usljed toga da li investitor podnosi zahtjev na federalnom ili kantonalnom/općinskom nivou.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje za energetske objekte, investitor **Federalnom ministarstvu prostornog uređenja** prilaže sljedeće dokumente:

1	Važeća lokacijska informacija ili urbanistička saglasnost sa klauzulom pravosnažnosti
2.	Izvod iz katastra – kopija katastarskog plana za parcele na kojima se namjerava graditi
3.	Dokaz o pravu građenja koji može biti: izvod iz zemljišne knjige kojim se potvrđuje vlasništvo nad parcelama na kojima se želi graditi ugovor ili odluka nadležnog organa na osnovu koje je stečeno pravo korištenja radi građenja ugovor o partnerstvu sklopljen sa vlasnikom zemljišta i/ili nekretnine ugovor o koncesiji kojim se stiče pravo građenja
4.	Glavni projekat u 3 primjerka
5.	Pisani izvještaj ovlaštenog pravnog lica o obavljenoj reviziji glavnog projekta
6.	Pisani izvještaj ovlaštenog pravnog lica i potvrda o nostrifikaciji projektne dokumentacije, ukoliko je projekat rađen u inostranstvu
7.	Glavni projekat misija geotehničkog inžinjerstva (misija G21) sa pisanim izvještajem o reviziji projekta (misija G23)
8.	Glavni projekat zaštite od požara sa izvještajem o reviziji projekta od strane ovlaštenog pravnog lica
9.	Potvrda o primjenjenim mjerama zaštite od požara u projektnoj dokumentaciji
10.	Elaborat zaštite na radu sa potvrdom ovlaštenog pravnog lica da su mjere iz elaborata primjenjene u projektnoj dokumentaciji
11.	Sve posebne saglasnosti i dozvole prikupljene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti (saglasnosti komunalnih kompanija itd.)
12.	Detaljan plan upravljanja građevinskim otpadom
13.	Vodna saglasnost (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)

14.	Energetska dozvola
15.	Saglasnost na projektnu dokumentaciju izdata od strane FMERI-a
16.	Uslovi za priključak na prijenosnu mrežu ili elektroenergetska saglasnost, u zavisnosti od mreže na koju se objekat priključuje
17.	Ostala dokumentacija i prilozi propisani posebnim zakonima

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA GRAĐENJE NA KANTONALNOM/OPĆINSKOM NIVOU?

Investitor uz zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje na **kantonalnom/općinskom nivou** prilaže sljedeće dokumente, u zavisnosti od kantona:

DOKUMENT	KS	TK	ZDK	HNK	SBK	USK	BPK	PK	ZHK	K10
Važeća urbanistička saglasnost ili lokacijska informacija sa klauzulom pravosnažnosti	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Izvadak iz katastarskog plana za parcelu na kojoj se gradi	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓
Dokaz o pravu građenja ili vlasništvu na predmetnoj lokaciji	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Glavni projekat (u 3 primjerka)	✓1	✓	✓	✓2	✓2	✓	✓2	✓	✓	✓3
Pisani izvještaj o obavljenoj reviziji glavnog projekta	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Pisani izvještaj i potvrda o nostrifikaciji projektne dokumentacije (ukoliko je potrebno)	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	-
Okolišna dozvola (ukoliko je potrebna)	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	-	-

Elaborat o istražnim radovima i tehnološki elaborat (ukoliko je potrebno)	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	-
Geodetski snimak – plan sa ucrtanom situacijom buduće građevine	✓	-	✓	-	-	-	✓	✓	-	✓
Saglasnosti pribavljene na projektnu dokumentaciju	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓
Sve saglasnosti pribavljene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti	-	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	-
Detaljan plan upravljanja građevinskim otpadom	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-
Vodna saglasnost (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Energetska dozvola	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tehničko rješenje rekultivacije zemljišta koje je prethodno revidirano od strane stručne institucije za područje poljoprivrede, za slučajeve gradnje privremenih građevina i privremene upotrebe zemljišta za druge namjene, kao i za gradnju prilikom koje dolazi do oštećenja okolnog poljoprivrednog zemljišta	-	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-

Dokaz da je investitor platio naknadu za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta, ako se radi o takvom slučaju koji se u svemu tretira kao prethodno pitanje	-	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-
Dokaz o uplati iznosa za uređenje građevinskog zemljišta	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dokaz o uplati administrativne takse	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Drugi prilozi propisani posebnim zakonima	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

[1]U KS-u prilažu se dva primjerka glavnog projekta u analognoj formi i jedan primjerak u digitalnoj formi. U slučaju složene građevine mogu se priložiti izvedbeni projekat.

[2] U HNK i SBK, umjesto glavnog projekta može se priložiti i izvedbeni projekat koji mora sadržavati sve propisane dijelove glavnog projekta.

[3] U K10, umjesto glavnog projekta mogu se priložiti ili tri primjerka izvedbenog projekta ili tri projekta izvedenog stanja.

ŠTA SE SMATRA DOKAZOM O PRAVU GRAĐENJA ILI VLASNIŠTVU?

Investitor je u postupku pribavljanja odobrenja za građenje dužan dokazati da ima pravo graditi željeni objekat na određenoj lokaciji. Pravo građenja, odnosno pravni interes za gradnju, dokazuje se na jedan od sljedećih načina:

- zemljišno-knjižnim izvatkom kojim se potvrđuje da je investitor vlasnik predmetne parcele na kojoj želi graditi;
- pravosnažnom sudskom odlukom ili pravomoćnim rješenjem nadležnog organa na osnovu kojeg je investitor stekao pravo vlasništva ili pravo građenja na predmetnoj parceli;
- ugovorom na osnovu kojeg je investitor stekao pravo vlasništva ili građenja;
- ugovorom o partnerstvu sklopljenim sa vlasnikom zemljišta i/ili nekretnine čiji je cilj zajedničko građenje;
- ugovorom o koncesiji;
- pisanom saglasnošću svih suvlasnika nekretnine.

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA ODOBRENJA ZA GRAĐENJE?

Nakon što investitor podnese zahtjev nadležni organ provjerava urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, pismeno će pozvati investitora da dopuni zahtjev u ostavljenom roku, a ako investitor ne postupi po ovom nalogu, zahtjev za odobrenja za građenje će biti odbačen.

U okviru postupka izdavanja odobrenja za građenje nadležni organ provjerava da li je glavni projekat usklađen sa zakonskim propisima i uvjetima iz urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje može biti **odbijen** u sljedećim slučajevima:

- ako investitor ne ispunjava propisane uslove za izdavanje odobrenja za građenje;
- ako glavni projekat nije usklađen sa zahtjevima iz urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije;
- ako se uviđajem na licu mjesta utvrdi da stvarno stanje ne odgovara glavnom projektu.

Nakon provjere zahtjeva i svih pratećih priloga, te ukoliko su zadovoljeni svi propisani zakonski uvjeti i uvjeti iz urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, nadležni organ je dužan izdati odobrenja za građenje u općem roku od **30 dana.** Kraći rokovi su propisani u TK – **15 dana**; ZDK – **10 dana**; USK – **20 dana**, dok je u HNK rok duži i iznosi **60 dana**.

NAPOMENA: Investitor je dužan prijaviti početak radova najmanje 8 dana ranije nadležnom organu koji je izdao odobrenje za građenje i građevinskoj inspekciji.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA ODOBRENJA ZA GRAĐENJE?

Odobrenje za građenje u pravilu važi **godinu dana** od dana pravosnažnosti i u tom roku investitor mora započeti radove na građevini. Važenje odobrenja za građenje se u iznimnim slučajevima može produžiti za još **godinu dana**. Izuzeci su SBK, HNK, ZHK i K10 gdje odobrenje za građenje važi **2 godine** i gdje se može produžiti za dodatne **2 godine.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Mogućnost podnošenja žalbe zavisi od administrativnog nivoa na kojem se izdaje odobrenje za građenje i od kantona u kojem se izdaje.

Generalno, protiv odluka **Federalnog ministarstva prostornog uređenja** žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka **kantonalnih ministarstava prostornog uređenja** žalbe je moguće uložiti u TK, ZDK, HNK i BPK i to u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Žalba se u pravilu izjavljuje ili vladi kantona ili komisiji za drugostepeno upravno rješavanje vlade kantona. U KS-u, SBK, USK, PK, ZHK i K10 žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim kantonalnim sudom u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka nadležnih općinskih organa žalba se podnosi Kantonalnom ministarstvu prostornog uređenja u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.4. ODOBRENJE ZA UPOTREBU

ŠTA JE ODOBRENJE ZA UPOTREBU?

Odobrenje za upotrebu je upravni akt kojim se investitoru potvrđuje da je objekat izgrađen u skladu sa propisima te se dozvoljava korištenje objekta.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA UPOTREBU?

Za izdavanje odobrenja za upotrebu nadležan je isti organ koji je izdao i urbanističku saglasnost/ lokacijsku informaciju.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA ODOBRENJE ZA UPOTREBU?

Odnos odobrenja za upotrebu sa ostale dvije glavne dozvole prikazan je na dijagramu ispod.

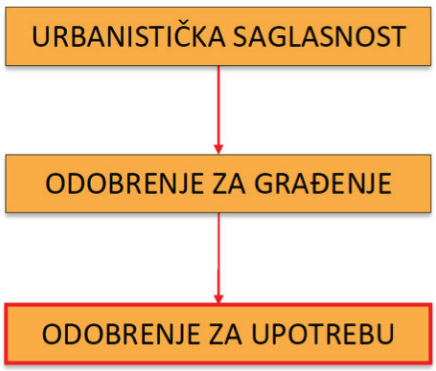

U nastavku slijedi opis postupka ishođenja **odobrenja za upotrebu.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA UPOTREBU NA NIVOU FBiH?

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu razlikuje se usljed toga da li investitor podnosi zahtjev na federalnom ili kantonalnom/općinskom nivou.

Investitor uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu za energetske objekte **Federalnom ministarstvu prostornog uređenja** prilaže sljedeće dokumente:

1.	Kopija građevinske dozvole
2.	Kopija katastarskog plana sa ucrtanim položajem objekta
3.	Pisana izjava izvođača radova o izvedenim radovima i uslovima za održavanje građevine
4.	Pisani izvještaj o izvršenom nadzoru gradnje
5.	Geotehnička izvedbena studija (misija G31) sa revizijom (G41)
6.	**Vodna dozvola (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)**
7.	Dokaz o uplati administrativne takse
8.	Drugi prilozi određeni posebnim propisima

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA ZA UPOTREBU NA KANTONALNOM/OPĆINSKOM NIVOU?

Investitor uz zahtjev na **kantonalnom/općinskom nivou** prilaže sljedeće dokumente, u zavisnosti od kantona:

DOKUMENT	KS	TK	ZDK	HNK	SBK	USK	BPK	PK	ZHK	K10
Kopija građevinske dozvole skupa sa eventualnim izmjenama i dopunama sa klauzulom pravosnažnosti	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kopija katastarskog plana sa ucrtanim položajem građevine	✓	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	-

Geodetski snimak građevine i parcele, izrađen na katastarskoj podlozi	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓
Pisana izjava izvođača da su izvedeni radovi u skladu sa projektom	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Pisani izvještaj o izvršenom nadzoru nad građenjem sa potvrdom o kompletnosti radova	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ovjeren projekat izvedenog stanja, ukoliko je tokom građenja došlo do odstupanja od gl. projekta	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-
Potvrda o energetskim svojstvima građevine	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-	-
Vodna dozvola (ukoliko je propisano posebnim Zakonom)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dokaz o uplati administrativne takse	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA ODOBRENJA ZA UPOTREBU?

Odobrenje za upotrebu može se izdati tek nakon obavljanja **tehničkog pregleda objekta**. Tehnički pregled obavlja posebna komisija, generalno u roku od **30** dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za upotrebu , osim u ZDK gdje rok iznosi **20 dana.** U toku tehničkog pregleda na terenu moraju biti prisutni svi učesnici u građenju (investitor, projektant, revident, izvođač radova i stručni nadzor).

Ukoliko u toku tehničkog pregleda komisija utvrdi da postoje određeni nedostaci na objektu, ostavit će rok od najduže **90 dana** za otklanjanje tih nedostataka.

O izvršenom tehničkom pregledu komisija sastavlja zapisnik koji dostavlja organu nadležnom za izdavanje odobrenja za upotrebu . Ako objekat nema utvrđenih nedostataka ili su svi nedostaci otklonjeni u ostavljenom roku,

nadležni organ izdaje odobrenje za upotrebu u roku od **7 dana** od dana dostavljanja zapisnika. Izuzeci su nivo FBiH gdje rok za izdavanje odobrenja za upotrebu iznosi **10 dana** i HNK gdje rok iznosi **15 dana.**

Zahtjev za odobrenje za upotrebu može biti **odbijen** u jednom od sljedećih slučajeva:

- ako je građevina izgrađena bez važećeg odobrenja za građenje;
- ako su u toku građenja izvršene određene izmjene ili dopune na građevini bez prateće izmjene ili dopune odobrenja za građenje;
- ako zahtjev podnese druga osoba/pravno lice umjesto osobe na koju glasi odobrenje za građenje, osim ako nije prethodno izvršena izmjena naziva investitora;
- ako nisu otklonjeni nedostaci na građevini u ostavljenom roku ili ukoliko se utvrdi da se nedostaci ne mogu otkloniti ili da postoji neotklonjiva opasnost za stabilnost građevine, život ili zdravlje ljudi, okoliš, promet ili susjedne objekte;
- ako je dopuštena obnova postupka izdavanja odobrenja za građenje;
- ako je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da se izvode ili su izvedeni radovi koji nisu u skladu sa izdatim odobrenjem za građenje i projektnom dokumentacijom;
- ako investitor nije dostavio dokaz o uplaćenim troškovima tehničkog pregleda;
- ako investitor nije uredio gradilište u skladu sa zakonom.

NAPOMENA: Troškove tehničkog pregleda građevine snosi investitor.Troškovi tehničkog pregleda utvrđuju se posebnim aktom - Zaključkom, a visina troškova zavisi od nivoa na kojem se izdaje upotrebna dozvola: općine, kantona ili FBiH.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA ODOBRENJA ZA UPOTREBU?

Odobrenje za upotrebu nema roka važenja.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Mogućnost podnošenja žalbe zavisi od administrativnog nivoa na kojem se izdaje upotrebna dozvola i od kantona u kojem se izdaje.

Generalno, protiv odluka **Federalnog ministarstva prostornog uređenja** žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim kantonalnim sudom u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka **kantonalnih ministarstava prostornog uređenja** žalbe je moguće uložiti u TK, ZDK, HNK i BPK i to u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Žalba se u pravilu izjavljuje ili vladi kantona ili komisiji za drugostepeno upravno rješavanje vlade kantona. U KS-u, SBK, USK, PK, ZHK i K10 žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim kantonalnim sudom u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

Protiv odluka nadležnih općinskih organa, žalba se podnosi Kantonalnom ministarstvu prostornog uređenja u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.5. OSTALE DOZVOLE

Pored osnovnih dozvola za građenje – urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, odobrenja za građenje i odobrenja za upotrebu – za izgradnju elektroenergetskih objekata u Federaciji BiH potrebno je pribaviti i niz drugih dozvola koje se ishoduju u postupku pribavljanja osnovnih dozvola ili su karakteristične za izgradnju elektroenergetskih objekata.

U nastavku slijedi opis ovih posebnih dozvola i koraka za njihovo pribavljanje, kao i njihove svrhe.

Posebne dozvole i koraci koji se obrađuju u nastavku su:

- koncesije;
- vodni akti (prethodna vodna saglasnost, vodna saglasnost i vodna dozvola);
- okolišna dozvola;
- priključenje na distributivnu mrežu ili priključenje na prijenosnu mrežu;
- saglasnost na projektnu dokumentaciju Federalnog ministarstva energetike, rudarstva i industrije;
- energetska dozvola;
- dozvola za rad za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti;
- postupak ostvarivanja podsticaja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije;
- upis projekta u odgovarajući Registar projekata.

5.6. KONCESIJE

ŠTA JE KONCESIJA?

Koncesija je pravo obavljanja određene privredne djelatnosti korištenjem **prirodnog bogatstva ili dobara u općoj upotrebi** ili obavljanja djelatnosti od općeg interesa prema unaprijed propisanim i ugovorenim uslovima. Uslovi koncesije se definiraju **ugovorom o koncesiji.**

KO JE NADLEŽAN ZA DODJELU KONCESIJE?

Za dodjelu koncesije nadležne su federalne i kantonalne vlade, te resorna federalna i kantonalna ministarstva.

Pored toga, na nivou FBiH i u pojedinim kantonima postoje i komisije za koncesije. Ove komisije nisu nadležne za dodjelu koncesije već imaju određenu ulogu u postupku, poput nadzora i praćenja postupka, praćenja rada koncesionara i drugo.

ZA KOJE ENERGETSKE OBJEKTE SE PRIBAVLJA KONCESIJA?

Potreba pribavljanja koncesije je različito definisana od kantona do kantona i na nivou FBiH u zavisnosti od veličine planiranog objekta i lokacije objekta. Pregled obaveze pribavljanja koncesije za različite vrste energetskih objekata prikazan je u tabeli ispod:

OBJEKAT	FBiH	KS	TK	ZDK	HNK	SBK	USK	BPK	PK	ZHK	K10
Hidroelektrane	5 i više MW	Do 5 MW	Do 5 MW	Do 5 MW	23,1 kW - 5 MW	Do 5 MW	Do 5 MW	Do 5 MW	Do 5 MW	Do 5 MW	Do 5 MW
Eksploatacija energetskih mineralnih resursa (ugalj)	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Vjetroelektrane	✗	**Do 5 MW**	✗	✗	**Od 23,1 kW do 5 MW**	**Od 150 kW**	**Do 5 MW**	✗	✗	✓	✗

Elektrane na biomasu	✗	Do 5 MW	✗	✗	23,1 kW - 5 MW	Od 150 kW do 5 MW	✗	✗	✗	✗	✗
Solarne elektrane	✗	✗	✗	✗	23,1 kW - 5 MW	Od 150 kW do 5 MW	✗	✗	✗	✓	✗
Objekti za prenos električne energije	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗
Objekti za distribuciju električne energije	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗
Korištenje građevinskog zemljišta	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓

Kada je riječ o kantonima u kojima i **korištenje građevinskog zemljišta** može biti predmet koncesije, onda se u tom slučaju koncesija može tražiti za sve vrste elektroenergetskih objekata.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA KONCESIJA?

Federalni zakon nije precizirao fazu postupka u kojoj se pribavlja koncesija, ali je uobičajeno da investitori koncesiju pribavljaju u najranijoj fazi realizacije projekta[8]. U pojedinim kantonalnim zakonima o koncesijama propisano je izdavanje urbanističke saglasnosti kao jedan od uslova za dodjelu koncesije, dok se u drugim kantonima ugovor o koncesiji potpisuje i prije pribavljanja urbanističke saglasnosti.

Na dijagramu ispod prikazana su faze i redoslijed pribavljanja koncesije u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu u slučaju kada se koncesija dodjeljuje prije pribavljanja urbanističke saglasnosti (samoinicijativna ponuda) i u slučaju kada se

8 Ovo iz razloga što se u praksi najveći broj koncesija dodjeljuje kroz postupak samoinicijativne ponude. U slučaju kada se koncesija dodjeljuje putem javnog poziva koncesija se pribavlja nakon ishođenja urbanističke saglasnosti / lokacijske informacije.

koncesija dodjeljuje nakon pribavljanja urbanističke saglasnosti (javni poziv).

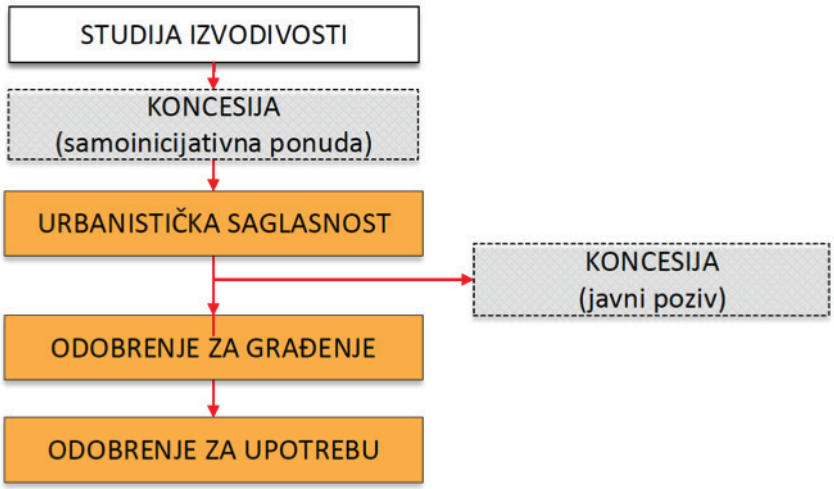

KAKO SE DODJELJUJE KONCESIJA ZA ELEKTROENERGETSKE OBJEKTE?

Koncesije na svim administrativnim nivoima vlasti dodjeljuju se na dva osnovna načina:

1) Putem javnog poziva (koji se još naziva javni natječaj, tender, javno prikupljanje ponuda, itd.);
2) Putem samoinicijativne ponude.

U slučaju dodjele koncesije putem **javnog poziva**, sam tekst javnog poziva sadrži sve informacije, kriterije, uvjete i potrebne dokumente koji se dostavljaju za učešće u javnom pozivu.

Za koncesije za koje nije raspisan javni poziv investitor može uputiti **samoinicijativnu ponudu** za dodjelu koncesije.

Uz samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije prilaže se i **studija ekonomske opravdanosti dodjele koncesije** na osnovu koje nadležno tijelo odlučuje o dodjeli predmetne koncesije, te drugi dokumenti po potrebi i na zahtjev nadležnog organa.

Postupak dodjele koncesije propisan je zakonima o koncesijama i može se razlikovati između kantona međusobno i u odnosu na nivo FBiH.

ŠTA JE STUDIJA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI DODJELE KONCESIJE?

Studija ekonomske opravdanosti dodjele koncesije je posebna studija koja sadrži tehničku, finansijsku, ekonomsku, ekološku i pravnu analizu na osnovu koje se ocjenjuje opravdanost dodjele koncesije.

U slučaju dodjele koncesije putem javnog poziva, nadležno resorno ministarstvo obezbjeđuje studiju ekonomske opravdanosti prije otpočinjanja postupka. Izuzetno, komisija za koncesije može dozvoliti i da studiju ekonomske opravdanosti obezbijede učesnici u javnom pozivu.

U slučaju podnošenja samoinicijativne ponude, investitor dostavlja studiju ekonomske opravdanosti nadležnom ministarstvu.

Studija ekonomske opravdanosti treba da ima minimalno sljedeći sadržaj:

1	Uvod: ciljevi investiranja, osnovni podaci o investitoru i autorima studije, kratak prikaz osnovnih elemenata i rezultata prethodne studije opravdanosti
2	Opis planiranog objekta: prostorna lokacija objekta, funkcija objekta, značaj objekta u sistemu ili mreži, planirani vijek projekta
3	Ocjena razvojnih mogućnosti investitora: opšti podaci o investitoru (naziv, sjedište, djelatnost, reference), analiza i ocjena dosadašnjeg i prognoza budućeg razvoja
4	Analiza tržišta: osnovne karakteristike proizvoda ili usluga, analiza tražnje, analiza ponude, procjena mogućnosti prodaje i prodajnih cijena
5	Prikaz generalnog projekta i tehničko-tehnološkog rješenja (prikaz idejnih rješenja): prikaz izrade generalnog projekta, osnovnih elemenata generalnog projekta, tehničko-tehnološkog rješenja iz generalnog projekta (arhitektonsko, građevinsko, tehnološko, mašinsko, elektro i dr.)
6	Analiza nabavnog tržišta: specifikacija i opis potrebnih inputa, analiza i mogućnosti nabavke potrebnih inputa, ocjena mogućnosti supstitucije potrebnih inputa, prognoza nabavnih cijena
7	Prostorni i lokacijski aspekti: usaglašenost sa prostornim i urbanističkim planovima, posljedice raseljavanja i eksproprijacije, prostorne posljedice razdvajanja cjelina, uticaj na prostorni i urbanistički razvoj područja, analiza mikrolokacije, izbor i ocjena podobnosti mikrolokacije
8	Analiza životne sredine i zaštite na radu: analiza lokacije, ocjena i izbor lokacije, analiza i mogućnosti uticaja na životnu sredinu, prijedlog mjera zaštite životne sredine, ocjena ekološke podobnosti, analiza uticaja proizvodnje na radnike, prijedlog mjera zaštite na radu
9	Analiza organizacionih i kadrovskih aspekata: prijedlog makroorganizacije, prijedlog mikroorganizacije, organizovanje i funkcionisanje proizvodnje i drugih funkcija, određivanje potrebnih kadrova, obuka, specijalizacija i usavršavanje kadrova, obezbjeđenje postojećih kadrova

10	Analiza izvodivosti i dinamika realizacije projekta: analiza mogućnosti izvođenja projekata, faze izvođenja projekta, terminski plan realizacije projekta, dinamika ulaganja bazirana na terminskom planu, dinamika ulaganja po namjeni, organizacija i sistem upravljanja realizacijom projekta
11	Ekonomsko-finansijska analiza: proračun potrebnih ulaganja u stalna i obrtna sredstva, izvor finansiranja i obaveze prema izvorima, projekcija bilansa stanja, bilansa uspjeha, novčanog toka, ekonomski i društveni tok projekta
12	Ocjena projekta: finansijska (komercijalna) ocjena sa pokazateljima efikasnosti i opremljenosti, neto sadašnje vrijednosti, interna stopa rentabilnosti, period povrata uloženog kapitala, procjena likvidnosti i društvena ocjena
13	Ocjena u uslovima neizvjesnosti: procjena praga rentabilnosti, analiza osjetljivosti, analiza vjerovatnoće
14	Zaključna razmatranja: zaključna razmatranja i ocjena projekta

ŠTA JE KONCESIONA NAKNADA?

Za pravo obavljanja koncesione djelatnosti investitor je dužan plaćati koncesionu naknadu. Visina koncesione naknade se definira u ugovoru o koncesiji.

Koncesiona naknada se sastoji od jednokratne naknade i tekuće naknade. Investitor je dužan platiti iznos jednokratne naknade prilikom potpisivanja ugovora o koncesiji, a tekuća koncesiona naknada se plaća na godišnjoj osnovi za vrijeme trajanja ugovora.

Određivanje visine koncesione naknade se vrši prema osnovnim i dopunskim kriterijima. U osnovne kriterije spada: godišnji kapacitet proizvodnje, jedinična cijena proizvoda ili usluge, dužina koncesionog perioda, projektovani godišnji prihod od koncesije prije obračuna troškova, kamata i porez, ukupan iznos investicije i nabavna vrijednost predmeta koncesije.

Dopunski kriteriji, između ostalog, su: kriterij uticaja na okoliš, kriterij dužine obnovljivosti prirodnog bogatstva, kriterij isplativosti investicije, kriterij ekonomskoj uticaja na regiju i drugi.

KOLIKI JE PERIOD TRAJANJA KONCESIJE?

Period trajanja koncesije određuje se u ugovoru o koncesiji. Period trajanja koncesije ne može biti duži od **30 godina.** U iznimnim slučajevima ovaj rok se može produžiti, ali ne može biti duži od **50 godina.**

5.7. VODNI AKTI

ŠTA SU VODNI AKTI?

Vodni akti su upravni dokumenti kojima se propisuje način ostvarivanja prava na vodu i izdaju se na zahtjev investitora u obliku rješenja za vršenje određenih aktivnosti (npr. zahvatanje voda, ispuštanje otpadnih voda, izgradnja objekata za iskorištavanje hidro-energije).

Postoje tri vrste vodnih akata koje investitor mora pribaviti u postupku izgradnje energetskih objekata. To su:

1) Prethodna vodna saglasnost;
2) Vodna saglasnost;
3) Vodna dozvola.

ZA KOJE AKTIVNOSTI SU UVIJEK POTREBNI VODNI AKTI?

Obavezno je pribavljanje vodnih akata ukoliko će se u planiranom objektu vršiti neke od aktivnosti koje su navedene u tabeli ispod:

1	Zahvatanje vode u svim privrednim granama i djelatnostima, a naročito za: Industriju i energetiku Poljoprivredu Vodoopskrbu Uslužne djelatnosti koje u tehnološkom postupku koriste vodu Turističke djelatnosti
2	Ispuštanje otpadnih voda u površinske vode (kolektori za prijem i transport otpadnih voda, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, postrojenja za predtretman tehnoloških otpadnih voda, ispusti u prijemnik, septičke jame, drugi pripadajući objekti i oprema)
3	Indirektno ispuštanje otpadnih voda u podzemne vode (upojne jame, ispuštanje otpadnih voda ili zagađujućih materija na zemljište i sl.)
4	Vještačko prihranjivanje podzemnih voda (objekti za obogaćivanje podzemnih akvifera i povećanja izdašnosti izvorišta)
5	Vađenje materijala iz vodotoka
6	Izgradnja objekata za iskorištavanje hidro-energije
7	Trajno podizanje nivoa vode i kao rezultat toga, plavljenje normalno suha zemljišta (izgradnja brana, regulacionih građevina, ustava, nadvišenje brana, otvaranje i zatvaranje ponora i sl.)

8	Izgradnja objekata za zaštitu od poplava
9	Izgradnja saobraćajnica (putnih i željezničkih), uključujući i šumske puteve
10	Izgradnja mostova ili drugih objekata iznad ili u vodotoku
11	Izgradnja ili uređenje deponija otpada
12	Pokretanje postupka izdavanja koncesija na vodama i vodnom dobru
13	Promet opasnih materija, kao i proizvoda od tih materija, koji nakon upotrebe dospijevaju u vode
14	Uređenje vodotoka

Pored aktivnosti navedenih u tabeli iznad, vodni akti se također izdaju i za aktivnosti koje mogu:

1	Privremeno ili trajno narušiti kvalitet voda ili ometati poboljšanje njihovog postojećeg kvaliteta
2	Štetno uticati na akvatične i polu-akvatične **ekosisteme**
3	Povećati rizik od poplave ili erozije
4	Značajno smanjiti kvalitet voda, promijeniti morfologiju vodotoka, ometati korištenje površinskih voda za rekreaciju i dr.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE VODNIH AKATA?

Nadležnost za izdavanje vodnih akata određuje se u zavisnosti od lokacije planiranog objekta te podjele nadležnosti utvrđene zakonom.

Nadležni organi za izdavanje vodnih akata na području FBiH su: **agencije za vode** (Agencija za vodno područje rijeke Save, Sarajevo i Agencija za vodno područje Jadranskog mora, Mostara, ovisno o vodnom području na kojem će se graditi planirani objekat) ili **kantonalna ministarstva mjerodavna za vode.**

Podjela nadležnosti između agencija za vode i nadležnih kantonalnih ministarstava, prema Zakonu o vodama FBiH data je u tabeli ispod:

Agencija za vode	Nadležno kantonalno ministarstvo mjerodavno za vode
1. Zahvatanje vode u količini većoj od 10 litara u sekundi 2. Ispuštanje otpadnih voda za naselja koja imaju više od 2.000 stanovnika 3. Ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u površinske vode 4. Neizravno ispuštanje otpadnih voda u podzemne vode 5. Vještačko prihranjivanje podzemnih voda 6. Vađenje materijala iz površinskih voda 1. kategorije 7. Izgradnja hidroelektrane za proizvodnju električne energije kada: 8. je postrojenje locirano na površinskim vodama 1. kategorije 9. je postrojenje locirano na površinskim vodama 2. kategorije i snage veće od 5 MW 10. su dva ili više postrojenja locirana na površinskim vodama 2. kategorije, snage veće od 2 MW i nalaze se na međusobnoj udaljenosti manjoj od 2 km 11. Formiranje akumulacije na površinskim vodama 1. kategorije ili području dva ili više kantona 12. Izgradnja objekata za zaštitu od poplava na površinskim vodama 1. kategorije kao i izgradnja objekata za zaštitu od poplava na površinskim vodama 2. kategorije koji mogu utjecati na površinske vode 1. kategorije ili vodno dobro koje se nalazi uz površinske vode 1. kategorije 13. Aktivnosti koje mogu privremeno ili trajno narušiti kvalitetu vode ili ometati poboljšanje njihove postojeće kvalitete 14. Aktivnosti koje mogu uticati na akvatične i poluakvatične ekosustave 15. Aktivnosti koje mogu povećati rizik od poplave ili erozije 16. Aktivnosti koje mogu značajno smanjiti količinu voda, promijeniti morfologiju vodotoka, ometati korištenje površinskih voda za rekreaciju i dr.	17. Zahvatanje voda u količini do 10 litara u sekundi 18. Ispuštanje otpadnih voda za naselja koja imaju do 2.000 stanovnika 19. Vađenje materijala iz površinskih voda 2. kategorije 20. Izgradnja hidroelektrane za proizvodnju električne energije, kada je postrojenje locirano na površinskim vodama 2. kategorije, snage do 5 MW 21. Formiranje akumulacije na površinskim vodama 2. kategorije i na teritoriji kantona 22. Izgradnja objekata za zaštitu od poplava na površinskim vodama 2. kategorije, ako te aktivnosti ne utječu na površinske vode 1. kategorije

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJAJU VODNI AKTI?

Prethodna vodna saglasnost pribavlja se u postupku ishođenja urbanističke saglasnosti, okolišne dozvole i koncesije. U postupku dodjele koncesije, prethodnu vodnu saglasnost po službenoj dužnosti pribavlja davatelj koncesije (koncesor).

Vodna saglasnost pribavlja se prije ishođenja odobrenja za građenje i sastavni je dio dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za građenje.

Vodna dozvola pribavlja se prije ishođenja odobrenja za upotrebu i sastavni je dio dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za upotrebu.

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed izdavanja vodnih akata, u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

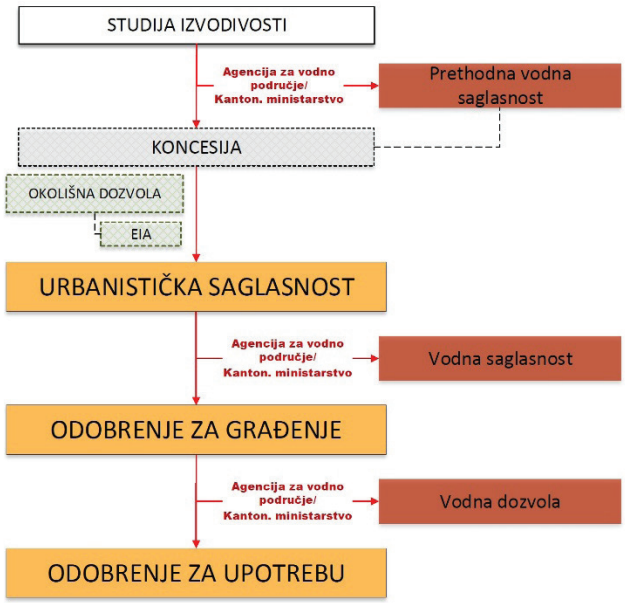

U nastavku slijedi zaseban opis svake od ove tri dozvole uz pojašnjenje koraka koje investitor mora poduzeti za njihovo ishođenje.

5.7.1. PRETHODNA VODNA SAGLASNOST

ŠTA JE PRETHODNA VODNA SAGLASNOST?

Prethodna vodna saglasnost je upravni akt kojim se odlučuje o postojanju uslova na konkretnoj lokaciji za obavljanje aktivnosti za koju se traži njeno izdavanje. Prethodnom vodnom saglasnošću se također definišu uslovi koje treba zadovoljiti dokumentacija za građenje objekta i vršenje aktivnosti.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE PRETHODNE VODNE SAGLASNOSTI?

Zahtjev za izdavanje svih vodnih akata, pa tako i prethodne vodne saglasnosti, obavezno treba da sadrži sljedeće podatke:

1	Oznaka organa kojem se zahtjev podnosi (Agencija za vode ili Kantonalno ministarstvo mjerodavno za vode)
2	Predmet zahtjeva sa tačno navedenim nazivom odgovarajućeg vodnog akta čije se izdavanje traži i namjene za koju se traži
3	Ime, prezime i prebivalište (adresa) podnosioca zahtjeva i njegovog zastupnika ili punomoćnika (ukoliko je određen), sa naznakom kontakt telefona ili e-mail adrese

U prilogu zahtjeva za izdavanje prethodne vodne saglasnosti obavezno se prilaže:

1	Ovjerena kopija lične karte (za fizička lica)
2	Ovjerena kopija rješenja o upisu u sudski registar i identifikacijski broj (za pravna lica)
3	Dokaz o uplaćenoj administrativnoj taksi
4	Punomoć zastupnika podnosioca zahtjeva (ukoliko se zahtjev podnosi putem punomoćnika)

5	Studija izrađena od strane ovlaštenog pravnog lica, koja u zavisnosti od aktivnosti za koju se traži izdavanje prethodne vodne saglasnosti obuhvata: hidrološko-hidrogeološki istražni radovi i istraživanje kvaliteta vode procijenjeni ekološki prihvatljiv protok na osnovu hidroloških parametara na kontrolnom profilu vodotoka proračun potrebnih količina vode za namjenu koja je predmet prethodne vodne saglasnosti opis tehničkog rješenja, odnosno tehnološkog postupka aktivnosti proračun (ili procjena) količina i vrste otpadnih voda potrebni stepen prečišćavanja i koncept tehničkog rješenja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda za postizanje propisanih uslova kvaliteta vode prijemnika pri mjerodavnom protoku ocjena mogućnosti nastajanja i drugih uticaja na režim voda ili uticaja režima voda na stanovništvo, objekte, radove i okolinu i mjere za ublaženje tih uticaja mogućnost nastanka negativnih uticaja na druge objekte i postrojenja, korito vodotoka, površinske i podzemne vode, stečena prava korisnika, naselja i sl. i mjere za ublažavanje tih uticaja pregled postojećih korisnika vode sa istog izvorišta ili vodotoka ostala pitanja od značaja za vode u konkretnom slučaju Studija obavezno treba da sadrži i preglednu situaciju terena u odgovarajućoj razmjeri sa ucrtanom lokacijom i odobrenje operatora vodovodnog, odnosno kanalizacionog sistema za priključak na isti, ako se snabdijevanje vodom vrši sa javnog vodovodnog sistema, odnosno ako se otpadne vode ispuštaju u javni kanalizacioni sistem
6	Drugi podaci na zahtjev nadležnog organa

Pojedini nadležni organi su utvrdili obrasce zahtjeva sa tačno navedenom dokumentacijom koju je potrebno priložiti[9].

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA PRETHODNE VODNE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ (nadležna agencija za vode ili nadležno Ministarstvo) provjerit će urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili ako je potrebno preduzeti neku drugu radnju, pismeno će pozvati investitora da dopuni podatke, otkloni uočeni nedostatak ili izvrši potrebnu radnju.

Ukoliko je zahtjev potpun, a sva priložena dokumentacija uredu, nadležni organ će o zahtjevu za izdavanje prethodne vodne saglasnosti obavijestiti zainteresirane strane i javnost na jedan od sljedećih načina:

9 Agencija za vodno područje rijeke Save, Sarajevo je utvrdila obrasce za podnošenje zahtjeva za izdavanje vodnih akata, dostupno na: http://www.voda.ba/obrasci-zahtjeva

- postavljanjem oglasa na svojoj oglasnoj ploči;
- objavljivanjem oglasa u lokalnim novinama;
- u slučaju da planirani objekat ima uticaja i na susjedni entitet Republiku Srpsku, onda će se oglas objaviti i u novinama dostupnim na teritoriji Republike Srpske;
- postavljanjem obavještenja na svojoj web stranici.

Zainteresirana lica mogu dati komentar na planirane aktivnosti u roku koji ne može biti kraći od **5 dana** niti duži od **30 dana** od dana objavljivanja obavještenja**.**

U postupku izdavanja prethodne vodne saglasnosti može biti organizovana i javna rasprava, ukoliko je to potrebno.

U slučaju građenja složenih objekata ili objekata sa novom tehnologijom, nadležni organ može zatražiti prethodno mišljenje, analizu ili ekspertizu od specijaliziranog privrednog društva za ove poslove. Troškove izrade ovog mišljenja snosi investitor, što se određuje posebnim Zaključkom na koji se investitor može žaliti u roku od **15 dana** od dana prijema Zaključka.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA PRETHODNE VODNE SAGLASNOSTI?

Rok važenja prethodne vodne saglasnosti je **3 godine** od dana izdavanja. U tom roku investitor mora podnijeti zahtjev za izdavanje **vodne saglasnosti**.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNE INSTITUCIJE?

Da. Protiv odluke nadležnog organa investitor može uložiti žalbu u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Izuzetak su ZHK i K10 gdje žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor kod kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.7.2. VODNA SAGLASNOST

ŠTA JE VODNA SAGLASNOST?

Vodna saglasnost je upravni akt kojim se potvrđuje da je projektna dokumentacija priložena uz zahtjev za izdavanje vodne saglasnosti urađena u skladu sa uvjetima postavljenim u prethodnoj vodnoj saglasnosti, propisima o vodama i planskim dokumentima.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE VODNE SAGLASNOSTI?

Zahtjev za izdavanje svih vodnih akata, pa tako i vodne saglasnosti, obavezno treba da sadrži sljedeće podatke:

1	Oznaka organa kojem se zahtjev podnosi (Agencija za vode ili Kantonalno ministarstvo mjerodavno za vode)
2	Predmet zahtjeva sa tačno navedenim nazivom odgovarajućeg vodnog akta čije se izdavanje traži i namjene za koju se traži
3	Ime, prezime i prebivalište (adresa) podnosioca zahtjeva i njegovog zastupnika ili punomoćnika (ukoliko je određen), sa naznakom kontakt telefona ili e-mail adrese

U prilogu zahtjeva za izdavanje prethodne vodne saglasnosti obavezno se prilaže sljedeća dokumentacija:

1	Ovjerena kopija lične karte (za fizička lica)
2	Ovjerena kopija rješenja o upisu u sudski registar i identifikacijski broj (za pravna lica)
3	Dokaz o uplaćenoj administrativnoj taksi
4	Punomoć zastupnika podnosioca zahtjeva (ukoliko se zahtjev podnosi putem punomoćnika);
5	Podaci o izdatoj okolišnoj dozvoli, urbanističkoj saglasnosti i prethodnoj vodnoj saglasnosti ili kopije ovih dozvola
6	Investicijsko-tehnička dokumentacija, odnosno elaborat za vađenje materijala iz vodotoka koji su izrađeni u skladu sa uslovima iz prethodne vodne saglasnosti, propisima o vodama i planskim dokumentima (dokumentacija izrađena od strane ovlaštenog pravnog lica za djelatnost projektovanja)
7	Odobrenje operatora vodovodnog, odnosno, kanalizacionog sistema za priključak na isti
8	Drugi podaci na zahtjev nadležnog organa

Pojedini nadležni organi su utvrdili obrasce zahtjeva sa tačno navedenom dokumentacijom koju je potrebno priložiti[10].

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA VODNE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ (nadležna agencija za vode ili nadležno Ministarstvo) provjerit će urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili ako je potrebno preduzeti neku drugu radnju, pismeno će pozvati investitora da dopuni podatke, otkloni uočeni nedostatak ili izvrši potrebnu radnju.

U postupku izdavanja vodne saglasnosti, nadležni organ provjerava da li je sva investiciono-tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa uslovima postavljenim u prethodnoj vodnoj saglasnosti, propisima o vodama i planskoj dokumentaciji za vode na lokaciji na kojoj se planira graditi.

Ukoliko je projektna dokumentacija uredu, izdat će se vodna saglasnost, a ukoliko postoji neki nedostatak, nadležni organ će pozvati investitora da u određenom roku ispravi taj nedostatak ili upotpuni zahtjev.

Vodna saglasnost donosi se u formi Rješenja i izdaje se uz ovjeru dokumentacije, čime se potvrđuje da je ta dokumentacija urađena u skladu sa svim uslovima iz prethodne vodne saglasnosti, propisima o vodama i planskoj dokumentaciji.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA VODNE SAGLASNOSTI?

Rok važenja vodne saglasnosti je **2 godine** od **dana izdavanja**. U tom roku investitor mora pribaviti odobrenje za građenje i započeti radove na izgradnji objekta.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Da. Protiv odluke nadležne institucije investitor može uložiti žalbu u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Izuzetak su ZHK i K10 gdje žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor kod kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

10 Agencija za vodno područje rijeke Save, Sarajevo je utvrdila obrasce za podnošenje zahtjeva za izdavanje vodnih akata, dostupno na: http://www.voda.ba/obrasci-zahtjeva

5.7.3. VODNA DOZVOLA

ŠTA JE VODNA DOZVOLA?

Vodna dozvola je upravni akt kojim se definiraju namjena, način i uslovi za iskorištavanje vode, režim rada objekta i postrojenja i uslovi ispuštanja otpadnih voda, te krutog i tečnog otpada.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE VODNE DOZVOLE?

Zahtjev za izdavanje svih vodnih akata, pa tako i vodne dozvole, obavezno treba da sadrži sljedeće podatke:

1	Oznaka organa kojem se zahtjev podnosi (Agencija za vode ili Kantonalno ministarstvo mjerodavno za vode)
2	Predmet zahtjeva sa tačno navedenim nazivom odgovarajućeg vodnog akta čije se izdavanje traži i namjene za koju se traži
3	Ime, prezime i prebivalište (adresa) podnosioca zahtjeva i njegovog zastupnika ili punomoćnika (ukoliko je određen), sa naznakom kontakt telefona ili e-mail adrese

U prilogu zahtjeva za izdavanje prethodne vodne saglasnosti obavezno se prilaže sljedeća dokumentacija:

1	Ovjerena kopija lične karte (za fizička lica)
2	Ovjerena kopija rješenja o upisu u sudski registar i identifikacijski broj (za pravna lica)
3	Dokaz o uplaćenoj administrativnoj taksi
4	Punomoć zastupnika podnosioca zahtjeva (ukoliko se zahtjev podnosi putem punomoćnika)
5	Ovjerena kopija uvjerenja o poreskoj registraciji
6	Kopija rješenja o izdavanju odobrenja za gradnju
7	Kopija rješenja o izdavanju vodne saglasnosti, ukoliko ista nije izdata od organa koji vodi postupak

8	Opći akt o održavanju, korištenju i osmatranju vodnog objekta i postupanju u slučaju kvara ili havarije (interni Pravilnik) za sljedeće objekte: Zaštitni vodoprivredni objekti u vlasništvu FBiH: nasipi, odvodni tuneli, brane sa akumulacijama, retenzije, ustave, crpne stanice, obodni i odvodni kanali i drugi pripadajući objekti Vodoprivredni objekti za navodnjavanje poljoprivrednih površina preko 100 ha: brane sa akumulacijama, vodozahvatne građevine, crpne stanice, dovodni kanali i/ili cjevovodi, ustave i drugi pripadajući objekti i oprema Vodoprivredni objekti za korištenje vodnih snaga (hidroelektrane): brane sa pripadajućim objektima i opremom i akumulacije, vodozahvati, dovodni objekti (tuneli, cjevovodi i kanali), strojare, odvodni objekti i drugi pripadajući objekti i oprema Ribnjaci površine preko 1 000 m2
9	Elaborat o ispitivanju kvalitativnih i kvantitativnih karakteristika efluenta, osim ako se radi o zahtjevu za izdavanje vodne dozvole za probni rad, sa programom praćenja stanja voda (monitoringa) i rezultatima monitoringa
10	Druga dokumentacija na zahtjev nadležnog organa

Pojedini nadležni organi su utvrdili obrasce zahtjeva sa tačno navedenom dokumentacijom koju je potrebno priložiti[11].

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA VODNE DOZVOLE?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ (nadležna agencija za vode ili nadležno Ministarstvo) provjerit će urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili ako je potrebno preduzeti neku drugu radnju, pismeno će pozvati investitora da dopuni podatke, otkloni uočeni nedostatak ili izvrši potrebnu radnju.

Nakon pregleda i ocjene priložene dokumentacije, nadležna institucija će izvršiti uviđaj na licu mjesta. O izvršenom pregledu objekta sačinjava se zapisnik koji potpisuje ovlašteni predstavnik korisnika objekta (investitora).

Na osnovu izvršenog uviđaja i po ispunjenju propisanih uvjeta, nadležna institucija izdaje vodnu dozvolu.

11 Agencija za vodno područje rijeke Save, Sarajevo je utvrdila obrasce za podnošenje zahtjeva za izdavanje vodnih akata, dostupno na: http://www.voda.ba/obrasci-zahtjeva

KOLIKI JE ROK VAŽENJA VODNE DOZVOLE?

Rok važenja vodne dozvole iznosi najduže **15 godina** od dana izdavanja. Jedini izuzetak je ZHK u kojem vodna dozvola važi najduže **5 godina.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Da. Protiv odluke nadležne institucije investitor može uložiti žalbu u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Izuzetak su ZHK i K10 gdje žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor kod kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.8. OKOLIŠNA DOZVOLA

ŠTA JE OKOLIŠNA DOZVOLA?

Okolišna dozvola je upravni akt kojim se propisuju uslovi i mjere zaštite životne sredine (zraka, vode, zemljišta, zaštita flore i faune, kulturno-historijskog naslijeđa, pejzaža i dr.) u kojoj će se nalaziti planirani objekat.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE OKOLIŠNE DOZVOLE?

Nadležni organi za izdavanje okolišne dozvole su: **Federalno ministarstvo za zaštitu okoliša i turizma** na nivou FBiH i **kantonalna ministarstva nadležna za oblast okoliša** na nivou kantona[12].

ZA KOJE OBJEKTE JE POTREBNA OKOLIŠNA DOZVOLA?

Federalno ministarstvo za zaštitu okoliša i turizma je nadležno za izdavanje okolišnih dozvola za sljedeće vrste objekata:

1	Hidroelektrane instalirane snage preko 5 MW za pojedinačne objekte ili preko 2 MW za nekoliko pogona koja slijede jedno drugo na rastojanju manjem od 2 km[1]
2	Hidroelektrane instalirane snage preko 1 MW

12 Izuzetak je SBK u kojem je kantonalnim Zakonom o zaštiti okoliša prenesen dio poslova izdavanja okolišnih dozvola na općinske organe zadužene za zaštitu životne sredine i okoliša.

3	Termoelektrane i ostala postrojenja sa sagorijevanjem sa toplotnim izlazom od 50 MW i više
4	Pogoni sa sagorijevanjem sa nominalnom termalnom snagom većom od 10 MW
5	Nadzemni električni vodovi sa voltažom od 110 kV i 220 kV i više
6	Vjetroelektrane sa kapacitetom od 2 MW ili 4 konvertera
7	Nuklearne elektrane

Kantonalna ministarstva su nadležna za izdavanje okolišnih dozvola za sljedeće elektroenergetske objekte, uz naznaku izuzetaka:

1	Hidroelektrane sa instaliranom snagom manjom od 1 MW
2	Pogoni i postrojenja za sagorijevanje sa instaliranom snagom od 1 do 10 MW
3	Vjetroelektrane instalirane snage ispod 2 MW1
4	Nadzemni električni vodovi voltaže od 10 do 110 kV2
5	Solarne elektrane snage veće od 150 kW (osim elektrana postavljenih na postojećim objektima, krovovima, dvorištima, itd.)3
1U HNK za vjetroelektrane snage ispod 0,5 MW nije potrebna okolišna dozvola. 2 Samo u TK, HNK i PK 3 Samo u HNK, drugi kantoni ne sadrže odredbe o solarnim elektranama	

Za objekte za koje nije potrebna okolišna dozvola nadležni organ izdaje **mišljenje da nije potrebno pribavljanje okolišne dozvole.** Ukoliko je takvo mišljenje izdalo Federalno ministarstvo okoliša i turizma, prema članu 2. pomenutog pravilnika, investitor se treba obratiti nadležnom kantonalnom ministarstvu, a ukoliko ni kantonalno ministarstvo nije nadležno i izda mišljenje o tome, uslovi zaštite okoliša će biti propisani u sklopu urbanističke saglasnosti..

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA OKOLIŠNA DOZVOLA?

Okolišna dozvola se pribavlja u najranijoj fazi izgradnje objekta, prije ishođenja urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije.

Na dijagramu ispod prikazana su faze i redoslijed izdavanja okolišne dozvole u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

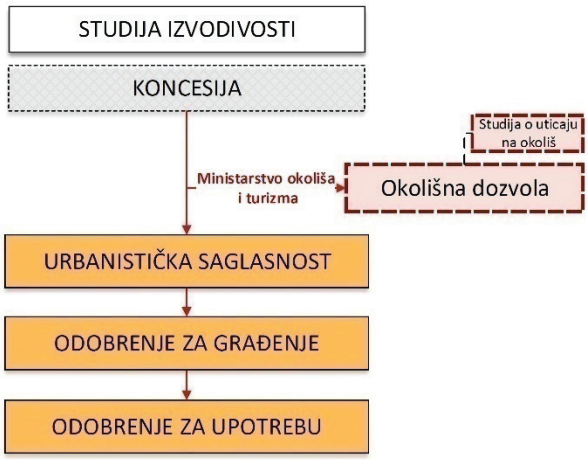

U nastavku slijedi opis postupka ishođenja **okolišne dozvole.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE OKOLIŠNE DOZVOLE?

Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole sadrži:

1	Ime i adresa operatora/investitora
2	Izvod iz planskog dokumenta za područje na kojem se planira graditi sa ucrtanom legendom o namjeni površina šireg područja i namjenama površine predmetne lokacije
3	Lokacija pogona i postrojenja kao i opis: Pogona i postrojenja i aktivnosti (plan, tehnički opis rada, itd.) Osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje Izvora emisija iz pogona i postrojenja Stanja lokacije pogona i postrojenja Prirode i količine predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, voda, tlo) kao i identifikaciju značajnih uticaja na okoliš Predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprječavanje ili, ukoliko to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja Mjera za sprječavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji produkuje postrojenje Ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatora, posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja Mjera planiranih za monitoring emisija unutar područja i/ili njihov uticaj Predviđenih alternativnih rješenja

4	Kopija zahtjeva za izdavanje drugih dozvola koje će biti izdate zajedno sa okolinskom dozvolom
5	Netehnički rezime
Plan upravljanja otpadom	

Za pogone i postrojenja za koje je obavezna izrada studije o procjeni uticaja na okoliš, uz zahtjev za izdavanje okolišne dozvole umjesto prethodnih podataka dostavlja se **Studija o uticaju na okoliš**. Investitor je dužan Studiju o procjeni uticaja na okoliš dostaviti na ocjenu nadležnom ministarstvu u roku od šest mjeseci od dana donošenja zaključka o izradi studije.

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA OKOLIŠNE DOZVOLE?

Postupak izdavanja okolišne dozvole se razlikuje u zavisnosti od toga da li je za planirani objekat nadležno Federalno ministarstvo okoliša i turizma ili Kantonalno ministarstvo zaštite okoliša, te da li je potrebna procedura provođenja procjene uticaja na okoliš.

Ukoliko je planirani energetski objekat u nadležnosti **kantonalnih ministarstava** za zaštitu okoliša, onda Kantonalno ministarstvo nakon provjere dostavljenog zahtjeva **izdaje okolišnu dozvolu.**

Ukoliko je planirani energetski objekat u nadležnosti **Federalnog ministarstva okoliša i turizma**, onda postupak izdavanja okolišne dozvole teče sljedećim redoslijedom:

Nakon što investitor dostavi zahtjev za izdavanje okolišne dozvole Federalno ministarstvo okoliša i turizma vrši **provjeru** da li je za namjeravani objekat neophodno provesti proceduru procjene uticaja na okoliš. Investitor može i odmah dostaviti **Studiju o procjeni uticaja na okoliš.**

Ako nije potrebno provođenje **procjene uticaja na okoliš**, nakon uključivanja javnosti i pribavljanja mišljenja, Federalno ministarstvo okoliša i turizma donosi **Rješenje o izdavanju okolišne dozvole.**

Ukoliko je neophodno provesti postupak **procjene uticaja na okoliš** planiranog energetskog objekta, Federalno ministarstvo okoliša i turizma investitoru izdaje **Zaključak o izradi Studije o uticaju na okoliš** kojim propisuje sadržaj Studije.

Nakon što investitor dostavi Studiju o procjeni uticaja na okoliš, Federalno ministarstvo okoliša i turizma obavještava zainteresiranu javnost pisanim putem, putem web stranice Ministarstva i organizira javnu raspravu i prikuplja komentare, mišljenja i sugestije. Federalno ministarstvo okoliša i turizma imenuje stručnu komisiju koja vrši ocjenu Studije. Nakon što Studija bude pozitivno ocijenjena, izdaje se **Zaključak o prihvatanju Studije o procjeni uticaja na okoliš.** Ukoliko Studija ne bude prihvaćena od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma, investitor je može dopuniti prema uputama Ministarstva, a ukoliko Studija ne bude prihvaćena, investitor može pokrenuti upravni spor.

Na osnovu ovog Zaključka, donosi se Rješenje o okolišnoj dozvoli.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA OKOLIŠNE DOZVOLE?

Okolišna dozvola važi najduže **5 godina**.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Protiv odluke Federalnog ministarstva okoliša i turizma žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

U pravilu, protiv odluka kantonalnih ministarstava, žalba je dozvoljena i može se uložiti Federalnom ministarstvu za zaštitu okoliša u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku. Izuzeci postoje u: ZHK gdje protiv odluke kantonalnog ministarstva žalba nije dozvoljena, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku; BPK, PK i HNK gdje se žalba izjavljuje Vladi kantona u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku; te SBK gdje se protiv odluka općinskog organa žalba izjavljuje kantonalnom ministarstvu.

5.9.PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU

U zavisnosti od tehničkih karakteristika i lokacije objekta, proizvodni energetski objekti se priključuju ili na distributivnu mrežu ili na prijenosnu mrežu (pogledati: Priključenje na prijenosnu mrežu).

Za priključenje na distributivnu mrežu investitor treba proći sljedeće korake:

1) Pribavljanje prethodne elektroenergetske saglasnosti;
2) Sklapanje ugovora o uređenju međusobnih odnosa (samo u slučaju da se objekat nalazi u posebnoj zoni);
3) Sklapanje ugovora o financiranju (samo u slučaju da se objekat nalazi u posebnoj zoni);
4) Pribavljanje elektroenergetske saglasnosti;
5) Sklapanje ugovora o priključenju.

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE PRIKLJUČENJA NA DISTRIBUTIVNU MREŽU?

Priključenje na distributivnu mrežu odobrava **Operator distributivnog sistema (ODS).** Na području FBiH trenutno su dvije kompanije ovlaštene da obavljaju poslove Operatora distributivnog sistema: **JP Elektropriveda BiH d.d. - Sarajevo (EP BiH) i JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar (EP HZHB).**

Podjela nadležnosti, po kantonima, data je u tabeli ispod.

Elektroprivreda BiH		Elektroprivreda Hrvatske Zajednice Herceg Bosna	
KS	**“Elektrodistribucija” Sarajevo**	**HNK**	**Distribucijsko područje “Jug”**
TK	**“Elektrodistribucija” Tuzla**	**ZHK**	
ZDK	**“Elektrodistribucija” Zenica**	**K10**	
HNK	**“Elektrodistribucija” Mostar**	**SBK**	**Distribucijsko područje “Centar”**
USK	**“Elektrodistribucija” Bihać**	**PK**	**Distribucijsko područje “Sjever”**

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJAJU ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI I ZAKLJUČUJU UGOVORI?

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed izdavanja elektroenergetskih saglasnosti i zaključenja ugovora sa ODS-om u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

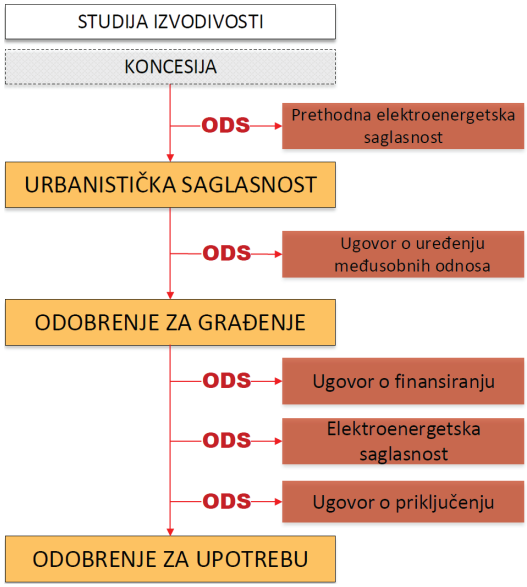

U nastavku slijedi zaseban opis svake od ovih saglasnosti i koraka u postupku priključenja na distributivnu mrežu.

5.9.1. PRETHODNA ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST

ŠTA JE PRETHODNA ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST?

Prethodna elektroenergetska saglasnost je potvrda investitoru da se planirani objekat može priključiti na distributivnu mrežu na planiranoj lokaciji, u skladu sa elektroenergetskim prilikama i važećim planskim dokumentima za to područje.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE PRETHODNE ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Zahtjev za izdavanje prethodne elektroenergetske saglasnosti podnosi se na propisanom obrascu koji je dostupan na web stranici dviju Elektroprivreda[13]. U obrascima su navedeni dokumenti koje je potrebno priložiti uz popunjen obrazac.

Zahtjev za prethodnu elektroenergetsku saglasnost treba sadržavati sljedeće:

1	Podatke o podnositelju zahtjeva;
2	Kopiju katastarskog plana sa ucrtanim položajem objekata elektrane;
3	Naziv, vrstu objekta i adresu/lokaciju objekta, te presliku plana katastarske čestice na kojoj se planira graditi objekat;
4	Namjenu objekta;
5	Priključnu snagu i godišnju potrošnju električne energije/snagu i predviđenu (projektiranu) godišnju proizvodnju električne energije, ukoliko se radi o proizvodnom objektu;
6	Režim rada;
7	Pojedinačni popis trošila iznad 10 kW, odnosno tehničke karakteristike proizvodnih jedinica;
8	Dokaz o uplati troškova za obradu zahtjeva;
9	Punomoć za podnošenje zahtjeva, ukoliko se zahtjev ne podnosi lično;
10	Ostalu dokumentaciju, po potrebi, o investitoru i objektu.

13 Elektroprivreda BiH: http://www.elektroprivreda.ba/upload/documents/zahtjevi/Z02_03%202015.pdf i Elektroprivreda HZHB: www.ephzhb.ba/wp-content/uploads/Obrasci/ZD%2002%20zahtjev%20prethodna%20za%20proizvodaca.doc

ŠTA ODS RADI U POSTUPKU IZDAVANJA PRETHODNE ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor dostavi ODS-u zahtjev za izdavanje prethodne elektroenergetske saglasnosti, ODS će najprije provjeriti urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, onda će pismeno pozvati investitora da dopuni zahtjev.

ODS će izdati prethodnu elektroenergetsku saglasnost u roku koji zakonski ne smije biti duži od **30 dana,** računajući od dana uredno podnesenog zahtjeva, a u iznimnim slučajevima, u roku od **60 dana,** ukoliko je potrebno priključenje na srednjem naponu.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA PRETHODNE ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Prethodna elektroenergetska saglasnost važi **godinu dana** od dana izdavanja i može se obnoviti za još **godinu dana.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU PROTIV ODLUKE ODS-a?

Da. Protiv odluka ODS-a investitor može uložiti žalbu FERK-u, u roku od **15 dana** od dana prijema odluke.

5.9.2. UGOVOR O UREĐENJU MEĐUSOBNIH ODNOSA

ŠTA JE UGOVOR O UREĐENJU MEĐUSOBNIH ODNOSA?

Ugovor o uređenju međusobnih odnosa je posebna vrsta ugovora koji zaključuju investitori sa ODS-om ukoliko namjeravaju graditi objekat u posebnoj zoni.

Posebna zona predstavlja prostor unutar prostornog plana u kojem se grade objekti za čije priključenje se primjenjuju posebni uslovi (npr. tvornica, rudnik, proizvođač, stambeno-poslovni objekat namijenjen tržištu, turistički, sportski objekat, infrastruktura autoputeva i slično), kao i prostor u kojem se priključuju objekti krajnjih kupaca u udaljenim područjima koji mogu, ali ne moraju, biti obuhvaćeni prostornim planom.

Za priključenje objekata na distribucijsku mrežu koja se grade u posebnoj zoni, investitor je obavezan ODS-u podnijeti zahtjev za sagledavanje tehničkih uvjeta priključenja posebne zone na distribucijsku mrežu i uređenja međusobnih odnosa i taj zahtjev se ujedno smatra i zahtjevom za prethodnu elektroenergetsku saglasnost. Obrasci zahtjeva dostupni su na web stranici dviju Elektroprivreda[14].

5.9.3. UGOVOR O FINANSIRANJU

Ugovor o finansiranju je ugovor koji investitor zaključuje sa ODS-om ako je riječ o objektu koji se priključuje u posebnoj zoni. Ugovor o finansiranju zaključuje se na osnovu Ugovor o uređenju međusobnih odnosa, prethodne elektroenergetske saglasnosti i odobrenja za građenje u cilju stvaranja tehničkih uslova u distribucijskoj mreži.

Ugovorom o finansiranju se pored ostalog definiše način, uslovi plaćanja i iznos naknade za priključenje u posebnoj zoni, te se utvrđuju rokovi i uslovi za priključak na distribucijsku mrežu.

5.9.4. ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST

Elektroenergetska saglasnost je dokument kojim ODS definiše tehničke uvjete za priključenje objekta na distributivnu mrežu i izdaje se na zahtjev vlasnika objekta ili investitora.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Zahtjev za izdavanje elektroenergetske saglasnosti podnosi se na propisanom obrascu koji je dostupan na web stranici dviju Elektroprivreda[15]. U obrascima su navedeni dokumenti koje je potrebno priložiti uz popunjen obrazac.

14 Elektroprivreda BiH: http://www.elektroprivreda.ba/stranica/zahtjevi i Elektroprivreda HZHB: http://www.ephzhb.ba/kupci/dokumenti-2/

15 Elektroprivreda BIH: http://www.elektroprivreda.ba/upload/documents/zahtjevi/Z06_03%202015.pdf i Elektroprivreda HZHB: www.ephzhb.ba/wp-content/uploads/Obrasci/ZD%2008%20zahtjev%20za%20EES%20proizvodaca.doc

Zahtjev za elektroenergetsku saglasnost treba sadržavati sljedeće:

1	Informacije potrebne ODS-u da adekvatno procijeni uvjete priključenja, osim podataka koji su dostavljeni uz zahtjev za prethodnu elektroenergetsku saglasnost;
2	Ukoliko se zahtjev za elektroenergetsku saglasnost podnosi za mikroproizvođača OIE onda treba sadržavati informacije o instaliranoj snazi i lokaciji mikropostrojenja OIE;
3	Izvod iz projektne dokumentacije: Pregled osnovnih energetskih i tehničkih podataka Nominalna snaga generatora Projektovana dnevna, mjesečna i godišnja proizvodnja el. energije Projektovana potrošnja električne energije na lokaciji proizvodnog objekta (ukoliko objekat ima više proizvodnih jedinica, dostaviti podatke za svaku proizvodnu jedinicu);
4	Dokaz o izvršenoj uplati za obradu zahtjeva;
5	Punomoć za podnošenje zahtjeva, ukoliko se zahtjev ne podnosi lično.

ŠTA ODS RADI U POSTUPKU IZDAVANJA ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor dostavi ODS-u zahtjev za izdavanje elektroenergetske saglasnosti, ODS će najprije provjeriti urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, onda će pismeno pozvati investitora da dopuni zahtjev.

ODS će izdati elektroenergetsku saglasnost u roku koji zakonski ne smije biti duži od **30 dana,** računajući od dana uredno podnesenog zahtjeva, a iznimno, u roku od **60 dana,** u slučaju specifičnosti planiranog objekta, odnosno ukoliko je potrebno priključenje na srednjem naponu**.**

KOLIKI JE ROK VAŽENJA ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Rok važenja elektroenergetske saglasnosti u pravilu **nije ograničen**. Izuzeci su kada je elektroenergetska saglasnost data za objekte koji će se koristiti povremeno ili privremeno, te ukoliko je elektroenergetska saglasnost izdana investitoru u posebnoj zoni. U tom slučaju elektroenergetska saglasnost za kompletan objekat sa svim mjernim mjestima prestaje važiti kada se krajnjim kupcima izda elektroenergetska saglasnost za svako pojedinačno mjerno mjesto.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU PROTIV ODLUKE ODS-a?

Da. Protiv odluka ODS-a investitor može uložiti žalbu FERK-u, u roku od **15 dana** od dana prijema odluke.

5.9.5. UGOVOR O PRIKLJUČENJU

ŠTA JE UGOVOR O PRIKLJUČENJU?

Ugovor o priključenju je ugovor koji investitor sklapa sa ODS-om nakon pribavljanja elektroenergetske saglasnosti.

Ugovorom o priključenju se definiraju prava i obaveze ugovornih strana, tehnički elementi priključka, rokovi, itd.

Ugovori o priključenju su tipski ugovori koje sačinjava ODS.

Fizičko priključenje novog proizvodnog energetskog objekta na distributivnu mrežu vrši se nakon završetka radova na unutrašnjosti objekta i izgradnji priključka.

5.10. SAGLASNOST NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU

ŠTA JE SAGLASNOST NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU?

Saglasnost na projektnu dokumentaciju je potvrda usklađenosti projektne dokumentacije sa Zakonom o električnoj energiji FBiH i drugim propisima iz oblasti građenja.

KO JE NADLEŽAN ZA DAVANJE SAGLASNOSTI NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU?

Saglasnost na projektnu dokumentaciju daje ili **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (FMERI)** ili **kantonalni organi uprave nadležni za energiju.** Kantonalni organ uprave nadležan za energiju je, u pravilu, Kantonalno ministarstvo privrede. Izuzetak je ZDK u kojem i općine imaju nadležnost za davanje ove saglasnosti. Investitor se može

konsultovati sa organom koji je izdao urbanističku saglasnost/lokacijsku informaciju oko toga koji organ uprave će pregledati i dati saglasnost na projektnu dokumentaciju.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je nadležno za izdavanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju za sljedeće tipove elektroenergetskih objekata:

1	Hidroenergetski objekti instalirane snage iznad 5 MW i za nekoliko hidroenergetskih objekata instalirane snage veće od po 2 MW, koji slijede jedan iza drugog na rastojanju od 2 km;
2	Termoelektrane i ostala postrojenja sa sagorijevanjem sa toplotnim izlazom od 50 MW_t i više;
3	Postrojenja za iskorištavanje pogonske snage vjetra instalirane snage od 2 MW i više;
4	Postrojenja za iskorištavanje energije sunca instalirane snage od 1 MW i više;
5	Ostale elektrane instalirane snage 5 MW i više.

Kantonalni organi uprave nadležni za energiju su nadležni za elektroenergetske objekte sa instaliranom snagom ispod navedenih pragova[16].

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA SAGLASNOST NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU?

Saglasnost na projektnu dokumentaciju se pribavlja u fazi ishođenja odobrenja za građenje. Na dijagramu ispod prikazana su faze i redoslijed pribavljanja saglasnosti na projektnu dokumentaciju u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

16 U ZDK Ministarstvo privrede nadležno je za pregled i davanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju za elektroenergetske objekte za koje je Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije ZDK izdalo urbanističku saglasnost/lokacijsku informaciju. Općina ili grad koja je izdala urbanističku saglasnost/lokacijsku informaciju za elektroenergetske objekte nadležna je i za pregled i davanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju tog objekta.

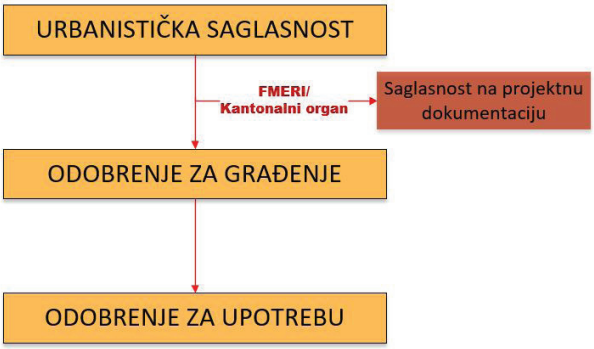

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE SAGLASNOSTI NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU?

Investitor zahtjev za izdavanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju podnosi u pismenoj formi. U zahtjevu se navode svi podaci o budućem elektroenergetskom objektu i učesnicima u građenju.

Uz zahtjev se prilaže **jedan primjerak** propisno uvezane projektne dokumentacije.

Ukoliko se projektna dokumentacija sastoji od više knjiga i nije je moguće poslati poštom, onda investitor u zahtjevu navodi spisak knjiga glavnog projekta, a pregled projektne dokumentacije se vrši u prostorijama investitora.

ŠTA FMERI RADI U POSTUPKU IZDAVANJA SAGLASNOSTI NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU?

Nakon što investitor FMERI-u dostavi zahtjev za izdavanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju, FMERI imenuje posebnu Komisiju za pregled tehničke dokumentacije i određuje visinu naknade pregleda i drugih taksi koje investitor treba platiti.

Komisija nakon toga, u dogovoru sa investitorom, određuje vrijeme i mjesto pregleda dokumentacije.

U toku pregleda projektne dokumentacije Komisija naročito provjerava:

- usklađenost projektne dokumentacije sa zakonskim, podzakonskim, tehničkim i drugim propisima, standardima, tehničkim normativima i preporukama koji uređuju oblast građenja elektroenergetskih objekata;
- kompletnost projektne dokumentacije;
- tehničku kontrolu (revizija) dokumentacije;
- proceduru izrade projektne dokumentacije.

U slučaju postojanja određenih nedostataka u projektnoj dokumentaciji, Komisija određuje investitoru naknadni rok za otklanjanje uočenih nedostatka koji zakonski ne može biti duži od **60 dana**. Ukoliko investitor ne ispravi nedostatke u projektnoj dokumentaciji, postupak izdavanja saglasnosti se obustavlja.

Ukoliko je pregledana projektna dokumentacija uredu, Komisija će sastaviti zapisnik i predložiti izdavanje saglasnosti.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA SAGLASNOSTI NA PROJEKTNU DOKUMENTACIJU?

Saglasnost na projektnu dokumentaciju nema roka važenja.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU FMERI-a?

Ne. Odluke FMERI-a su konačne, što znači da protiv njih nije dozvoljeno uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.11. ENERGETSKA DOZVOLA

ŠTA JE ENERGETSKA DOZVOLA?

Energetska dozvola je upravni akt kojim se investitoru odobrava građenje ili rekonstrukcija elektroenergetskog objekta ukoliko ispunjava zakonske uslove iz oblasti električne energije (npr. stabilnost energetskog sistema, zaštita okoliša, energetska efikasnost, itd).

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE ENERGETSKE DOZVOLE?

Nadležna institucija za izdavanje energetske dozvole je **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (FMERI)**.

ZA KOJE OBJEKTE SE PRIBAVLJA ENERGETSKA DOZVOLA?

Energetska dozvola se pribavlja za **sve proizvodne energetske objekte.**

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA ENERGETSKA DOZVOLA?

Energetska dozvola se pribavlja u fazi ishođenja odobrenja za građenje. Na dijagramu ispod prikazana su faze i redoslijed izdavanja energetske dozvole u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

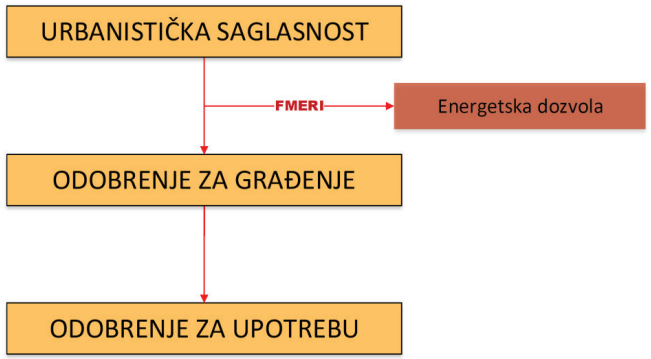

U nastavku slijedi opis postupka ishođenja **energetske dozvole.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ENERGETSKE DOZVOLE?

Zahtjev za izdavanje energetske dozvole podnosi se FMERI-u u pisanoj formi na propisanom obrascu – "Prilog 1: Obrazac Z1" koji je dostupan na web stranici FMERI-a[17].

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Potvrdu o upisu u sudski registar izdatu od strane nadležnog suda, odnosno potvrdu o upisu u drugi odgovarajući registar izdatu od strane nadležne institucije;
2	Registarski i porezni broj podnosioca zahtjeva;
3	Statut podnosioca zahtjeva;
4	Izjavu podnosioca zahtjeva o strukturi izvora finansiranja koja je usklađena sa studijom izvodljivosti ili potvrdu poslovne/komercijalne banke ili kreditne institucije o solventnosti podnosioca zahtjeva i mogućnosti da vlastitim sredstvima finansira izgradnju proizvodnog postrojenja i/ili da ima pristup i mogućnost da obezbijedi kreditna finansijska sredstva za izgradnju proizvodnog postrojenja;
5	Finansijske izvještaje za tri prethodne godine koji sadrže: bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o gotovinskim tokovima, izvještaj o promjeni kapitala, napomene uz finansijske izvještaje. Informacije/indikatori o finansijskom stanju podnosioca zahtjeva pripremaju se u Prilogu 2 obrasca: Finansijski indikatori, a zasnovani su na revidiranom godišnjem finansijskom izvještaju za posljednje tri godine, koje je ovjerila nadležna institucija ili finansijski revizori;
6	Izjavu podnosioca zahtjeva o svim otvorenim transakcijskim računima kod komercijalnih banaka i bankarsku potvrdu njihovog statusa;
7	Uvjerenje o nekažnjavanju za prekršaje vezane za zaštitu okoliša za podnosioca zahtjeva, kao i uvjerenje o nekažnjavanju za krivična djela, privredne prestupe i prekršaje vezane za zaštitu okoliša za članove uprave podnosioca zahtjeva;
8	Studiju izvodivosti (gdje je to potrebno) sa idejnim rješenjem ili idejni projekat;
9	Ugovor o koncesiji za djelatnosti za koje je potrebno dobiti koncesiju;
10	Studiju o procjeni uticaja na okoliš kako je to propisano zakonima i drugim propisima za konkretno proizvodno postrojenje;
11	Okolišnu dozvolu, kako je to propisano zakonom i drugim propisima za konkretno proizvodno postrojenje za koje se podnosi zahtjev za energetsku dozvolu;

17 Ovaj obrazac i svi drugi prilozi i obrasci dostupni su na: http://fmeri.gov.ba/uredbu-o-postupku--kriterijima--formi-i-sadrzaju-zahtjeva-za-izdavanje-energetske-dozvole-za-izgradnju-novih-i-rekonstrukciju-postojecih-proizvodnih-postrojenja.aspx

12	Vodni akti, kako je to propisano zakonima i drugim propisima za konkretno proizvodno postrojenje;
13	Prethodnu elektroenergetsku saglasnost za priključak na distributivnu mrežu i/ili mišljenje i elaborat tehničkog rješenja i uslove priključenja na prijenosnu mrežu;
14	Dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima vezanim za nekretninu na kojoj se namjerava graditi proizvodno postrojenje;
15	Dokaz o tehničkim i finansijskim mogućnostima, ljudskim resursima i iskustvu podnosioca zahtjeva za izgradnju, posjedovanju ili vođenju projekata proizvodnih kapaciteta slične veličine i složenosti, prikazan na način kako je propisano u Prilogu 3 obrasca: Upitnik za podnosioca zahtjeva;
16	Dokaz/uvjerenje da se podnosilac zahtjeva ne nalazi u postupku stečaja, da njegovim poslovima ne upravlja stečajni upravnik, da njegove komercijalne aktivnosti nisu suspendovane ili da nije u bilo kojoj drugoj sličnoj situaciji i/ili da se na drugi način ne nalazi u situaciji koja predstavlja kršenje zakona;
17	Dokaz/uvjerenje da se podnosilac zahtjeva pridržava obaveze plaćanja poreskih i socijalnih obaveza;
18	Informacije u vezi rukovodeće i organizacione strukture podnosioca zahtjeva, prikazane na način propisan u Prilogu 3 obrasca: Upitnik za podnosioca zahtjeva;
19	Biografije rukovodećeg osoblja podnosioca zahtjeva i spisak drugog rukovodećeg osoblja i njihovih kvalifikacija, prikazane na način propisan u Prilogu 3 obrasca: Upitnik za podnosioca zahtjeva;
20	Urbanističku saglasnost sa klauzulom pravosnažnosti;
21	Izjavu podnosioca zahtjeva o postojećim dozvolama izdatim od strane Regulatorne komisije za energiju FBiH ili druge regulatorne komisije ili zahtjeva za izdavanje dozvole dostavljenog Regulatornoj komisiji za energiji FBiH ili drugim regulatornim komisijama u BiH ili nekoj drugoj zemlji;
22	Izjavu o tačnosti podataka u formi navedenoj u Prilogu 4 obrasca: Izjava o tačnosti podataka;
23	Ukupno osam različitih izjava podnosioca zahtjeva navedenih u prilogu Obrasca Z1;
24	Dokaz o uplati jednokratne naknade za obradu zahtjeva;
25	Druge informacije i/ili dokaze koje Ministarstvo ocijeni da su potrebni.

Svi prateći dokumenti dostavljaju se u originalu ili ovjerenoj fotokopiji i ne smiju biti stariji od **60 dana.**

ŠTA FMERI RADI U POSTUPKU IZDAVANJA ENERGETSKE DOZVOLE?

Nakon što investitor dostavi FMERI-u zahtjev za izdavanje energetske dozvole, FMERI ga unosi u **registar zahtjeva.** Investitor ima pravo pojedine dokumente označiti kao povjerljive i tražiti da se ti dokumenti ne objavljuju javno.

Nakon toga FMERI provjerava urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, onda će pismeno pozvati investitora da dopuni zahtjev. Rok za dopunu zahtjeva određuje FMERI, ali zakonski ne može biti duži od **30 dana.** Investitor može tražiti produženje ostavljenog roka ukoliko nije u mogućnosti pribaviti sve tražene dokumente u ostavljenom roku.

Investitor koji ne postupi po uputama FMERI-a i ne dopuni zahtjev sa traženom dokumentacijom rizikuje da njegov zahtjev bude **odbijen.**

U nastavku postupka izdavanja energetske dozvole FMERI organizira najmanje jednu javnu raspravu, a po potrebi i više, u cilju prikupljanja komentara.

Zakonski rok za donošenje odluke o zahtjevu investitora je **3 mjeseca** od dana obavještavanja investitora da je zahtjev potpun. U iznimnim slučajevima, FMERI može po potrebi ovaj rok produžiti za još najviše **2 mjeseca.**

KOLIKI JE ROK VAŽENJA ENERGETSKE DOZVOLE?

Rok važenja energetske dozvole određuje se u samoj dozvoli, ali ne može biti duži od **5 godina.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU FMERI-a?

Ne. Odluke FMERI-a su konačne, što znači da protiv njih nije dozvoljeno uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.12. DOZVOLA ZA RAD ZA OBAVLJANJE ELEKTROPRIVREDNE DJELATNOSTI

ŠTA SU DOZVOLE ZA RAD?

Dozvola za rad je ovlaštenje za obavljanje jedne od sljedećih elektroprivrednih djelatnosti:

- proizvodnja električne energije;
- distribucija električne energije;
- snabdijevanje električnom energijom;
- trgovina električnom energijom na unutrašnjem tržištu.

Investitor koji se želi baviti djelatnošću proizvodnje električne energije mora pribaviti **dozvolu za rad za proizvodnju električne energije**

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE DOZVOLA ZA RAD?

Nadležna institucija za izdavanje dozvola za rad je **Regulatorna komisija za energiju u FBiH (FERK).**

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA DOZVOLA ZA RAD?

Na dijagramu ispod prikazana su faze i redoslijed izdavanja dozvole za rad u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

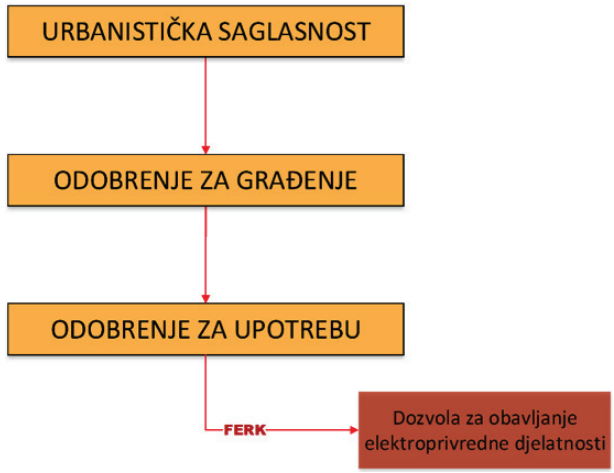

U nastavku slijedi opis postupka ishođenja **dozvole za rad za proizvodnju električne energije.**

5.12.1. DOZVOLA ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Zahtjev za izdavanje dozvole za proizvodnju električne energije se podnosi na propisanom obrascu koji je dostupan na stranici FERK-a[18]. Zahtjev sa priloženom dokumentacijom se može predati lično, putem pošte, a može se poslati faksom ili elektronski.

18 Dostupno na: http://www.ferk.ba/_ba/images/stories/2017/obrasci_bs.zip

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Aktualni izvod iz sudskog registra nadležnog suda za pravna lica, odnosno obrtnica za fizička lica koja djelatnost proizvodnje električne energije obavljaju u statusu obrtnika;
2	Obavještenje o razvrstavanju pravnog lica prema djelatnostima nadležne službe za statistiku;
3	Uvjerenje nadležne poreske uprave o registraciji poreskog obveznika, a ukoliko je podnosilac zahtjeva i PDV obveznik, onda i uvjerenje o registraciji/upisu u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza;
4	Organizacionu strukturu (shemu) podnosioca zahtjeva iz koje je vidljivo da zapošljava stručno osposobljeni kadar za obavljanje djelatnosti za koju podnosi zahtjev;
5	Dokaz da podnosilac zahtjeva ima pravni osnov za korištenje objekata, postrojenja, uređaja i opreme za obavljanje elektroprivredne djelatnosti za koju podnosi zahtjev;
6	Komplet finansijskih izvještaja za prethodnu godinu (bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o gotovinskim tokovima, izvještaj o promjenama u kapitalu, bilješke uz finansijske izvještaje i izvještaj neovisnog revizora u skladu sa važećim propisima), a za novoosnovano pravno lice početni bilans, osim ako je podnosilac zahtjeva fizičko lice koje proizvodnju el. energije obavlja u statusu obrtnika u objektu instalirane snage do 23 kW;
7	U slučaju da je podnosilac zahtjeva fizičko lice, onda se dostavljaju poslovne knjige i poslovne evidencije za prethodnu godinu;
8	Izjavu o svim otvorenim transakcijskim računima podnosioca zahtjeva sa priloženom potvrdom poslovne banke kod koje se nalazi glavni račun o solventnosti tog računa;
9	Godišnje planove poslovanja podnosioca zahtjeva;
10	Dokaz da podnosilac zahtjeva elektroprivrednu djelatnost za koju podnosi zahtjev, u skladu sa Zakonom o električnoj energiji FBiH, obavlja funkcionalno razdvojeno, a ODS i pravno razdvojeno, od ostalih djelatnosti;
11	Tabelarni pregled elektroenergetskih objekata, postrojenja u kojima će se obavljati licencirana djelatnost sa tehničko-energetskim parametrima elektroenergetskih postrojenja i objekata[1];
12	Plan održavanja, korištenja i posmatranja proizvodnog objekta koji podliježe toj obavezi prema važećim zakonima i propisima, osim ako je podnosilac zahtjeva fizičko lice koje proizvodnju el. energije obavlja u statusu obrtnika u objektu instalirane snage do 23 kW;
13	Energetsku dozvolu;
14	Vodnu dozvolu sa klauzulom pravosnažnosti gdje je propisana;
15	Okolišnu dozvolu sa klauzulom pravosnažnosti gdje je propisana;

16	Ugovore o koncesiji, ako se djelatnost obavlja na osnovu koncesije;
17	Dokaz da je podnosilac zahtjeva krajnji kupac električne energije jednog od snabdjevača u FBiH, odnosno da je zaključio ugovor o snabdjevanju električnom energijom, ukoliko se radi o zahtjevu za dozvolu za rad za proizvodnju električne energije u mikro-postrojenju na obnovljive izvore energije;
18	Elektroenergetsku saglasnost za krajnjeg kupca i elektroenergetsku saglasnost za mikro-postrojenje na obnovljive izvore energije, ukoliko se radi o zahtjevu za dozvolu za rad za proizvodnju el. energije u mikro-postrojenju OIE;
19	Elektroenergetsku saglasnost za proizvođača izdatu od nadležnog operatora mreže;
20	Odobrenje za upotrebu proizvodnog objekta sa klauzulom pravosnažnosti;
21	Dokaz o uplati jednokratne naknade za obradu zahtjeva.

Prije predaje zahtjeva, investitor treba obratiti pažnju na sljedeće stvari:

- potrebno je ovjeriti pečatom i potpisati svaku stranicu obrasca zahtjeva;
- obrasce i prateću dokumentaciju moguće je dostaviti u elektronskom obliku, ali se moraju dostaviti i poštom najkasnije u roku od **7 dana** od dana dostave u elektronskom obliku ili faksom;
- obratiti pažnju da dokumenti koji su podložni promjenama i koji se prilažu uz zahtjev nisu stariji od **60 dana** (npr. izvod iz sudskog registra, uvjerenja i slično), a svi dokumenti se moraju dostaviti ili u originalu ili u ovjerenoj kopiji;
- obratiti pažnju da sva dostavljena rješenja ili dozvole izdate od strane drugih tijela imaju stavljene klauzule pravosnažnosti;
- tehničko-energetski parametri iz ugovora o koncesiji, izdanih dozvola (okolišna dozvola, vodna dozvola, energetska dozvola i upotrebna dozvola) i elektroenergetskih saglasnosti trebaju biti usaglašeni.

ŠTA FERK RADI U POSTUPKU IZDAVANJA DOZVOLE ZA RAD?

Nakon što investitor dostavi FERK-u zahtjev za izdavanje dozvole za proizvodnju električne energije, FERK provjerava urednost zahtjeva.

Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, onda će pismeno pozvati investitora da dopuni zahtjev. Rok za dopunu zahtjeva određuje FERK, ali zakonski ne smije biti kraći od **8 dana**.

U nastavku postupka izdavanja dozvole za rad može biti organizovano više javnih rasprava, u zavisnosti od vrste zahtjeva i podnesenih dokumenata.

Konačna odluka o izdavanju dozvole za rad donosi se na redovnoj sjednici FERK-a, u roku koji zakonski ne može biti duži od **60 dana** od dana podnošenja potpunog zahtjeva. Izuzetak je predviđen u slučaju izdavanja dozvole za proizvodnju električne energije u mikropostrojenju na obnovljive izvore energije ili u slučaju kada je podnositelj zahtjeva fizička osoba koja će djelatnost proizvodnje električne energije obavljati kao obrtnik u objektu instalirane snage do 23 kW. U tom slučaju odluka se donosi na redovnoj sjednici FERK-a, u roku koji ne može biti duži od **50 dana** od dana podnošenja potpunog zahtjeva. Odluka se objavljuje na oglasnoj tabli i web stranici FERK-a, te u Službenim novinama FBiH.

Zahtjev za izdavanje dozvole za rad bit će **odbijen** u sljedećim slučajevima:

- ako investitor nije dokazao da ispunjava uvjete za izdavanje dozvole za rad;
- ako je investitor ranije imao dozvolu za rad koju je pribavio na osnovu neistinitih podataka;
- ako podnosilac zahtjeva nije postupio po uslovima propisanim u prethodno izdatoj dozvoli za rad.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA DOZVOLE ZA RAD ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Dozvola za rad za proizvodnju električne energije može važiti najduže **30 godina.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU FERK-a?

Ne. Odluke FERK-a su konačne, što znači da protiv njih nije dozvoljeno uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.13. OSTVARIVANJE PODSTICAJA

ŠTA JE SISTEM PODSTICAJA PROIZVODNJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE?

Zemlje razvijaju različite sisteme podsticaja kako bi podstakle proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. U FBiH sistem podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora uključuje više pogodnosti, koje se stiču ispunjavanjem određenih uvjeta.

Te pogodnosti su:

1) Prednost u rješavanju zahtjeva za priključivanje na elektroenergetsku mrežu;
2) Prednost isporuke proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora u mrežu, odnosno prednost u dispečiranju;
3) Prednost isporuke električne energije u mrežu proizvedene u postrojenjima čija je instalirana snaga manja od 150 kW, bez prijavljivanja dnevnog rasporeda Operatoru mreže;
4) Pravo na garanciju porijekla električne energije (potvrda da proizvedena električna energija dolazi iz obnovljivih izvora);
5) Pravo na otkup proizvedene električne energije po referentnoj cijeni[19] za kvalificirane proizvođače;
6) Pravo na otkup proizvedene električne energije po garantovanoj cijeni[20] za privilegirane proizvođače.

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE PODSTICAJA?

Nadležna institucija za odobravanje podsticaja je **Operator za obnovljive izvore energije i efikasne kogeneracije (Operator za OIEiEK).**

19 Referentna cijena je cijena električne energije koja je niža od garantovane otkupne cijene, ali viša od cijene električne energije koja nije proizvedena iz OIE.

20 Garantovana otkupna cijena omogućava višu (podsticajnu) cijenu proizvođačima iz obnovljivih izvora energije za električnu energiju koju isporučuju u mrežu.

KOJI SU UVJETI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PODSTICAJ?

Da bi investitor ostvario pravo na podsticaj mora ispuniti određene preduvjete:

1) Da postrojenje spada u postrojenja na obnovljive izvore energije;
2) Da je instaliranom snagom ispod određenog praga;
3) Da se tom ukupnom instaliranom snagom uklapa u **dinamičku kvotu** predviđenu za tu vrstu postrojenja, odnosno u slobodni dio dinamičke kvote.

ŠTA JE DINAMIČKA KVOTA?

Dinamička kvota je ukupni, maksimalni nivo instalirane snage postrojenja određene vrste čija se proizvodnja električne energije potiče u jednoj kalendarskoj godini. Dinamička kvota se utvrđuje za svaki izvor energije **Akcionim planom za korištenje obnovljivih izvora energije**, a više informacija o raspoloživim kvotama je dostupno na web stranici OIEiEK[21].

U dinamičkim kvotama su zastupljeni svi primarni izvori za proizvodnju iz obnovljivih izvora energije sa najmanje 5% od ciljanog udjela za proizvodnju energije iz postrojenja za OIEiEK i dinamičke kvote se popunjavaju onim redoslijedom kojim su projekti za izgradnju postrojenja za proizvodnju OIEiEK upisani u Registar projekata OIEiEK. Stoga se upis objekta u Registar vrši paralelno sa postupcima ostvarivanja prava na podsticaj.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE OSTVARUJE PRAVO NA PODSTICAJ?

Za ostvarivanje prava na podsticaj investitor mora proći nekoliko koraka sljedećim redoslijedom:

1) Sticanje statusa potencijalno privilegiranog proizvođača;
2) Sklapanje predugovora o otkupu;
3) Sticanje statusa kvalificiranog proizvođača;
4) Sticanje statusa privilegiranog proizvođača;

21 http://operatoroieiek.ba/dinamicke-kvote/

5) Sklapanje ugovora o otkupu.

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed ovih koraka u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

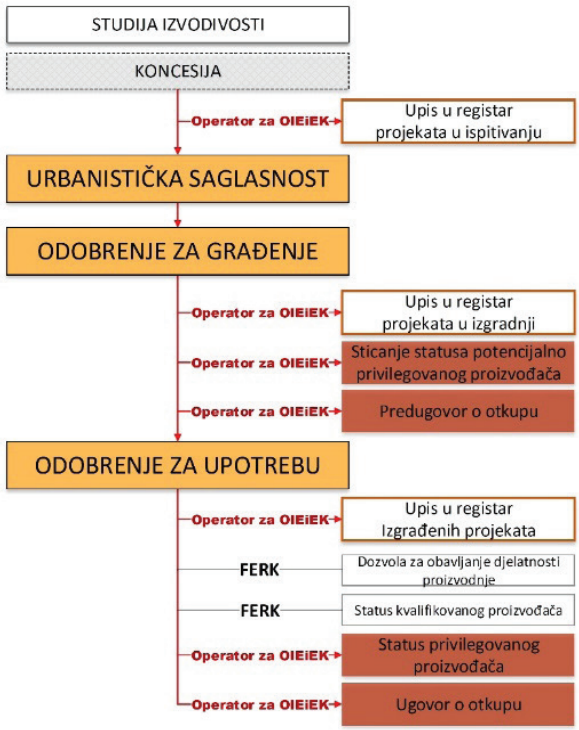

5.13.1. STATUS POTENCIJALNO PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA

ŠTA JE POTENCIJALNO PRIVILEGIRANI PROIZVOĐAČ?

Potencijalno privilegirani proizvođač je proizvođač električne energije koji će imati pravo da ostvari podsticaj za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Ovo je preliminarni korak koji investitor mora proći, a u ovom koraku Operator za OIEiEK procjenjuje da li postoji mogućnost da proizvođač ostvari pravo na podsticaj.

Za sticanje statusa potencijalno privilegiranog proizvođača potrebno je ishoditi Energetsku dozvolu, ako je to potrebno za traženu vrstu postrojenja i instaliranu snagu.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA STICANJE STATUSA POTENCIJALNO PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA?

Zahtjev za sticanje statusa potencijalno privilegiranog proizvođača podnosi se Operatoru za OIEiEK na propisanom obrascu OZSSPPP-1[22].

Općenito, zahtjev treba da sadrži:

1) Naziv i adresu investitora;
2) Naziv i lokaciju budućeg postrojenja;
3) Instaliranu snagu budućeg postrojenja;
4) Tehničke karakteristike postrojenja i izvore primarne energije;
5) Potrebno vrijeme za izgradnju postrojenja i priključenje na mrežu.

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

22 Dostupno na: http://operatoroieiek.ba/obrasci/

1	Izvod iz sudskog registra nadležnog suda ili potvrdu o upisu u drugi odgovarajući registar kod nadležne institucije;
2	Registarski i porezni broj podnosioca zahtjeva;
3	Izjavu podnosioca zahtjeva o strukturi izvora finansiranja koja je usklađena sa studijom izvodljivosti ili potvrdu poslovne/komercijalne banke ili druge kreditne institucije o solventnosti podnosioca zahtjeva i mogućnosti da vlastitim sredstvima finansira izgradnju proizvodnog postrojenja i/ili da ima pristup i mogućnost da obezbijedi kreditna finansijska sredstva za izgradnju proizvodnog postrojenja;
4	Izjavu podnosioca zahtjeva o svim otvorenim transakcijskim računima kod komercijalnih banaka i bankarsku potvrdu o istim;
5	Glavni projekat ili dio tehničke dokumentacije iz Glavnog projekta iz rješenja o odobrenju građenja, a koja sadrži tehničke podatke, tehnička rješenja i ekonomsko – finansijsku analizu projekta, uključujući i vrijednost investicije;
6	Energetsku dozvolu;
7	Odobrenje za građenje (građevinsku dozvolu) sa klauzulom pravosnažnosti;
8	Dokaz o mogućnosti obezbjeđenja novčanog depozita ili bankarske garancije u visini do 1% vrijednosti investicije;
9	Prethodnu elektroenergetsku saglasnost za priključak na distributivnu mrežu i/ili mišljenje, načelnu saglasnosti ili elaborat tehničkog rješenja i uslove priključenja na prijenosnu mrežu;
10	Dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima na nekretnini na kojoj se planira graditi postrojenje.

Svi dokazi i prateća dokumentacija se podnose u originalu ili ovjerenoj kopiji.

ŠTA OPERATOR ZA OIEiEK RADI U POSTUPUKU OCJENJIVANJA STATUSA POTENCIJALNO PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA?

Nakon što investitor dostavi Operatoru za OIEiEK zahtjev, Operator provjerava sve dostavljene podatke i da li investitor ispunjava kriterije za dodjeljivanje statusa potencijalno privilegiranog proizvođača.

Operator za OIEiEK je dužan u roku od **30 dana** obavijestiti investitora o svojoj odluci koja može biti:

a) **Pozitivna** – ukoliko postrojenje zadovoljava sve kriterije i ulazi u dinamičku kvotu predviđenu za tu vrstu postrojenja u trenutku podnošenja zahtjeva;

b) **Ponuda za stavljanje na listu čekanja** – ukoliko postrojenje zadovoljava kriterije u smislu veličine i potrebnog vremena za izgradnju i povezivanje na mrežu, ali u trenutku podnošenja zahtjeva dinamička kvota za tu vrstu postrojenja je popunjena. U tom slučaju, Operator daje jasnu informaciju investitoru kada bi najranije to postrojenje moglo biti uključeno u kvotu;

c) **Negativna** – ukoliko postrojenje ne zadovoljava kriterije u pogledu instalirane snage ili potrebnog vremena za njegovu izgradnju i povezivanje na mrežu. U tom slučaju, Operator investitoru dostavlja preciznu informaciju o tome koji kriterij nije ispunjen.

Operator za OIEiEK na svojoj web stranici javno objavljuje sve informacije vezane za popunjenost dinamičke kvote, spisak proizvođača koji su stekli status potencijalno privilegiranog proizvođača, kao i spisak proizvođača koji se nalaze na listi čekanja.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU OPERATORA ZA OIEiEK?

Ne. Odluke Operatora za OIEiEK su konačne, što znači da protiv njih nije dozvoljeno uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog suda u Mostaru u roku od 30 dana od dana kada investitor primi odluku.

5.13.2. PREDUGOVOR ZA OTKUP ELEKTRIČNE ENERGIJE

ŠTA JE PREDUGOVOR ZA OTKUP ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Predugovor za otkup električne energije je standardizirani predugovor kojeg investitor zaključuje sa Operatorom za OIEiEK, ukoliko je stekao status **potencijalno privilegiranog proizvođača električne energije.**

Glavni elemenat Predugovora za otkup električne energije jeste **rok za izgradnju planiranog postrojenja**. Ukoliko se ovaj rok prekorači, predugovor se raskida po automatizmu. Predugovor, također, služi i kao garancija investitoru da ima pravo na sticanje statusa privilegiranog proizvođača.

Ostali elementi predugovora, između ostalog, su: odredbe vezane za garantovanu otkupnu cijenu, period trajanja predugovora, obaveze potencijalno privilegiranog proizvođača vezano za priključenje postrojenja na mrežu i tehničke podatke o postrojenju i planiranoj proizvodnji.

Pored toga, Predugovor za otkup električne energije predstavlja ključni dokument koje banke traže prilikom odobravanja kredita za izgradnju elektroenergetskih objekata.

5.13.3. KVALIFICIRANI PROIZVOĐAČ

ŠTA JE KVALIFICIRANI PROIZVOĐAČ?

Kvalificirani proizvođač je proizvođač električne energije koji u jednom objektu za proizvodnju električne energije proizvodi električnu energiju koristeći otpad ili obnovljive izvore energije na ekonomski primjeren način, uključujući kombinirani ciklus proizvodnje toplotne i električne energije, a koji je usklađen sa zaštitom okoliša.

Ovaj status neophodno je steći prije podnošenja zahtjeva za sticanje statusa **privilegiranog proizvođača.**

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE STATUSA KVALIFICIRANOG PROIZVOĐAČA?

Nadležna institucija za dodjeljivanje statusa kvalificiranog proizvođača je **Regulatorna komisija za energiju u FBiH (FERK).**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA DOBIVANJE STATUSA KVALIFICIRANOG PROIZVOĐAČA?

Zahtjev za sticanje statusa kvalificiranog proizvođača se podnosi na propisanom obrascu “OB.KP.01” koji je dostupan na web-stranici FERK-a[23].

Zahtjev za sticanje statusa kvalificiranog proizvođača razmatra se u istom postupku kao i zahtjev za izdavanje/obnovu dozvole za proizvodnju električne energije. Odnosno, status kvalificiranog proizvođača stiče se

23 Dostupno na: http://www.ferk.ba/_ba/akti-ferk-a/pravilnici/18560-obnovljivi-izvori-energije

na osnovu Rješenja o izdavanju/obnovi dozvole za proizvodnju električne energije. Stoga, uz zahtjev za sticanje statusa kvalificiranog proizvođača nije potrebno dostavljati dodatnu dokumentaciju, nego se koristi dokumentacija dostavljena uz zahtjev za izdavanje/obnovu dozvole za rad, osim ako joj nije istekao period važenja ili je došlo do promjena.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA STATUSA KVALIFICIRANOG PROIZVOĐAČA?

Status kvalificiranog proizvođača važi do roka **do kojeg je izdata dozvola za rad za proizvodnju električne energije.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU FERK-a?

Ne. Odluke FERK-a su konačne, što znači da protiv njih nije dozvoljeno uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog kantonalnog suda u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

5.13.4. PRIVILEGIRANI PROIZVOĐAČ

ŠTA JE PRIVILEGIRANI PROIZVOĐAČ?

Privilegirani proizvođač električne energije je **kvalificirani proizvođač** koji je stekao pravo da se od njega otkupljuje proizvedena električna energija po **garantovanoj** cijeni u unaprijed dogovorenom periodu. Dakle, za sticanje statusa privilegiranog proizvođača nužno je prethodno steći status kvalificiranog proizvođača. To znači da je svaki privilegirani proizvođač ujedno i kvalificirani proizvođač.

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE STATUSA PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA?

Nadležna institucija za odobravanje statusa privilegiranog proizvođača je **Operator za OIEiEK.**

ZA KOJE OBJEKTE SE MOŽE STEĆI STATUS PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA?

Operator za OIEiEK može dodijeliti status privilegiranog proizvođača električne energije investitoru koji proizvodi električnu energiju i to iz sljedećih vrsta elektrana:

- Hidroelektrane instalirane snage do 10MW;
- Vjetroelektrane bez ograničenja instalirane snage;
- Solarne elektrane instalirane snage do i uključujući 1MW;
- Geotermalne elektrane instalirane snage do i uključujući 10MW;
- Elektrane na biomasu instalirane snage do i uključujući 10MW;
- Elektrane na biogas instalirane snage do i uključujući 1 MW
- Elektrane koje koriste komunalni otpad instalirane snage do i uključujući 5MW;
- Kogeneracijske elektrane instalirane snage do i uključujući 5MWe;
- Kvalificirani proizvođači kojima se električna energija otkupljuje po referentnoj cijeni.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA DOBIVANJE STATUSA PRIVILEGIRANOG PROIZVOĐAČA?

Zahtjev za sticanje statusa privilegiranog proizvođača podnosi se Operatoru za OIEiEK na propisanom obrascu OZSSPPP-2[24].

Općenito, zahtjev treba da sadrži:

1) Naziv i adresu investitora;
2) Naziv i lokaciju budućeg postrojenja;
3) Instaliranu snagu budućeg postrojenja;
4) Tehničke karakteristike postrojenja i izvore primarne energije;
5) Potrebno vrijeme za izgradnju postrojenja i priključenje na mrežu.

24 Dostupno na: http://operatoroieiek.ba/obrasci/

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Izvod iz sudskog registra nadležnog suda ili potvrdu o upisu u drugi odgovarajući registar kod nadležne institucije;
2	Registarski i porezni broj podnosioca zahtjeva;
3	Izjavu podnosioca zahtjeva o strukturi izvora finansiranja koja je usklađena sa studijom izvodljivosti ili potvrdu poslovne/komercijalne banke ili druge kreditne institucije o solventnosti podnosioca zahtjeva i mogućnosti da vlastitim sredstvima finansira izgradnju proizvodnog postrojenja i/ili da ima pristup i mogućnost da obezbijedi kreditna finansijska sredstva za izgradnju proizvodnog postrojenja;
4	Izjavu podnosioca zahtjeva o svim otvorenim transakcijskim računima kod komercijalnih banaka i bankarsku potvrdu o istim;
5	Glavni projekt ili dio tehničke dokumentacije iz Glavnog projekta iz rješenja o odobrenju građenja, a koja sadrži tehničke podatke, tehnička rješenja i ekonomsko – finansijsku analizu projekta, uključujući i vrijednost investicije;
6	Energetsku dozvolu;
7	Upotrebnu dozvolu;
8	Dozvolu za rad – licencu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije;
9	Akt/ugovor o priključenju na prijenosnu, odnosno distributivnu mrežu, sa potvrdom nadležnog operatora da je mjerno mjesto postrojenja koje je predmet zahtjeva izvedeno u skladu sa važećim tehničkim propisima i pravilima koji regulišu ovu oblast;
10	Ugovor o prodaji toplotne energije, odnosno potvrdu podnosioca zahtjeva da se proizvedena toplotna energija koristi za vlastite potrebe, ukoliko se zahtjev odnosi na kogeneracijsko postrojenje;
11	Dio glavnog projekta u kojem je proračunati stepen korisnosti postrojenja, ukoliko se radi o kogeneracijskom postrojenju;
12	Podatke o licu/licima odgovornim za rad elektrane (ime, funkcija, telefon, faks, e-mail).

Svi dokazi i prateća dokumentacija se podnose u originalu ili ovjerenoj kopiji.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU OPERATORA ZA OIEiEK?

Ne. Odluke Operatora za OIEiEK su konačne, što znači da protiv njih nije dozvoljeno uložiti žalbu, ali se može pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog suda u Mostaru u roku od 30 dana od dana kada investitor primi odluku.

5.13.5. UGOVOR O OTKUPU ELEKTRIČNE ENERGIJE

ŠTA JE UGOVOR O OTKUPU ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Ugovor o otkupu električne energije je standardizirani ugovor koji investitor zaključuje sa Operatorom za OIEiEK, kojim stiče pravo na prodaju proizvedene električne energije po garantovanoj cijeni u trajanju od **12 godina.**

Ugovorom se, između ostalog, obavezno definira garantovana otkupna cijena, period trajanja ugovora, tehnički podaci o postrojenju i planiranoj proizvodnji, dopušteno odstupanje od prijavljenog plana proizvodnje, kao i obaveze u pogledu dostavljanja podataka Operatoru za OIEiEK.

5.14. REGISTAR PROJEKATA NA OBNOVLJIVE IZVORE

ŠTA JE REGISTAR PROJEKATA?

To je jedinstvena evidencija projekata na obnovljive izvore energije i efikasne kogeneracije koju vodi **Operator za OIEiEK.**

Registar sadrži informacije o sljedećim vrstama projekata:

1) Projekti u fazi ispitivanja;
2) Projekti u izgradnji;
3) Izgrađeni projekti;
4) Napušteni projekti.

NAPOMENA: Zakonska obaveza investitora je da izvrši upis projekta na obnovljive izvore energije u Registar projekata.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE VRŠI UPIS U REGISTAR?

Na dijagramu ispod prikazana su faze i redoslijed upisa u registar projekata u odnosu na urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu.

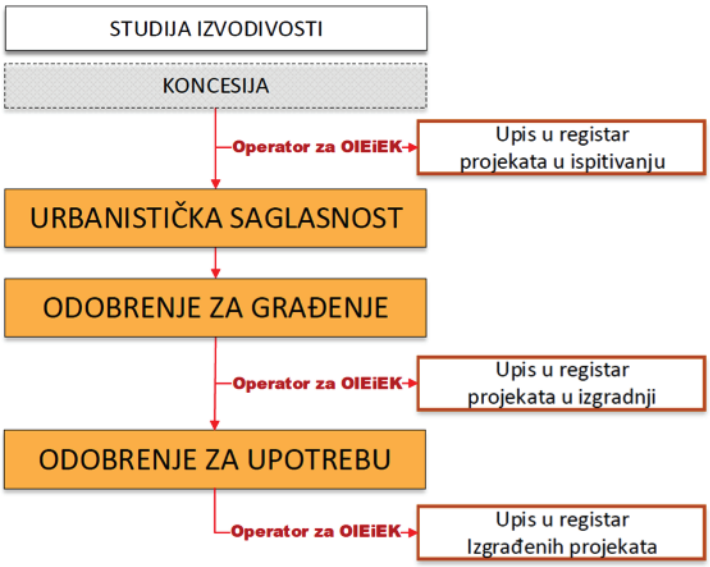

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA UPIS U REGISTAR PROJEKATA U FAZI ISPITIVANJA?

Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu RP-1[25]. Uz popunjen obrazac zahtjeva investitor prilaže **pravomoćno odobrenje** kojim se dozvoljava ispitivanje potencijala obnovljivih izvora na željenoj lokaciji, izdato od strane nadležne institucije za prostorno uređenje i građenje (federalno ili kantonalno ministarstvo ili nadležna općinska služba za poslove prostornog planiranja i građenja).

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA UPIS U REGISTAR PROJEKATA U IZGRADNJI?

Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu RP-2. Uz popunjen obrazac zahtjeva investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Pravomoćnu urbanističku saglasnost/lokacijsku informaciju ili lokacijsku dozvolu;
2	Pravomoćno odobrenje za građenje (građevinska dozvola);
3	Pravomoćnu energetsku dozvolu.

25 Dostupno na: http://operatoroieiek.ba/obrasci/

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA UPIS U REGISTAR IZGRAĐENIH PROJEKATA?

Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu RP-3. Uz popunjen obrazac zahtjeva investitor prilaže **pravomoćno odobrenje za upotrebu** objekta.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA UPIS U REGISTAR NAPUŠTENIH PROJEKATA?

Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu RP-4. Uz popunjen obrazac zahtjeva investitor prilaže **pismenu odluku o napuštanju projekta.**

Operator za svaku od navedenih faza izdaje potvrdu o upisu u Registar, koja sadrži trajanje upisa. Nakon što projekat stupi u sljedeću fazu u Registru, prethodni upis se briše, tako da projekat u jednom trenutku može biti upisan u samo jednoj fazi. Registar je javni dokument i dostupan je na internet stranici Operatora za OIEiEK.

6. VODIČ ZA INVESTITORE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA U REPUBLICI SRPSKOJ

6.1. SHEMATSKI PRIKAZ DOZVOLA I NADLEŽNIH INSTITUCIJA U RS

Na dijagramu ispod prikazane su sve dozvole koje mogu biti potrebne u postupku izgradnje jednog elektroenergetskog objekta u RS.

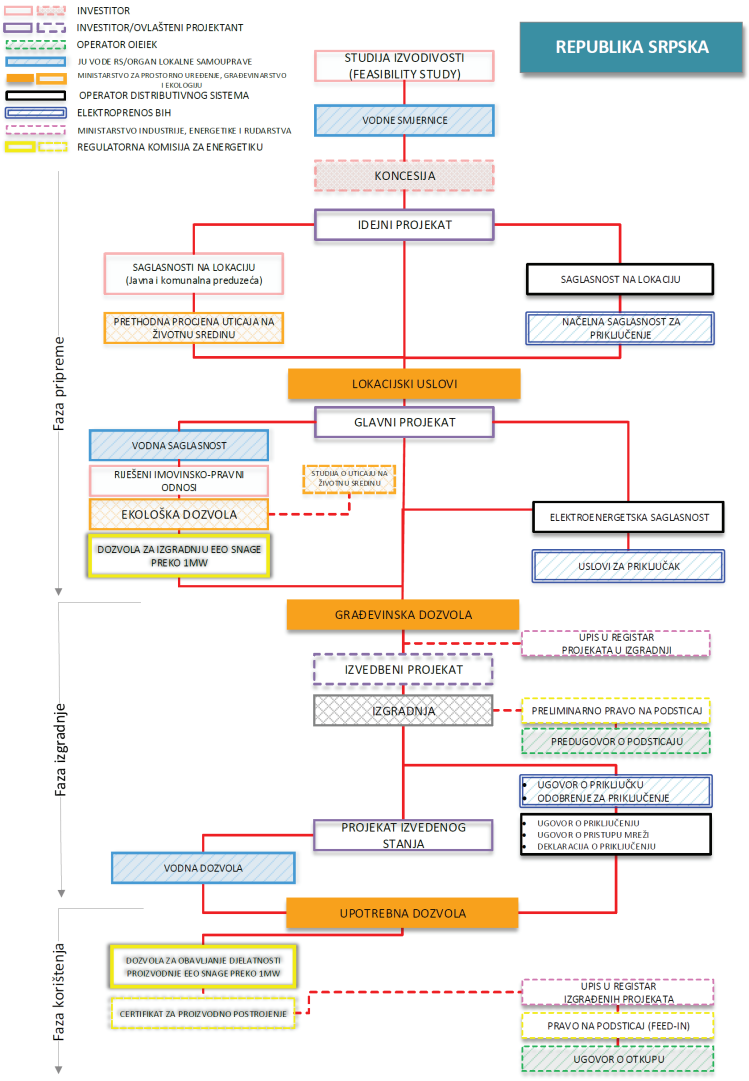

Slika 3: Shematski prikaz svih dozvola i nadležnih institucija u RS

6.2. LOKACIJSKI USLOVI

ŠTA SU LOKACIJSKI USLOVI?

Lokacijski uslovi su tehnički i stručni dokument koji određuje uslove za projektovanje i građenje.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE LOKACIJSKIH USLOVA?

U pravilu, za izdavanje lokacijskih uslova za elektroenergetske objekte snage **preko 250 kW** i objekte koji se grade na teritoriji dviju ili više jedinica lokalne samouprave, nadležno je **Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju.**

Jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) nadležne su za izdavanje lokacijskih uslova za elektroenergetske objekte na njihovoj teritoriji i sa instaliranom snagom **ispod 250 kW**.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJAJU LOKACIJSKI USLOVI?

Lokacijski uslovi su prvi dokument koji se pribavlja u postupku izgradnje energetskih objekata. Na dijagramu ispod prikazan je odnos lokacijskih uslova sa druge dvije glavne dozvole iz oblasti građenja.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE LOKACIJSKIH USLOVA?

Uz zahtjev za izdavanje lokacijskih uslova za elektroenergetske objekte, investitor prilaže sljedeće dokumente:

1	Urbanističko-tehničke uslove i stručno mišljenje, ako nema sprovedbenog dokumenta prostornog uređenja, koji se dostavljaju u tri primjerka
2	Kopiju katastarskog plana, odnosno ažurnu geodetsku podlogu za predložene trase za infrastrukturne linijske komunalne objekte, ovjerene od organa nadležnog za poslove premjera i katastra
3	Dokaz o legalnosti postojećeg objekta, ukoliko je riječ o dogradnji, nadogradnji i promjeni namjene postojećeg objekta
4	Opis objekta
5	Saglasnosti na lokaciju objekta predviđene u urbanističko-tehničkim uslovima, na osnovu posebnih zakona zavisno od vrste i namjene objekta (komunalnih preduzeća koja upravljaju komunalnom infrastrukturom, javnih preduzeća koja upravljaju javnom infrastrukturom i slično), ako takve saglasnosti nisu sadržane u urbanističko-tehničkim uslovima i ako područje buduće gradnje nije obuhvaćeno sprovedbenim dokumentima prostornog uređenja
6	Rješenje o utvrđivanju obaveze sprovođenja procjene uticaja na životnu sredinu i obimu procjene uticaja, ako je njeno sprovođenje obavezno u skladu sa posebnim propisom
7	Vodne smjernice (ako su potrebne za planirani objekat)
8	Dokaz o uplati administrativne takse

Svi prateći dokumenti se prilažu u originalu ili u ovjerenoj kopiji.

ŠTA SU URBANISTIČKO-TEHNIČKI USLOVI?

Urbanističko-tehnički uslovi su stručni dokument kojim se definišu uslovi za izgradnju i korištenje objekta i zemljišta.

Urbanističko-tehničke uslove može pripremati i izraditi samo pravno lice (projektantske kuće) koje ima odgovarajuću licencu za izradu dokumenata prostornog uređenja. Informacije o projektantskim kućama koje posjeduju licence mogu se dobiti na web stranici[26] ili u prostorijama Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju.

26 Dostupno na: http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mgr/Servisi/Pages/default.aspx

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA LOKACIJSKIH USLOVA?

Nakon što investitor dostavi zahtjev za izdavanje lokacijskih uslova najprije se provjerava kompletnost zahtjeva i prateća dokumentacija te, ukoliko je to potrebno, traži se od investitora dopuna zahtjeva ili dostavljanje dodatne dokumentacije.

Osnov za izdavanje lokacijskih uslova su sprovedbeni prostorno-planski dokumenti: zoning plan, regulacioni plan, urbanistički projekat te plan parcelacije. Ukoliko za predmetnu lokaciju nisu usvojeni sprovedbeni prostorno-planski dokumenti onda se lokacijski uslovi izdaju na osnovu stručnog mišljenja i urbanističko-tehničkih uslova izrađenih od strane ovlaštenog pravnog lica koje posjeduje licencu za izradu dokumenata prostornog uređenja.

Lokacijski uslovi izdaju se u roku od **15 dana** od dana kompletiranja zahtjeva.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA LOKACIJSKIH USLOVA?

Lokacijski uslovi važe do izmjene važećeg ili donošenja novog sprovedbenog prostorno-planskog dokumenta. Investitor ima rok od **godinu dana** od dana izdavanja lokacijskih uslova da podnese zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, u suprotnom dužan je tražiti uvjerenje od nadležnog organa da izdati lokacijskih uslovi nisu promijenjeni.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Ne. Protiv lokacijskih uslova nije dozvoljena žalba, ali ukoliko lokacijski uslovi ne budu izdati u propisanom roku, investitor može podnijeti žalbu kao da je zahtjev odbijen.

Inspekcijski nadzor nad izdatim lokacijskim uslovima vrši nadležna urbanističko-građevinska inspekcija.

6.3. GRAĐEVINSKA DOZVOLA

ŠTA JE GRAĐEVINSKA DOZVOLA?

Građevinska dozvola je upravni akt na osnovu kojeg se može započeti izgradnja, dogradnja, nadogradnja, rekonstrukcija ili sanacija objekta.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE GRAĐEVINSKE DOZVOLE?

Nadležni organ za izdavanje građevinske dozvole, u pravilu, bit će organ koji je izdao i lokacijske uslove.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA GRAĐEVINSKA DOZVOLA?

Na dijagramu ispod prikazan je odnos građevinske dozvole sa druge dvije glavne dozvole iz oblasti građenja.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE GRAĐEVINSKE DOZVOLE?

Uz zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za elektroenergetske objekte, investitor prilaže sljedeće dokumente:

1	Lokacijske uslove
2	Dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima
3	Ugovor o koncesiji ili javno-privatnom partnerstvu ako se za traženu izgradnju daje koncesija ili zaključuje ugovor o javno-privatnom partnerstvu u skladu sa posebnim propisima
4	Glavni projekat u tri primjerka
5	Saglasnosti na projektnu dokumentaciju (protivpožarna saglasnost, saglasnost JP Putevi, vodna saglasnost)
6	Izvještaj o reviziji tehničke dokumentacije
7	Izvještaj i potvrdu o nostrifikaciji tehničke dokumentacije u slučaju da je glavni projekat izrađen po propisima drugih zemalja
8	Ekološku dozvola ako je potrebna ili rješenje o odobravanju studije uticaja na životnu sredinu
9	Vodnu saglasnost (ako je potrebna za planirani objekat)
10	Elektroenergetska saglasnost iliuslovi za priključak u ovisnosti od mreže na koju se objekat priključuje (prenosna ili distributivna)
11	Poljoprivredna saglasnost (ako je potrebna)
12	Dokaz o uplati naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i rente (ako je potrebno)
13	Saglasnost Zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske na projektnu dokumentaciju (ukoliko se elektroenergetski objekat nalazi u zaštićenom području kulturno-istorijskog ili prirodnog naslijeđa)
14	Saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske za krčenje šume i trajnu promjenu namjene šumskog zemljišta (ukoliko se zemljište u zemljišnoknjižnoj evidenciji vodi po kulturi kao šumsko zemljište)
15	Dokaze o uplati administrativne takse
16	Drugi dokazi po potrebi

Svi prateći dokumenti se prilažu u originalu ili u ovjerenoj kopiji.

ŠTA SE SMATRA DOKAZOM O RIJEŠENIM IMOVINSKO-PRAVNIM ODNOSIMA?

Dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima u Republici Srpskoj može biti:

- izvod iz javne evidencije o nekretninama (ZK izvadak i posjedovni list ili list nepokretnosti);
- ugovor ili odluka nadležnog organa pogodna kao osnov za sticanje prava vlasništva ili prava građenja u korist investitora;
- ugovor o zajedničkom građenju zaključen sa vlasnikom zemljišta ili nekretnine;
- u slučaju da je zemljište u vlasništvu više lica, dostavlja se izvod iz javne evidencije o nekretninama i ugovor o međusobnim odnosima investitora i svih suvlasnika zemljišta;
- za objekte od opšteg interesa, kao dokaz o riješenim imovinsko-pravnim odnosima nad zemljištem može se smatrati posebna odluka Vlade Republike Srpske, koja se donosi na osnovu Zakona o eksproprijaciji, a kojom se dozvoljava ulazak u posjed eksproprisanih nepokretnosti prije konačnosti rješenja;
- u slučaju date koncesije ili povjeravanja komunalne djelatnosti kao dokaz smatra se ugovor zaključen sa Vladom Republike Srpske ili jedinicom lokalne samouprave i ugovor o javno-privatnom partnerstvu zaključen sa javnim partnerom.

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA GRAĐEVINSKE DOZVOLE?

Nakon što investitor dostavi zahtjev za izdavanje građevinske dozvole, najprije se provjerava kompletnost zahtjeva i prateća dokumentacija te, ukoliko je to potrebno, traži se od investitora dopuna zahtjeva ili dostavljanje dodatne dokumentacije.

Sastavni dio izdate građevinske dozvole čini glavni projekat, koji mora biti ovjeren potpisom i pečatom nadležnog organa koji je izdao građevinsku dozvolu.

NAPOMENA: Investitor je dužan prijaviti početak građenja nadležnoj urbanističko-građevinskoj inspekciji najkasnije osam dana prije početka izvođenja radova.

Građevinska dozvola izdaje se u roku od **15 dana** od dana kompletiranja zahtjeva.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA GRAĐEVINSKE DOZVOLE?

Građevinska dozvola prestaje da važi ako se sa izgradnjom objekta ne počne u roku od **3 godine** od dana pravosnažnosti iste.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Žalba protiv odluke gradske ili opštinske službe dozvoljena je u roku od **15 dana** od dana prijema odluke. Protiv odluka Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo ili ekologiju žalba nije dozvoljena, ali je moguće pokrenuti upravni spor pred Okružnim sudom u Banjoj Luci u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

6.4. UPOTREBNA DOZVOLA

ŠTA JE UPOTREBNA DOZVOLA?

Upotrebna dozvola je upravni akt kojim se dozvoljava korištenje, odnosno stavljanje u upotrebu izgrađenog objekta.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE UPOTREBNE DOZVOLE?

Nadležni organ za izdavanje upotrebne dozvole, u pravilu, bit će organ koji je izdao i građevinsku dozvolu.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA UPOTREBNA DOZVOLA?

Na dijagramu ispod prikazan je odnos upotrebne dozvole sa druge dvije glavne dozvole iz oblasti građenja.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE UPOTREBNE DOZVOLE?

Uz zahtjev za izdavanje upotrebne dozvole za elektroenergetske objekte, investitor prilaže sljedeće dokumente:

1	Građevinsku dozvolu sa projektom izvedenog stanja
2	Potvrdu o izvršenom geodetskom snimanju objekta
3	Dokaz o izvršenom snimanju podzemnih instalacija
4	Saglasnosti na izvedeno stanje, kada je to predviđeno posebnim propisima: saglasnost na izvedene mjere zaštite od požara (ako je potrebno) vodna dozvola (ako je potrebno) saglasnost JP Putevi na izvedeno stanje (ako je potrebno) saglasnost Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa Republike Srpske na izvedeno stanje (ako je potrebno)
5	Izjavu izvođača radova o izvedenim radovima i uslovima za održavanje objekta
6	Izvještaj nadzornog organa
7	Energetski certifikat zgrade
8	Dokaz o uplati administrativne takse

Svi prateći dokumenti se prilažu u originalu ili u ovjerenoj kopiji.

Saglasnosti na izvedeno stanje pribavljaju se samo u slučajevima kada je to potrebno. Na primjer, ukoliko se planirani elektroenergetski objekat nalazi u okviru zaštićenog kulturno-istorijskog ili prirodnog nasljeđa, onda Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa mora dati saglasnost na izvedeno stanje, čime potvrđuje da se slaže sa izvedenim rješenjem. Isto vrijedi i za druge potrebne saglasnosti na izvedeno stanje.

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA UPOTREBNE DOZVOLE?

Upotrebna dozvola može se izdati tek nakon obavljenog tehničkog pregleda objekta (tehnički prijem). Tehnički pregled objekta obavlja posebna stručna komisija koju formira organ koji je izdao građevinsku dozvolu (opština, grad ili Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju) u roku od **3 dana** od dana prijema kompletiranog zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole.

Komisija vrši tehnički pregled objekta u roku od **15 dana** od dana podnošenja kompletnog zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole.

Broj članova stručne komisije za tehnički pregled zavisi od vrste i složenosti objekta, te od vrste radova koji su predmet tehničkog pregleda, ali broji najmanje tri člana.

Nadležni organ može povjeriti vršenje tehničkog pregleda i pravnom

licu koje je licencirano za reviziju ili izradu tehničke dokumentacije ili za građenje, ali pod uslovom da to pravno lice, odnosno zaposleni u tom pravnom licu, nisu obavljali poslove stručnog nadzora izgradnje objekta ili učestvovali u njegovom građenju.

Investitor je dužan da obezbijedi prisustvo učesnika u građenju prilikom vršenja tehničkog pregleda građevine. Također, investitor je dužan da najkasnije na dan tehničkog pregleda komisiji za tehnički pregled dostavi na uvid sljedeću dokumentaciju:

- građevinsku dozvolu sa glavnim projektom na osnovu kojeg je izdata dozvola i projekat izvedenog stanja, ukoliko je izrađen;
- dokaze o kvalitetu radova, građevinskih proizvoda i opreme;
- dokumentaciju o izvršenim ispitivanjima i rezultatima testiranja nosivosti konstrukcije, ako se posebnim propisima testiranje zahtijeva;
- građevinski dnevnik;
- građevinsku knjigu, za one objekte za koje je ugovorena obaveza njenog vođenja;
- knjigu inspekcija;
- ostalu dokumentaciju definisanu posebnim propisima u zavisnosti od vrste objekta.

Nadležni organ, ili pravno lice kojem je povjereno obavljanje tehničkog pregleda, dužan je da obavijesti investitora, izvođača, nadležnu urbanističko-građevinsku inspekciju i stručnu komisiju, najkasnije **sedam dana** prije tehničkog pregleda.

O obavljenom tehničkom pregledu sačinjava se Zapisnik u koji se unosi mišljenje svakog člana komisije o tome da se izgrađeni objekat može koristiti ili da se moraju prethodno otkloniti utvrđeni nedostaci zbog kojih se upotrebna dozvola ne može izdati.

Poslije izvršenog tehničkog pregleda Komisija za tehnički pregled dužna je da u roku od **osam dana** nakon izvršenog tehničkog pregleda sačini Izvještaj u pisanoj formi o rezultatu tehničkog pregleda izgrađenog objekta.

Ukoliko se na osnovu Izvještaja utvrdi da nema nedostataka ili da su uočeni

nedostaci otklonjeni, nadležni organ dužan je da u roku od **osam dana** od prijema Zapisnika izda upotrebnu dozvolu.

Ako su tokom tehničkog pregleda utvrđeni određeni nedostaci koje je potrebno otkloniti, nadležni organ će Rješenjem investitoru naložiti otklanjanje tih nedostataka u određenom roku. Nakon otklanjanja nedostataka, podnosilac zahtjeva dužan je da obavijesti nadležni organ i podnese dokaze o otklanjanju nedostataka.

U slučaju da su svi nedostaci otklonjeni, nadležni organ izdaje upotrebnu dozvolu u roku od **osam dana** od obavljenog ponovnog tehničkog pregleda.

NAPOMENA: Investitor, odnosno vlasnik objekta, snosi troškove obavljanja tehničkog pregleda.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA UPOTREBNE DOZVOLE?

Upotrebna dozvola nema roka važenja.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Žalba protiv odluke gradske ili opštinske službe dozvoljena je u roku od **15 dana** od dana prijema odluke. Protiv odluka Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo ili ekologiju žalba nije dozvoljena, ali je moguće pokrenuti upravni spor pred Okružnim sudom u Banjoj Luci u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

6.5. OSTALE DOZVOLE

Pored osnovnih dozvola za građenje – lokacijskih uslova , građevinske dozvole i upotrebne dozvole – za izgradnju elektroenergetskih objekata u Republici Srpskoj potrebno je pribaviti i niz drugih dozvola koje se ishoduju u postupku pribavljanja osnovnih dozvola ili su karakteristične za izgradnju elektroenergetskih objekata.

U nastavku slijedi opis ovih posebnih dozvola i koraka za njihovo pribavljanje, kao i njihove svrhe.

Posebne dozvole i koraci koji se obrađuju u nastavku su:

- koncesije;
- vodopravni akti (vodne smjernice, vodna saglasnost i vodna dozvola);
- procjena uticaja na životnu sredinu i/ili ekološka dozvola;
- priključenje na distributivnu mrežu ili priključenje na prenosnu mrežu;
- dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta snage preko 1MW;
- dozvola za rad za obavljanje energetske djelatnosti;
- postupak ostvarivanja podsticaja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije;
- upis projekta u odgovarajući Registar projekata.

6.6. KONCESIJE

ŠTA JE KONCESIJA?

Koncesija je pravo obavljanja privrednih djelatnosti korištenjem javnih dobara, prirodnih bogatstava i drugih dobara od opšteg interesa, kao i pravo na obavljanje djelatnosti od opšteg interesa.

Ovo pravo ustupa se investitoru na određeno vrijeme, za šta on plaća odgovarajuću naknadu.

Međusobna prava i obaveze između davatelja koncesije (koncendenta) i investitora (koncesionara) uređuju se posebnim **Ugovorom o koncesiji.**

KO JE NADLEŽAN ZA DODJELU KONCESIJE?

Za dodjelu koncesije za energetske objekte nadležna je **Vlada Republike Srpske.** Nadležni organ koji vodi postupak dodjele koncesije je **Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Srpske** uz saglasnost **Komisije za koncesije RS-a.**

ZA KOJE ENERGETSKE OBJEKTE SE PRIBAVLJA KONCESIJA?

U Republici Srpskoj koncesija je **potrebna** za izgradnju i korištenje energetskih objekata instalirane snage **veće od 250 kW**, te za solarna postrojenja sa fotonaponskim ćelijama na zemljištu instalirane snage **veće od 250 kW**.

Koncesija **nije potrebna** za energetske objekte na biomasu i biogas, te za solarna postrojenja sa fotonaponskim ćelijama na postojećim objektima, nezavisno od instalirane snage.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA KONCESIJA?

Za energetske objekte za koje je potrebna, koncesija predstavlja prvu radnju koju investitor poduzima, nakon provedenih istražnih aktivnosti, a prije pribavljanja lokacijskih uslova.

Zakonom o koncesijama nije precizirana faza postupka u kojoj se probavlja koncesija, međutim, u skladu sa propisima iz oblasti uređenja prostora i građenja, pribavljanje koncesije prethodi izdavanju lokacijskih uslova. Na dijagramu ispod prikazan je okvirni redoslijed pribavljanja koncesije u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

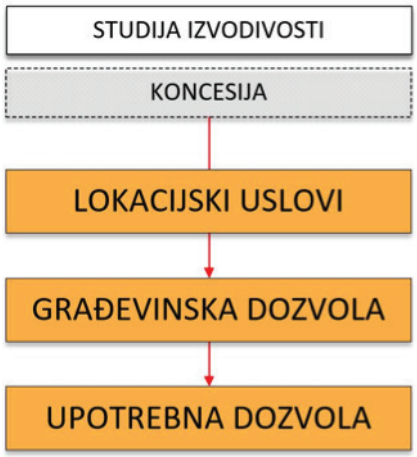

KAKO SE DODJELJUJE KONCESIJA ZA ELEKTROENERGETSKE OBJEKTE?

U Republici Srpskoj postoje tri načina tj. postupka dodjele koncesije:

1) Pokretanje postupka od strane nadležnog organa (javni poziv);
2) Inicijativa zainteresovanog lica;
3) Pregovarački postupak.

KAKAV JE POSTUPAK DODJELE KONCESIJE POKRENUT OD STRANE NADLEŽNOG ORGANA?

Dodjela koncesije u slučaju inicijative nadležnog organa vrši se putem **javnog poziva**. Odluku o raspisivanju javnog poziva donosi Vlada RS-a, a sam javni poziv raspisuje **Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Srpske,** kao nadležni organ. Komisija za koncesije RS-a daje saglasnost na dokumentaciju za javni poziv.

Prije donošenja odluke i raspisivanja javnog poziva, nadležni organ vrši konsultacije i pribavlja mišljenja drugih organa, javnih preduzeća i drugih institucija koja su potrebna za dodjelu koncesije. Također, pribavlja se i mišljenje jedinice lokalne samouprave (opštine ili grada) na čijoj teritoriji će se obavljati koncesiona djelatnost.

U nastavku postupka, nadležni organ priprema **Studiju opravdanosti dodjele koncesije** ili traži od ponuđača u javnom pozivu da izrade i prilože ovu Studiju.

Javni poziv za dodjelu koncesije objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske", jednom dnevnom listu koji je dostupan na cijeloj teritoriji Republike Srpske i na internet stranici nadležnog organa[27] i Komisije za koncesije Republike Srpske[28].

U javnom pozivu sadržane su sve informacije o načinu učestvovanja ponuđača u javnom pozivu, kao i o dokumentaciji koju je potrebno dostaviti. Javni poziv obavezno sadrži **rok i adresu** za dostavljanje ponuda kao i **datum, vrijeme i mjesto otvaranja** prispjelih ponuda.

Otvaranje i ocjenjivanje ponuda vrši Komisija za koncesije RS-a koja je dužna da u roku od **30 dana** (ako je riječ o složenijem predmetu koncesije, iznimno se može utvrditi i duži rok, ali ne duži od **60 dana)** od dana otvaranja ponuda dostavi Vladi RS-a i nadležnom organu izvještaj o provedenom postupku, sa obrazloženom rang listom ponuđača i prijedlogom Rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije.

Vlada RS-a (koncedent) odlučuje o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije u roku od **30 dana** (ako je riječ o složenijem predmetu koncesije, ovaj rok se iznimno može produžiti za dodanih **30 dana**) od dana prijema prijedloga Rješenja od Komisije za koncesije RS-a.

Vlada RS-a donosi Rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije koje objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srpske" i na internet stranici nadležnog organa. Protiv ovog Rješenja može se pokrenuti **upravni spor**.

27 Web stranica Ministarstva industrije, energetike i rudarstva Republike srpske: http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mper/Pages/default.aspx

28 Web stranica Komisije za koncesije Republike Srpske: http://koncesije-rs.org/lat/

KAKAV JE POSTUPAK DODJELE KONCESIJE PREMA INICIJATIVI ZAINTERESOVANOG LICA?

U slučaju da nije raspisan javni poziv za dodjelu određene koncesije, investitor može sam pokrenuti inicijativu za dodjelu koncesije tako što će podnijeti zahtjev nadležnom organu, tj. **Ministarstvu industrije, energetike i rudarstva Republike Srpske.**

Zahtjev za dodjelu koncesije treba da sadrži:

1	Osnovni podaci o podnosiocu inicijative
2	Opis predmeta koncesije, lokacija, ekonomska opravdanost ulaganja, način obezbjeđenja sredstava, obim korištenja, opis usluga i radova i kratak opis idejnog rješenja projekta
3	Izvod iz prostorno-planske dokumentacije i dokaz o stanju u javnim evidencijama o nepokretnostima (katastar i ZK izvadak)
4	Način rješavanja imovinsko-pravnih odnosa
5	Drugi elementi zavisno od predmeta koncesije

Uz inicijativu za dodjelu koncesije može se dostaviti i **studija ekonomske opravdanosti**, ali nije neophodno s obzirom da se na osnovu dostavljenih podataka vrše konsultacije sa drugim nadležnim organima i institucijama. Nakon raspisivanja javnog poziva i podnosilac inicijative obavezan je da dostavi ponudu sa studijom ekonomske opravdanosti čije će se tehničko rješenje eventualno morati korigovati po zahtjevu nekog nadležnog organa ili javnog preduzeća.

Nakon primanja zahtjeva, nadležni organ vrši konsultacije i pribavlja neophodna mišljenja od drugih organa, lokalne zajednice i javih preduzeća u roku koji zakonski ne može biti duži od **60 dana od dana podnošenja inicijative.**

Ukoliko nadležni organ na osnovu svih ovih podataka ocijeni da postoji **javni interes za dodjelu koncesije,** dodjela koncesije nastavit će se kroz postupak javnog poziva, a podnosilac inicijative za dodjelu koncesije poziva se pisanim putem da učestvuje u tom postupku.

Podnosiocu samoinicijativne ponude dodjeljuje se bonus za ponuđeno rješenje u iznosu do **10%** po svim kriterijima za vrednovanje ponuda.

ŠTA JE PREGOVARAČKI POSTUPAK?

Pregovarački postupak dodjele koncesije je poseban postupak koji se provodi kao izuzetak u tačno određenim slučajevima:

1) Ako je ponuđač javno preduzeće koje obavlja djelatnost od opšteg interesa, a čija djelatnost je predmet koncesije u skladu sa Zakonom;
2) Ako je riječ o provođenju zaključenih sporazuma Vlade ili javnih preduzeća, koji se odnose na realizaciju predmeta koncesije u skladu sa Zakonom;
3) Ako je riječ o produženju roka na koji je dodijeljena koncesija.

U navedenim slučajevima, pregovarački postupak započinje nakon što zainteresovani ponuđač dostavi ponudu za dodjelu koncesije, **zajedno sa Studijom opravdanosti dodjele koncesije**.

Nakon toga, Vlada posebnom odlukom utvrđuje minimum tehničkih, ekonomsko-finansijskih, pravnih i drugih uslova, koji su obavezujući za nadležni organ, kao i rok za sprovođenje pregovaračkog postupka.

Prije provođenja pregovaračkog postupka, Komisija za koncesije RS-a daje prethodnu saglasnost na dostavljenu Studiju ekonomske opravdanosti dodjele predmetne koncesije.

Nadležni organ ima rok od **60 dana** od dana provedbe pregovaračkog postupka da Vladi RS-a dostavi izvještaj o pregovaračkom postupku, prijedlog Rješenja o dodjeli koncesije i prijedlog Ugovora o koncesiji. Komisija za koncesije RS-a daje saglasnost na prijedlog Ugovora o koncesiji.

ŠTA JE STUDIJA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI DODJELE KONCESIJE?

Studija ekonomske opravdanosti dodjele koncesije je posebna studija koja sadrži tehničku, finansijsku, ekonomsku, ekološku i pravnu analizu na osnovu koje se ocjenjuje opravdanost dodjele koncesije.

Studiju ekonomske opravdanosti može izraditi pravno lice koje posjeduje odgovarajuću dozvolu/licencu za projektovanje i to pravno lice je odgovorno za tačnost podataka navedenih u Studiji.

Naročito, Studija ekonomske opravdanosti treba da ima sljedeći sadržaj:

1	Uvod: ciljevi investiranja, osnovni podaci o investitoru i autorima Studije, kratak prikaz osnovnih elemenata i rezultata prethodne Studije opravdanosti
2	Opis planiranog objekta: prostorna lokacija objekta, funkcija objekta, značaj objekta u sistemu ili mreži, planirani vijek projekta
3	Ocjena razvojnih mogućnosti investitora: opšti podaci o investitoru (naziv, sjedište, djelatnost, reference), analiza i ocjena dosadašnjeg razvoja
4	Analiza prodajnog tržišta: osnovne karakteristike proizvoda ili usluga, analiza tražnje, analiza ponude, procjena mogućnosti prodaje
5	Prikaz idejnih projekata: program proizvodnje ili usluga, proces izrade idejnih projekata, prikaz idejnog tehnološkog projekta, prikaz idejnog arhitektonsko-građevinskog projekta, prikaz idejnih projekata instalacije (elektro, termo, hidro, gas i dr.)
6	Analiza nabavnog tržišta: opis i karakteristike potrebnih inputa, podaci o proizvodnji i potrošnji potrebnih inputa u RS-u i u svijetu, procjena mogućnosti nabavke potrebnih inputa, ocjena mogućnosti supstitucije potrebnih inputa, prognoza nabavnih cijena
7	Prostorni i lokacijski aspekti: usaglašenost sa prostornim i urbanističkim planovima, posljedice raseljavanja i eksproprijacije, prostorne posljedice razdvajanja cjelina, uticaj na prostorni i urbanistički razvoj područja, analiza makrolokacije, analiza mikrolokacije, izbor i ocjena podobnosti lokacije
8	Analiza životne sredine i zaštite na radu: analiza uticaja investicije na životnu sredinu, prijedlog mjera zaštite životne sredine, ocjene ekološke podobnosti, analiza uticaja proizvodnje na radnike, prijedlog mjera zaštite na radu
9	Analiza organizacionih i kadrovskih aspekata: prijedlog makroorganizacije, prijedlog mikroorganizacije, organizovanje i funkcionisanje proizvodnje i drugih funkcija, određivanje potrebnih kadrova, obuka, specijalizacija i usavršavanje kadrova, obezbjeđenje postojećih kadrova
10	Analiza izvodivosti i dinamika realizacije projekta: analiza mogućnosti izvođenja projekata, faze i etape izvođenja projekta, terminski plan realizacije projekta, dinamika ulaganja bazirana na terminskom planu, dinamika ulaganja po namjeni, organizacija i sistem upravljanja realizacijom projekta
11	Ekonomsko-finansijska analiza: proračun potrebnih ulaganja u osnovna sredstva i obrtna sredstva, izvori finansiranja i obaveze prema izvorima, obračun rezultata poslovanja (ukupan prihod, materijalni troškovi, amortizacija, plate), bilans uspjeha projekta, finansijski tok projekta, ekonomski tok projekta, društveni tok projekta
12	Finansijsko (komercijalna) ocjena: statička ocjena (pokazatelji efikasnosti i opremljenosti), dinamička ocjena (neto sadašnja vrijednost, jedinična neto sadašnja vrijednost, interna stopa rentabilnosti, rok vraćanja, ocjena likvidnosti)

13	Društvena ocjena: društvena neto sadašnja vrijednost, ekonomska stopa prinosa, učinak na zaposlenost, diskontovani neto devizni efekat, kvalitativni pokazatelji, cost-benefit analiza
14	Ocjena u uslovima neizvjesnosti: statička ocjena (metoda praga rentabilnosti projekta), dinamička ocjena (analiza osjetljivosti, analiza vjerovatnoće)
15	Zaključak: zaključna razmatranja, zaključna ocjena projekta

ŠTA JE KONCESIONA NAKNADA?

Koncesiona naknada je novčana naknada koju investitor plaća za pravo obavljanja koncesione djelatnosti te se utvrđuje na osnovu propisanih kriterija.

Koncesiona naknada sastoji se iz:

1) Naknade za ustupljeno pravo koja se plaća jednokratno pri zaključenju ugovora o koncesiji;
2) Koncesione naknade za korištenje elektroenergetskih objekata koja se plaća nakon puštanja objekta u komercijalni rad.

Koncesiona naknada izražava se procentualno po proizvedenom kilovat-satu električne energije.

KOLIKI JE PERIOD TRAJANJA KONCESIJE?

Period trajanja koncesije određuje se u **Ugovoru o koncesiji,** ali zakonski ne može biti duži od **50 godina.**

Period koncesije se može produžiti samo u pregovaračkom postupku, s tim da ukupno trajanje koncesije ne može biti duže od 50 godina.

6.7. VODOPRAVNI AKTI

ŠTA SU VODOPRAVNI AKTI?

Vodopravnim aktima se propisuje način ostvarivanja prava na iskorištavanje voda. To su upravni dokumenti koji se na zahtjev investitora izdaju u obliku Rješenja ili Zaključka za vršenje određenih aktivnosti koje mogu imati uticaja na vode (npr. zahvatanje voda, ispuštanje otpadnih voda, korištenje vode za proizvodnju električne energije).

Postoje tri vrste vodopravnih akata koje investitor mora pribaviti ukoliko će u planiranom objektu vršiti neku od aktivnosti koja može imati uticaja na vode. To su:

a) Vodne smjernice;

b) Vodna saglasnost;

c) Vodna dozvola.

ZA KOJE AKTIVNOSTI SU UVIJEK POTREBNI VODOPRAVNI AKTI?

Ukoliko će se u planiranom objektu vršiti neka od aktivnosti navedena u tabeli ispod, obavezno je pribavljanje vodnih akata.

1	Zahvatanje vode u svim privrednim granama i djelatnostima, a naročito za: Industriju i energetiku Poljoprivredu Vodoopskrbu Uslužne djelatnosti koje u tehnološkom postupku koriste vodu Turističke djelatnosti
2	Ispuštanje otpadnih voda u površinske vode
3	Vještačko prihranjivanje podzemnih voda
4	Dislociranje i vađenje materijala iz vodotoka
5	Izgradnja objekata za iskorištavanje hidroenergije
6	Trajno podizanje nivoa vode i, kao rezultat toga, plavljenje zemljišta
7	Izgradnja objekata za zaštitu od poplava
8	Izgradnja saobraćajnica (putnih i željezničkih), uključujući i šumske puteve
9	Izgradnja mosta ili nekog drugog objekta iznad, pored vodotoka, u vodotoku ili vodnom zemljištu

10	Izgradnja ili uređenje deponija otpada
11	Pokretanje postupka dodjele koncesija
12	Promet opasnih materija kao i proizvoda od tih materija koji nakon upotrebe dospijevaju u vode

Pored aktivnosti navedenih u tabeli iznad, vodopravni akti se također izdaju i za sljedeće vrste aktivnosti koje mogu:

1	Privremeno ili trajno narušiti kvalitet voda ili ometati poboljšanje njihovog postojećeg kvaliteta
2	Štetno uticati na akvatične i polu-akvatične ekosisteme
3	Povećati rizik od poplave ili erozije
4	Značajno smanjiti kvalitet voda, promijeniti morfologiju vodotoka, ometati korištenje površinskih voda za rekreaciju i dr.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE VODOPRAVNIH AKATA?

Nadležni organi za izdavanje vodopravnih akata su **Javna ustanova** "**Vode Srpske**" i **jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine).**

Javna ustanova "Vode Srpske" je nadležna za izdavanje vodopravnih akata za sljedeće aktivnosti:

1	Zahvatanje vode u količini od 5 i više litara u sekundi
2	Ispuštanje otpadnih voda naselja
3	Ispuštanje tehnoloških otpadnih voda u površinske vode
4	Vještačko prihranjivanje podzemnih voda
5	Hidroelektrane za proizvodnju električne energije
6	Sve akumulacije na prostoru Republike Srpske
7	Dislociranje i vađenje materijala iz vodotokova
8	Izgradnja objekata za zaštitu od poplava ili drugih postrojenja za zaštitu od voda
9	**Dodatno, javna ustanova "Vode Srpske" nadležna je i za aktivnosti koje mogu:** **Privremeno ili trajno narušiti kvalitet voda ili ometati poboljšanje njihovog postojećeg kvaliteta** Štetno uticati na akvatične i polu-akvatične ekosisteme **Povećati rizik od poplave ili erozije** **Značajno smanjiti kvalitet voda, promijeniti morfologiju vodotoka, ometati korištenje površinskih voda za rekreaciju i dr.**

Jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) izdaju vodopravne akte za aktivnosti koje nisu navedene u tabeli iznad.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJAJU VODOPRAVNI AKTI?

Vodne smjernice pribavljaju su u postupku dodjele koncesije i prije izdavanja lokacijskih uslova (ukoliko su vodopravni akti potrebni). U postupku dodjele koncesije vodne smjernice pribavlja davatelj koncesije, po službenoj dužnosti, koji ih kasnije prenosi na investitora.

Vodna saglasnost pribavlja se prije građevinske dozvole i sastavni je dio dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje građevinske dozvole.

Vodna dozvola pribavlja se prije upotrebne dozvole i sastavni je dio dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje upotrebne dozvole.

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed izdavanja vodopravnih akata u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

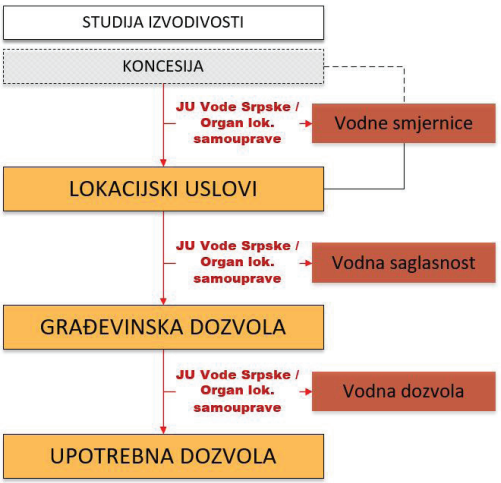

U nastavku slijedi zaseban opis svake od ove tri dozvole, uz pojašnjenje koraka koje investitor mora poduzeti za njihovo pribavljanje.

6.7.1. VODNE SMJERNICE

ŠTA SU VODNE SMJERNICE?

Vodne smjernice su upravni akt kojim se propisuju uslovi koje mora ispunjavati projektna dokumentacija za građenje novih, rekonstrukciju ili uklanjanje postojećih objekata i drugih aktivnosti koje mogu imati trajnog, povremenog ili privremenog uticaja na vode.

NAPOMENA: Organi nadležni za davanje koncesije dužni su prije pokretanja postupka dodjele koncesije pribaviti vodne smjernice i prenijeti ih na investitora kojem se dodijeli koncesija. Investitor zatim ima obavezu pribavljanja ostalih vodopravnih akata (vodne saglasnosti i vodne dozvole).

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE VODNIH SMJERNICA?

Zahtjev za izdavanje vodnih smjernica podnosi se na propisanom obrascu[29]. Uz zahtjev, potrebno je priložiti sljedeće prateće dokumente:

1	Kopiju lične karte ili Rješenje o registraciji, ako je riječ o pravnom licu
2	Kopiju katastarskog plana, ZK uloška/Listu nepokretnosti, posjedovnog lista
3	Urbanističko-tehničke uslove, idejno rješenje, karakteristike objekta
4	Dokaz o vlasništvu ili pravu korištenja zemljišta
5	Dokaz o uplati administrativne takse

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA VODNIH SMJERNICA?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ prvo će provjeriti kompletnost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni

29 JU "Vode Srpske" su izradile obrazac zahtjeva za izdavanje vodnih smjernica i preporučuju korištenje navedenog obrasca. Obrazac dostupan na: http://www.voders.org/propisi-i-obrasci/obrasci/?lang=lat

Jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) su također izradile vlastite obrasce zahtjeva koji su dostupni na njihovim web stranicama.

dokument ili ako je potrebno preduzeti neku drugu radnju, nadležni organ će pismeno pozvati investitora da podatke dopuni, otkloni uočeni nedostatak ili izvrši potrebnu radnju.

Ukoliko je zahtjev potpun a sva priložena dokumentacija uredna, nadležni organ će o zahtjevu za izdavanje vodnih smjernica obavijestiti zainteresirane strane i javnost putem postavljanja obavještenja na svojoj oglasnoj tabli, zatim oglašavanjem u sredstvu javnog informisanja, a u slučaju međuentitetskog uticaja, oglas će se objaviti u najmanje dva sredstva javnog informisanja koja su dostupna na teritoriji Republike Srpske i Federacije BiH.

Zainteresirana lica mogu dati komentar na planiranu gradnju u roku od **30 dana.**

U postupku izdavanja vodnih smjernica može biti organizovana i javna rasprava, ukoliko je to potrebno.

Investitor ima pravo da se pismeno izjasni na sve pristigle komentare i mišljenja nadležnog organa, kao i na primjedbe i mišljenja dostavljena u postupku izjašnjavanja javnosti, zainteresovanih strana i javne rasprave.

Vodne smjernice izdaju se u roku od **30 dana** od dana kompletiranja zahtjeva u formi **Zaključka.**

KOLIKI JE ROK VAŽENJA VODNIH SMJERNICA?

Za objekte ili radove za koje su pribavljene smjernice, a za koje nije podnesen zahtjev za izdavanje vodne saglasnosti, vodne smjernice prestaju važiti istekom roka od **jedne godine** od dana njihovog izdavanja, osim ukoliko u tom periodu nisu pribavljeni lokacijski uslovi.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Ne. Vodne smjernice izdaju se u formi **Zaključka** protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba.

6.7.2. VODNA SAGLASNOST

ŠTA JE VODNA SAGLASNOST?

Vodna saglasnost je upravni akt kojim se investitoru potvrđuje da je tehnička dokumentacija, koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje vodne saglasnosti, izrađena u skladu sa vodnim smjernicama, propisima o vodama i planskim dokumentima.

Vodna saglasnost je potrebna za izgradnju novih, rekonstrukciju ili uklanjanje postojećih objekata, ako oni mogu uticati na promjene kvaliteta i kvantiteta voda, odnosno ako se time mogu trajno, povremeno ili privremeno prouzrokovati promjene u režimu voda.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE VODNE SAGLASNOSTI?

Zahtjev za izdavanje vodne saglasnosti podnosi se na propisanom obrascu[30]. Uz zahtjev, potrebno je priložiti sljedeće prateće dokumente:

1	Kopiju lične karte ili Rješenje o registraciji, ako je riječ o pravnom licu
2	Kopiju katastarskog plana, ZK uloška / Listu nepokretnosti, posjedovnog lista
3	Lokacijske uslove
4	Tehničku dokumentacija (glavni ili izvedbeni projekat)
5	Dokaz o uplati administrativne takse
6	Drugu dokumentaciju na zahtjev nadležnog organa

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA VODNE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ prvo će provjeriti kompletnost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili ako je potrebno preduzeti neku drugu radnju, nadležni

30 JU ''Vode Srpske'' su izradile obrazac zahtjeva za izdavanje vodnih smjernica i preporučuju korištenje navedenog obrasca. Obrazac dostupan na: http://www.voders.org/propisi-i-obrasci/obrasci/?lang=lat

Jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) su također izradile vlastite obrasce zahtjeva koji su dostupni na njihovim web stranicama.

organ će pismeno pozvati investitora da podatke dopuni, otkloni uočeni nedostatak ili izvrši potrebnu radnju.

Ukoliko se vodna saglasnost traži za gradnju elektroenergetskog objekta na vodotoku za koji postoje studije ili ranija istraživanja, tada nadležni organ provjerava da li je sva investiciono-tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa uslovima postavljenim u vodnim smjernicama, propisima o vodama i planskoj dokumentaciji za vode na lokaciji na kojoj se planira graditi.

Ukoliko se elektroenergetski objekat namjerava graditi na neispitanom vodotoku, onda je potrebno da investitor sačini hidrauličku analizu uticaja tog objekta na nivoe velikih voda u postojećem i budućem regulisanom koritu rijeke, kako bi se mogao izdati vodopravni akt.

Ukoliko je projektna dokumentacija uredu, izdat će se vodna saglasnost, a ukoliko postoji neki nedostatak, nadležni organ će pozvati investitora da u određenom roku ispravi taj nedostatak.

U slučaju da tehnička dokumentacija za građenje ili druge aktivnosti nije izrađena u skladu sa izdatim vodnim smjernicama, nadležni organ će donijeti Rješenje kojim se zahtjev odbija kao nepotpun.

Vodna saglasnost izdaje se u roku od **30 dana** od dana kompletiranja zahtjeva, u formi **Rješenja**.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA VODNE SAGLASNOSTI?

Vodna saglasnost važi **godinu dana** od dana izdavanja i u tom roku je investitor dužan pribaviti građevinsku dozvolu i započeti radove na objektu. Ukoliko je vodna saglasnost izdata za određeni objekat, onda ona važi do **dana izdavanja** vodne dozvole, u slučaju da je izdavanje vodne dozvole predviđeno ili do obnavljanja.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Da. Protiv odluke nadležnog organa moguće je uložiti žalbu u roku od **15 dana** od dana prijema odluke ili pokrenuti upravni spor u roku od **30 dana** od dana prijema odluke.

6.7.3. VODNA DOZVOLA

ŠTA JE VODNA DOZVOLA?

Vodna dozvola je upravni akt kojim se definiraju namjena, način i uslovi za iskorištavanje vode, režim rada objekta i postrojenja i uslovi ispuštanja otpadnih voda, te krutog i tečnog otpada.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE VODNE DOZVOLE?

Zahtjev za izdavanje vodne dozvole podnosi se na propisanom obrascu[31]. Uz zahtjev, potrebno je priložiti sljedeće prateće dokumente:

1	Kopiju lične karte ili Rješenje o registraciji, ako je riječ o pravnom licu
2	Građevinsku ili upotrebnu dozvola (za postojeći objekat)
3	Vodnu saglasnost
4	Dokumentaciju koja potvrđuje ispunjenje uslova iz izdate vodne saglasnosti kao i opštih uslova u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima
5	Dokaz o uplati administrativne takse
6	Drugu dokumentaciju na zahtjev nadležnog organa

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA VODNE DOZVOLE?

Nakon što investitor podnese zahtjev, nadležni organ prvo će provjeriti kompletiranost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili ako je potrebno preduzeti neku drugu radnju, nadležni organ će pismeno pozvati investitora da podatke dopuni, otkloni uočeni nedostatak ili izvrši potrebnu radnju.

U postupku izdavanja vodne dozvole, nadležni organ vrši pregled objekta na licu mjesta i ispunjenost uslova iz prethodno izdatog vodopravnog akta.

31 JU ''Vode Srpske'' su izradile obrazac zahtjeva za izdavanje vodnih smjernica i preporučuju korištenje navedenog obrasca. Obrazac dostupan na: http://www.voders.org/propisi-i-obrasci/obrasci/?lang=lat

Jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) su također izradile vlastite obrasce zahtjeva koji su dostupni na njihovim web stranicama.

Vodna dozvola izdaje se u roku od **30 dana** od dana kompletiranja zahtjeva, u formi **Rješenja**.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA VODNE DOZVOLE?

Rok važenja vodne dozvole iznosi najduže **15 godina** od dana izdavanja. Ako je vodna dozvola izdata na period duži od **5 godina,** utvrđeni uslovi će se preispitati nakon navršene svake pete godine. Postupak preispitivanja uslova pokreće se po službenoj dužnosti.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Da. Protiv odluke nadležnog organa investitor može uložiti žalbu u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi odluku.

6.8. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Izgradnja elektroenergetskih objekata može imati negativan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Svrha upravnih postupaka iz oblasti zaštite životne sredine je propisivanje određenih mjera sa ciljem da se ti negativni uticaji otklone ili svedu na najmanju moguću mjeru.

U Republici Srpskoj zaštita životne sredine osigurana je kroz dva postupka:

1) Postupak procjene uticaja na životnu sredinu;
2) Postupak izdavanja ekološke dozvole.

Ova dva postupka su često povezana, a u zavisnosti od vrste elektroenergetskog objekta, investitor će morati proći kroz jedan ili oba postupka. U nastavku slijedi opis oba postupka, uz objašnjenje pratećih dokumenata i koraka koje investitor treba poduzeti.

6.8.1. PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

ŠTA JE PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Procjena uticaja na životnu sredinu je postupak identifikovanja, opisa i odgovarajuće procjene, u odnosu na svaki pojedinačni slučaj, direktnog i indirektnog uticaja nekog projekta na ljude, biljni i životinjski svijet, zemljište, vodu, vazduh, klimu i pejzaž, materijalna dobra i kulturno naslijeđe, te međudjelovanje svih navedenih faktora.

KO JE NADLEŽAN ZA PROVOĐENJE POSTUPKA PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Za provođenje postupka procjene uticaja na životnu sredinu nadležno je **Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske.**

ZA KOJE OBJEKTE SE PROVODI PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Postoje različite kategorije elektroenergetskih objekata (s obzirom na njihovu veličinu i uticaj) za koje se provodi procjena uticaja na životnu sredinu:

1) Objekti za koje se obavezno provodi procjena uticaja na životnu sredinu;
2) Objekti za koje Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske odlučuje da li je potrebno provoditi procjenu uticaja na životnu sredinu na osnovu propisanih kriterija;
3) Objekti pod 1) i 2) ukoliko je bilo značajnijih promjena ili ako su prestali sa radom.

Elektroenergetski objekti za koje se **obavezno** provodi procjena uticaja na životnu sredinu su:

1	Termoelektrane i ostala postrojenja na sagorijevanje sa kapacitetom 50 MW i više
2	Postrojenja za proizvodnju hidroelektrične energije sa izlazom 5 MW i više za pojedinačne pogone
2	Nadzemni dalekovodi čija voltaža iznosi 220 kV i više i čija je dužina 15 km i više
3	Postrojenja koja koriste nuklearno gorivo, uključujući obogaćivanje, skladištenje i preradu istrošenog nuklearnog goriva
4	Postrojenja za suspaljivanje otpada
5	Hidrotehnički objekti za prevođenje voda iz jednog riječnog sliva u drugi i brane za akumulaciju vode zapremine preko 10 miliona m3 vode, ako se ova postrojenja koriste za proizvodnju električne energije

Elektroenergetski objekti za koje Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske **odlučuje da li je potrebno** provoditi procjenu uticaja na životnu sredinu su:

1	Industrijska postrojenja za proizvodnju električne energije, vodene pare i vrele vode snage 20 MW i više
2	Industrijski uređaji za prenos gasa, vodene pare i vrele vode – proces kogeneracije, ako nisu uključena u projekte za koje se obavezno sprovodi procjena uticaja
3	Površinski dalekovodi čija voltaža iznosi 110 kV i više i čija je dužina 15 km i više
4	Vjetroelektrane
5	Hidroelektrane koje nisu uključene u projekte za koje se obavezno sprovodi procjena uticaja (hidroelektrane ispod 5 MW)
6	Brane i drugi objekti za zadržavanje vode koji nisu uključeni u projekte za koje se obavezno sprovodi procjena uticaja i ako se koriste za proizvodnju električne energije

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske može odlučiti da li je potrebno provoditi procjene uticaja na životnu sredinu i za objekte koji su ispod navedenih pragova u tabeli iznad, ako ocijeni da bi taj projekat mogao imati značajan uticaj na životnu sredinu, s obzirom na posebnu osjetljivost životne sredine, posebne mjere zaštite životne sredine i znatan uticaj na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PROVODI PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Procjena uticaja na životnu sredinu provodi se u dvije faze:

1) Prethodna procjena uticaja na životnu sredinu u okviru koje se odlučuje o:
    a) Obavezi provođenja procjene uticaja na životnu sredinu
    b) Obimu procjene uticaja, ako je provođenje procjene potrebno
2) Procjena uticaja na životnu sredinu u kojoj se izrađuje i ocjenjuje Studija uticaja na životnu sredinu.

Generalno, prethodna procjena uticaja na životnu sredinu provodi se prije pribavljanja lokacijskih uslova, dok se procjena uticaja na životnu sredinu (izrada Studije) provodi nakon pribavljanja lokacijskih uslova, ali prije izdavanja građevinske dozvole.

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed provođenja postupka procjene uticaja na životnu sredinu u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

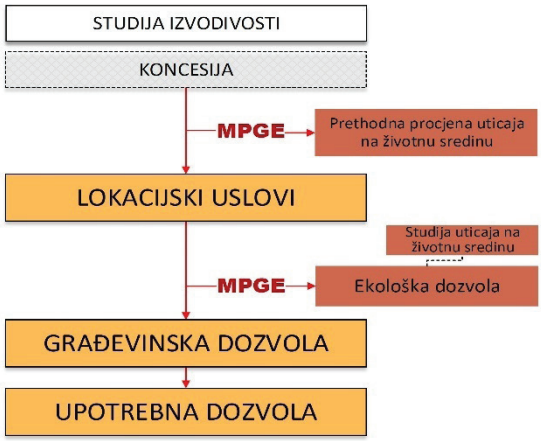

U nastavku slijedi opis postupka provođenja **procjene uticaja na životnu sredinu.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Procjena uticaja na životnu sredinu pokreće se pisanim **zahtjevom za prethodnu procjenu uticaja na životnu sredinu.**

Uz zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na životnu sredinu prilažu se sljedeći dokazi:

1	Opis projekta, uključujući podatke o njegovoj lokaciji, namjeni i veličini
2	Opis mogućih uticaja projekta na životnu sredinu u toku njegove izgradnje ili izvođenja i u toku njegovog rada ili eksploatacije
3	Opis predviđenih mjera za sprječavanje, smanjivanje ili uklanjanje štetnih uticaja projekta na životnu sredinu
4	Kratak pregled alternativa koje je nosilac projekta razmatrao i navođenje razloga za izabrano rješenje, s obzirom na uticaje na životnu sredinu
5	Izvod iz planskog akta
6	Informacije o mogućim teškoćama na koje je naišao nosilac projekta pri prikupljanju podataka
7	Netehnički rezime svih, gore navedenih informacija

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Nakon što investitor preda zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na životnu sredinu sa podacima koji se prilažu uz zahtjev, nadležni organ će najprije provjeriti kompletnost zahtjeva.

Ukoliko ocijeni da je potrebno, nadležni organ će pozvati investitora da dostavi dodatne podatke ili dokumente u cilju donošenja odluke o obavezi provođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu.

Ako je zahtjev potpun Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske dostavlja kopiju zahtjeva zajedno sa pratećom dokumentacijom na uvid drugim institucijama i subjektima, radi pribavljanja mišljenja. Rok za davanje mišljenja je **30 dana**.

O zahtjevu za prethodnu procjenu uticaja na životnu sredinu, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske odlučuje posebnim **Rješenjem** kojim se ili utvrđuje obaveza investitora da sprovede **Procjenu uticaja na životnu sredinu** tako što će pribaviti **Studiju o procjeni uticaja na životnu sredinu** (u kojem slučaju se daje okvirni sadržaj i obim Studije) ili se utvrđuje da provođenje procjene uticaja na životnu sredinu i pribavljanje Studije **nije potrebno**.

Rok za donošenje ovog Rješenja je **60 dana** od dana prijema urednog zahtjeva za prethodnu procjenu uticaja na životnu sredinu.

Ukoliko je investitoru određena obaveza pribavljanja Studije o procjeni uticaja na životnu sredinu, onda investitor ima rok od **6 mjeseci** da podnese zahtjev ovlaštenom pravnom licu za izradu Studije za aktivnosti određene Lokacijskim uslovima i Rješenjem o utvrđivanju obaveze provođenja procjene uticaja na životnu sredinu.

Rok izrade i cijena Studije je rezultat dogovora investitora sa pravnim licem ovlaštenim za izradu studija.

Investitor je dužan u roku od **30 dana** od dana prijema Studije od ovlaštenog pravnog lica, dostaviti je Ministarstvu nadležnom za zaštitu životne sredine u dva primjerka u čvrstoj kopiji i četiri primjerka u elektronskoj formi, uz **Zahtjev za donošenje rješenja o odobravanju Studije uticaja.**

Investitor također ima obavezu obavještavanja javnosti. U roku od **15 dana** od dana podnošenja Zahtjeva za odobravanje Studije, investitor je obavezan da obavijesti javnost i zainteresovanu javnost o podnesenom zahtjevu u jednom od dnevnih listova u Republici Srpskoj, dostupnom na teritoriji lokalne zajednice u kojoj se objekat planira.

Ova obavijest treba da sadrži:

- osnovne informacije o zahtjevu;
- rezime sadržaja i zaključke Studije uticaja;
- vrijeme i mjesto na kojem se pruža besplatan uvid javnosti u zahtjev i Studiju uticaja;
- predviđeno vrijeme i mjesto održavanja javne rasprave o Studiji uticaja;
- rok za podnošenje pisanih mišljenja o zahtjevu i Studiji uticaja;
- adresa na koju se mogu dostaviti pisana mišljenja;
- činjenice da je riječ o projektu sa mogućim uticajem na životnu sredinu drugog entiteta ili Brčko Distrikta.

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske objavljuje na svojoj web stranici obavještenje o javnoj raspravi i Studiju uticaja na životnu sredinu, nakon objavljivanja obavještenja u dnevnom listu, do isteka roka za davanje primjedbi i mišljenja.

Investitor je također dužan obezbijediti zainteresovanoj javnosti uvid u zahtjev za odobravanje Studije uticaja i Studiju uticaja, u jedinici lokalne samouprave (grad ili opština) u kojoj će se graditi planirani elektroenergetski objekat.

Istovremeno, investitor je dužan organizovati javnu raspravu najkasnije u roku od **60 dana** od dana podnošenja zahtjeva za odobravanje Studije. Poziv na javnu raspravu mora biti objavljen u dnevnom listu najmanje **15 dana** prije održavanja javne rasprave. Javna rasprava se organizuje u jedinici lokalne samouprave (grad ili opština) gdje se planira gradnja objekta.

U javnoj raspravi obavezno učestvuje predstavnik Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske koji i vodi javnu raspravu.

Investitor je dužan pripremiti i dostaviti Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske zapisnik sa javne rasprave u roku od **8 dana** nakon njenog održavanja.

Zainteresovana javnost može u roku od **30 dana** od dana održavanja javne rasprave podnijeti investitoru primjedbe i komentare u vezi sa Studijom u pisanoj formi. Investitor dalje ima obavezu da u roku od **15 dana** dostavi Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske primljene primjedbe u vezi sa zahtjevom i Studijom uticaja i svoj preliminarni stručni stav o primljenim primjedbama.

Ministarstvo za zaštitu životne sredine zatim daje svoju ocjenu primljenih primjedbi i stručnog stava te, ukoliko je to potrebno, ostavlja investitoru rok koji ne može biti duži od **60 dana** da izvrši njenu dopunu, te dostavi Ministarstvu Studiju uticaja u konačnom obliku.

Naredni korak u postupku odobravanja Studije jeste **revizija Studije uticaja na životnu sredinu.** Investitor povjerava reviziju Studije uticaja ovlaštenom pravnom licu za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite životne sredine (revident). Revident podnosi investitoru **izvještaj o reviziji** koji sadrži stručnu ocjenu Studije uticaja, eventualne primjedbe na kvalitet i potpunost Studije i upute za otklanjanje tih nedostataka.

Investitor je dužan da nakon izvršenog usklađivanja Studije uticaja sa primjedbama i uputama iz izvještaja o reviziji Ministarstvu dostavi Studiju uticaja u konačnom obliku sa potvrdom revidenta o usklađenosti Studije sa izvještajem o reviziji.

Na kraju, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju

Republike Srpske će izdati **Rješenje o odobravanju Studije** u roku od **60 dana** od dana prijema Studije uticaja u konačnom obliku.

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske izdat će **Rješenje o odbijanju Studije** ukoliko se:

- utvrdi da bi projekat mogao izazvati značajan negativan uticaj na životnu sredinu, odnosno da bi projekat mogao u znatnoj mjeri ugroziti životnu sredinu;
- utvrdi da projekat nije u skladu sa planom zaštite životne sredine na međuentitetskom i entitetskom nivou;
- ustanovi da projekat nije u skladu sa međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine;

Studija uticaja na životnu sredinu nije izrađena ili revidovana u skladu sa Zakonom.

NAPOMENA: Troškove obavještavanja javnosti, uključujući i organizaciju javne rasprave kao i troškove revizije Studije uticaja na životnu sredinu snosi investitor!

KOLIKI JE ROK VAŽENJA RJEŠENJA O ODOBRAVANJU STUDIJE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU?

Rješenje o odobravanju Studije uticaja na životnu sredinu prestaje da važi u roku od **2 godine** od dana prijema Rješenja, ukoliko investitor ne pribavi građevinsku dozvolu.

U iznimnim slučajevima, Rješenje o odobravanju Studije uticaja se može produžiti na zahtjev investitora za još **godinu dana** zbog neažurnosti drugih organa**.**

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Ne. Rješenja Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske su konačna što znači da protiv njih nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog Okružnog suda u Banjoj Luci u roku od **30 dana** od dana prijema Rješenja.

6.8.2 EKOLOŠKA DOZVOLA

ŠTA JE EKOLOŠKA DOZVOLA?

Ekološka dozvola je poseban upravni akt kojim se investitoru nalažu mjere za spriječavanje ili smanjenje štetnih emisija u vazduh, vodu i zemljište i spriječavanje stvaranja otpada, da bi se osigurao visok nivo zaštite životne sredine u cjelini.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE EKOLOŠKE DOZVOLE?

Nadležni organi za izdavanje ekološke dozvole su:

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i nadležne službe **jedinica lokalne samouprave (gradova ili opština).**

ZA KOJE OBJEKTE JE POTREBNA EKOLOŠKA DOZVOLA?

Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske je nadležno za izdavanje ekoloških dozvola za sljedeća elektroenergetska postrojenja:

1	Termoelektrane i ostala postrojenja na sagorijevanje sa kapacitetom 50 MW i više
2	Postrojenja za proizvodnju hidroelektrične energije sa izlazom 5 MW i više za pojedinačne pogone
3	Nadzemni dalekovodi čija voltaža iznosi 220 kV i više i čija je dužina 15 km i više
4	Postrojenja koja koriste nuklearno gorivo, uključujući obogaćivanje , skladištenje i preradu istrošenog nuklearnog goriva
5	Postrojenja za suspaljivanje otpada
6	Hidrotehnički objekti za prevođenje voda iz jednog riječnog sliva u drugi i brane za akumulaciju vode zapremine preko 10 miliona m3 vode, ako se ova postrojenja koriste za proizvodnju električne energije
7	Industrijska postrojenja za proizvodnju električne energije, vodene pare i vrele vode snage 20 MW i više
8	Industrijski uređaji za prenos gasa, vodene pare i vrele vode – proces kogeneracije, ako nisu uključena u projekte za koje se obavezno sprovodi procjena uticaja

9	Brane i drugi objekti za zadržavanje vode koji nisu uključeni u projekte za koje se obavezno sprovodi procjena uticaja i ako se koriste za proizvodnju električne energije
11	Termoenergetska postrojenja sa termalnom snagom 10 MW i više
12	Motori sa unutrašnjim sagorijevanjem sa snagom 2 MW i više
13	Uređaji za prenos električne energije površinskim dalekovodima voltaže 220 kV i 110 kV čija je dužina manja od 15 km
14	Trafostanice i rasklopna postrojenja napona 220 kV i više
15	Postrojenja koja su ispod pragova navedenih u ovoj tabeli, ali za koja Ministarstvo odluči da je potrebno sprovođenje procjene uticaja na osnovu ocijene da bi taj projekat mogao imati značajan uticaj na životnu sredinu

Jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) su nadležne za izdavanje ekoloških dozvola za elektroenergetska postrojenja koja se nalaze ispod pragova navedenih u tabeli iznad.

Za projekte koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu s obzirom na njihovu prirodu, veličinu ili lokaciju, prije pribavljanja ekološke dozvole potrebno je sprovesti **procjenu uticaja na životnu sredinu.**

Dodatno, ekološka dozvola se **ne izdaje** za sljedeća postrojenja, koja moraju proći procjenu uticaja na okoliš prema ocjeni Ministarstva:

1	Hidroelektrane ispod 5 MW instalirane snage
2	Vjetroelektrane bez obzira na instaliranu snagu
3	Dalekovodi voltaže 110 kV i više čija je dužina 15 km i više

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA EKOLOŠKA DOZVOLA?

Ekološka dozvola pribavlja se nakon provedbe postupka procjene uticaja na životnu sredinu (ako je potreban) a prije pribavljanja građevinske dozvole.

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed izdavanja ekološke dozvole u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

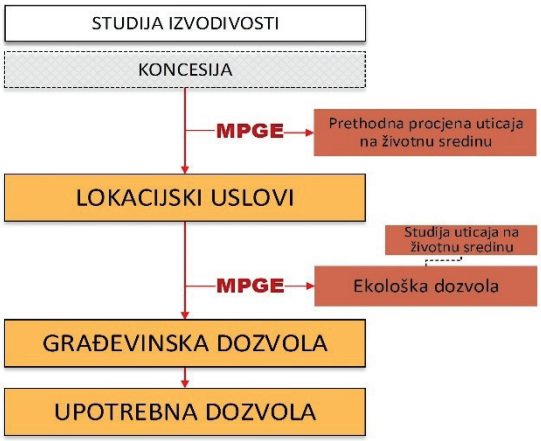

U nastavku slijedi opis postupka pribavljanja **ekološke dozvole.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE EKOLOŠKE DOZVOLE?

Zahtjev za izdavanje ekološke dozvole priprema odgovorno lice postrojenja ili investitor. Dokaze koji se prilažu uz zahtjev priprema institucija ovlaštena od strane Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite životne sredine.

Zahtjev za izdavanje ekološke dozvole treba da sadrži:

1) Podatke o postrojenju (naziv, sjedište, broj telefona, e-mail adresa);
2) Podatke o odgovornom licu postrojenja;
3) Podatke o lokaciji na kojoj se postrojenje nalazi (naziv jedinice lokalne samouprave gdje se nalazi lokacija postrojenja, uključujući podatke o katastarskoj opštini).

Dokazi uz zahtjev za izdavanje ekološke dozvole podnose se u dva štampana i originalno potpisana primjerka i u jednom elektronskom primjerku, a dokaze pripremaju ovlaštena pravna lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite životne sredine.

Uz zahtjev se prilažu sljedeći dokazi:

1	Opis postrojenja i aktivnosti
2	Opis osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi postrojenje
3	Opis izvora emisija iz postrojenja
4	Opis stanja lokacije na kojoj se postrojenje nalazi
5	Opis prirode i količine predviđenih emisija iz postrojenja u sve dijelove životne sredine (vazduh, voda, zemljište) kao i identifikacija značajnijih uticaja na životnu sredinu
6	Opis predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za spriječavanje, ili ukoliko to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja
7	Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama investitora, posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja
8	Opis mjera planiranih za monitoring emisija u životnu sredinu
9	Opis alternativnih rješenja u odnosu na predloženu lokaciju i tehnologiju
10	Plan upravljanja otpadom
11	Priloge: lokacijske uslove, vodnu saglasnost, izvod iz projektne dokumentacije, sažetak tehnološkog projekta za proizvodna postrojenja, koncesioni ugovor i dr.

NAPOMENA: U slučaju kada se za novi elektroenergetski objekat ili za značajniju promjenu postojećeg elektroenergetskog projekta sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu, sve relevantne informacije prikupljene u postupku procjene uticaja prilažu se i uz zahtjev za izdavanje ekološke dozvole.

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU IZDAVANJA EKOLOŠKE DOZVOLE?

Nakon što investitor preda zahtjev za izdavanje ekološke dozvole, nadležni organ će najprije provjeriti kompletnost zahtjeva.

Ukoliko ocijeni da je potrebno, nadležni organ će pozvati investitora da dostavi dodatne podatke ili dokumente u cilju donošenja odluke o izdavanju ekološke dozvole.

Nakon provjere kompletnosti zahtjeva nadležni organ obavještava javnost

i zainteresovanu javnost o podnesenom zahtjevu za ekološku dozvolu u jednom od dnevnih listova u Republici Srpskoj o trošku investitora. Lokalna zajednica na čijoj teritoriji se nalazi elektroenergetski objekat u svojim prostorijama stavlja na besplatan uvid zainteresovanoj javnosti zahtjev za ekološku dozvolu i priloženu dokumentaciju.

Zainteresovana javnost može u roku od **30 dana** od dana objavljivanja obavještenja podnijeti nadležnom organu mišljenje o projektu i priloženoj dokumentaciji u pisanoj formi.

Nadležni organ je dužan izdati ekološku dozvolu u roku od **60 dana** od dana podnošenja urednog zahtjeva.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA OKOLIŠNE DOZVOLE?

Ekološka dozvola važi najduže **5 godina,** nakon čega je investitor dužan podnijeti zahtjev za njenu reviziju.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA ODLUKU NADLEŽNOG ORGANA?

Ne. Rješenja Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske su konačna što znači da protiv njih nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog Okružnog suda u Banjoj Luci u roku od **30 dana** od dana prijema Rješenja.

Žalba protiv Rješenja jedinice lokalne samouprave (grada ili opštine) može se uložiti u roku od **15 dana** od dana kada investitor primi Rješenje.

6.9. PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU

U zavisnosti od tehničkih karakteristika i lokacije objekta, proizvodni energetski objekti se priključuju ili na distributivnu mrežu ili na prijenosnu mrežu (pogledati: Priključenje na prijenosnu mrežu).

Za priključenje na distributivnu mrežu potrebno je proći nekoliko koraka i to sljedećim redoslijedom:

1) Pribaviti saglasnost na lokaciju;
2) Pribaviti elektroenergetsku saglasnost;
3) Sklopiti Ugovor o priključenju;
4) Podnijeti Zahtjev za privremeno priključenje elektrane u toku probnog rada;
5) Sklopiti Ugovor o pristupu distributivnoj mreži;
6) Podnijeti Zahtjev za trajno priključenje na distributivnu mrežu;
7) Pribaviti Deklaraciju o priključku proizvodnog postrojenja.

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE PRIKLJUČENJA NA DISTRIBUTIVNU MREŽU?

Priključenje na distributivnu mrežu odobrava **Operator distributivnog sistema (ODS).** Na području Republike Srpske trenutno je pet kompanija ovlašteno da obavlja poslove Operatora distributivnog sistema i svaka djeluje na svom distributivnom području:

1) MH ERS ZP “Elektro Doboj” a.d. Doboj;
2) MH ERS ZEDP “Elektro-Bijeljina” a.d. Bijeljina;
3) MH ERS ZP “Elektrokrajina” a.d. Banja Luka;
4) MH ERS ZP “Elektrodistribucija” a.d. Pale;
5) MH ERS Trebinje ZP “Elektro-Hercegovina” a.d. Trebinje.

U KOJOJ SE FAZI IZGRADNJE OBJEKTA PRIBAVLJA ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST I ZAKLJUČUJU UGOVORI?

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed koraka u postupku priključenja na distributivnu mrežu, u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

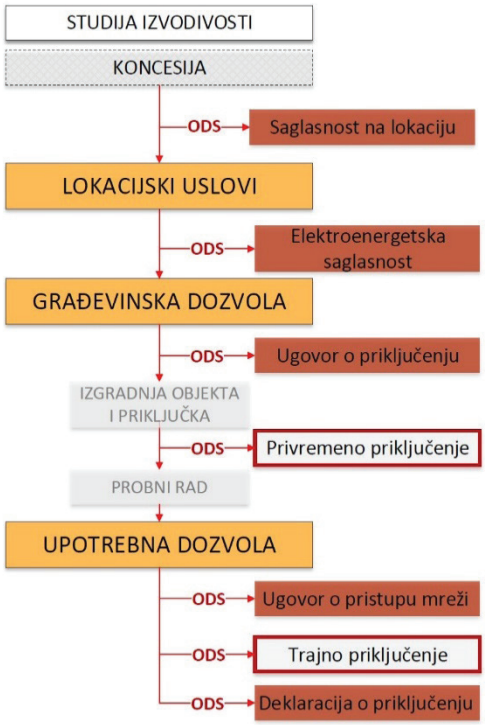

U nastavku slijedi zaseban opis koraka u **postupku priključenja na distributivnu mrežu.**

6.9.1. SAGLASNOST ODS-a NA LOKACIJU

ŠTA JE SAGLASNOST ODS-a NA LOKACIJU?

Saglasnost na lokaciju je prvi dokument kojim se potvrđuje da se elektroenergetski objekat može priključiti na distributivnu mrežu na planiranoj lokaciji.

Saglasnost na lokaciju izdaje se po službenoj dužnosti, na zahtjev organa nadležnog za odobravanje građenja u postupku izdavanja lokacijskih uslova.

Ovaj korak ne zahtijeva angažman investitora.

6.9.2. ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST

ŠTA JE ELEKTROENERGETSKA SAGLASNOST?

Elektroenergetska saglasnost je dokument kojim se definišu elektroenergetski i tehnički uslovi koje treba da ispuni planirani elektroenergetski objekat prije priključenja na distributivnu mrežu. Elektroenergetska saglasnost potrebna je za pribavljanje građevinske dozvole.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Zahtjev za izdavanje elektroenergetske saglasnosti podnosi se na propisanom obrascu koji je dostupan na web stranicama ODS-ova[32]. U obrascima su tačno navedeni dokumenti koje je potrebno priložiti uz popunjen obrazac.

U pravilu, uz zahtjev je potrebno priložiti sljedeće dokumente:

1	Podatke o podnosiocu zahtjeva
2	Situacioni plan (katastarski plan) sa ucrtanim objektima elektrane
3	Kopiju lokacijskih uslova za izgradnju elektrane
4	Kopiju idejnog projekta elektrane
	Kopiju ugovora o koncesiji ili drugog odgovarajućeg ugovora na osnovu kojeg se gradi elektrana (ako je potrebno zaljučivanje takvog ugovora)

32 ''Elektrohercegovina'': http://www.elektrohercegovina.com/index.php/component/jdownloads/category/12-obrasci?Itemid=-1

''Elektro Doboj'': http://www.elektrodoboj.net/UsluzniCentar/Obrasci.aspx

''Elektro-Bijeljina'': http://elektrobijeljina.com/demo/index.php/2015-10-06-18-59-44?id=44

''Elektrokrajina'': http://www.elektrokrajina.com/images/file/Uputstvo%20za%20prikljucenje.pdf

''Elektrodistribucija'' Pale: https://www.edbpale.com/zahtjevi-i-rjesenja/

ŠTA ODS RADI U POSTUPKU IZDAVANJA ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Nakon što investitor dostavi ODS-u zahtjev za izdavanje elektroenergetske saglasnosti, ODS će najprije provjeriti urednost zahtjeva. Ukoliko uz zahtjev nije dostavljen određeni dokument ili postoji neki drugi nedostatak, onda će pismeno pozvati investitora da dopuni zahtjev.

ODS zatim analizira mogućnost priključenja novog elektroenergetskog objekta na distributivnu mrežu i izrađuje **Elaborat o priključenju** za elektrane sa instaliranom snagom preko 250 kW.

Ukoliko postoje tehničke mogućnosti za priključenje elektrana na distributivnu mrežu, ODS u roku od **30 dana** od dana podnošenja kompletiranog zahtjeva za izdavanje elektroenergetske saglasnosti izdaje **Rješenje o elektroenergetskoj saglasnosti.**

U slučaju da je potrebno izvršiti određene složene analize, rok za izradu Elaborata o priključenju i Rješenja o elektroenergetskoj saglasnosti se može dodatno produžiti za još **30 dana.**

Investitor snosi troškove povezane sa priključenjem elektrane na distributivnu mrežu, uključujući troškove izrade Elaborata, izdavanja elektroenergetske saglasnosti i projekta povećanja kapaciteta distributivne mreže.

U slučaju potrebe, ODS izrađuje idejni projekat povećanja kapaciteta postojeće distributivne mreže radi stvaranja uslova za priključenje elektrane, koji sadrži i procjenu troškova potrebnih materijala i radova.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA ELEKTROENERGETSKE SAGLASNOSTI?

Rok važenja elektroenergetske saglasnosti je u pravilu neograničen, ali elektroenergetska saglasnosti prestaje da važi ako investitor ne zaključi Ugovor o priključenju u roku od 2 godine od dana izdavanja iste. Rok važenja elektroenergetske saglasnosti može se produžiti dodatno za još 2 godine.

NAPOMENA: Investitori elektrana do 10 MW instalirane snage, koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora energije ili efikasne kogeneracije imaju pravo na podsticaj prilikom priključenja takve elektrane na distributivnu mrežu, što se ogleda u tome da ODS snosi troškove izrade Elaborata, izdavanja elektroenergetske saglasnosti i eventualne izrade idejnog projekta povećanja kapaciteta distributivne mreže.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU PROTIV ODLUKE ODS-a?

Da. Protiv odluka ODS-a investitor može podnijeti žalbu RERS-u u roku od **15 dana** od dana prijema odluke.

6.9.3. UGOVOR O PRIKLJUČENJU

ŠTA JE UGOVOR O PRIKLJUČENJU?

Ugovor o priključenju je ugovor koji investitor zaključuje sa ODS-om i kojim se uređuju pitanja izgradnje priključka, postupak i rokovi priključenja, način plaćanja, te druga pitanja od važnosti za priključenje elektrane na distributivnu mrežu.

KAKO SE ZAKLJUČUJE UGOVOR O PRIKLJUČENJU?

Ugovor o priključenju se zaključuje na osnovu objedinjenog **Zahtjeva za izradu glavnog projekta priključenja i zaključenja Ugovora o priključenju**.

Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu, a uz zahtjev investitor treba priložiti:

1	Glavni projekat elektrane
2	Dokaz o uplati troškova izrade glavnog projekta priključenja elektrane na distributivnu mrežu

ODS priprema Ugovor o priključenju na osnovu izdate elektroenergetske saglasnosti i informiše investitora o svim bitnim elementima ugovora prije zaključivanja.

ODS izrađuje Glavni projekat priključenja elektrane na distributivnu mrežu i dostavlja ga na reviziju neovisnom trećem licu ovlaštenom za ove poslove (revident). Odabir revidenta sporazumno vrše ODS i investitor.

Nakon zaključenja Ugovora o priključenju, ODS pristupa izgradnji priključka.

DA LI JE MOGUĆE ULOŽITI ŽALBU NA USLOVE IZ UGOVORA O PRIKLJUČENJU?

Da. Ukoliko investitor ne uspije postići dogovor sa ODS-om oko uslova iz Ugovora o priključenju, može uložiti žalbu RERS-u u roku od **15 dana** od dana prijema ponuđenog Ugovora.

6.9.4. PRVO PRIVREMENO PRIKLJUČENJE NA MREŽU

ŠTA JE PRVO PRIVREMENO PRIKLJUČENJE NA MREŽU?

Prvo privremeno priključenje na mrežu je prvo priključenje novog elektroenergetskog objekta na distributivnu mrežu za vrijeme probnog rada elektrane.

Privremeno priključenje elektroenergetskog objekta vrši se na osnovu **Zahtjeva** investitora.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA PRVO PRIVREMENO PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU U PROBNOM RADU?

Zahtjev za prvo privremeno priključenje na distributivnu mrežu u probnom radu podnosi se na propisanom obrascu.

Kao dokaz da su svi elektroenergetski objekti i električne instalacije u elektrani i pripadajućem postrojenju izvedeni kvalitetno i u skladu sa projektnom dokumentacijom, tehničkim propisima i standardima, uz zahtjev se prilaže sljedeća dokumentacija:

1	Kopija građevinske dozvole za objekat elektrane
2	Potvrda o registraciji za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije
3	Jednopolna šema izvedenog stanja elektrane i rasklopnog postrojenja
4	Potvrda o izvedenim radovima u postrojenju elektrane, izdata od strane izvođača radova i nadzornog organa imenovanog od strane proizvođača
5	Izvještaj o ispitivanju uređaja sistemske zaštite i zaštite priključnog voda
6	Izvještaj o mjerenju otpora uzemljenja rasklopnog postrojenja elektrane
7	Program ispitivanja u probnom radu, usaglašen sa zahtjevima za funkcionalnim ispitivanjima paralelnog rada elektrane sa distributivnom mrežom

Sastavni dio Zahtjeva je i izjava investitora o preuzimanju odgovornosti za rad objekta, život i zdravlje ljudi, te sigurnost imovine u vrijeme trajanja privremenog priključenja.

ŠTA ODS RADI U POSTUPKU PRVOG PRIVREMENOG PRIKLJUČENJA?

U postupku obrade Zahtjeva za privremeno priključenje elektrane na distributivnu mrežu za potrebe probnog rada, ovlašteni predstavnik ODS-a u prisustvu proizvođača/investitora i glavnog izvođača radova (ili njihovih ovlaštenih predstavnika) provodi **interni tehnički pregled priključka, mjernih mjesta i zaštitnih uređaja elektrane.**

ODS izrađuje **Izvještaj o internom tehničkom pregledu priključka, mjernih mjesta i zaštitnih uređaja,** u kome se konstatuje usklađenost izvedenog stanja sa projektovanim u dijelu koji je predmet izdate elektroenergetske saglasnosti i odnosi se na paralelan rad elektrane i distributivne mreže, spremnost objekata za probni rad ili potreba otklanjanja nedostataka.

Nakon toga slijedi prvo priključenje elektrane na distributivnu mrežu kojem obavezno moraju prisustvovati proizvođač/investitor ili njegov ovlašteni predstavnik, ovlašteni predstavnici ODS-a i glavnog izvođača radova, te predstavnici ovlaštene institucije koja vrši funkcionalna ispitivanja (koju angažuje proizvođač/investitor).

Maksimalno trajanje probnog rada utvrđuje se u skladu sa propisima iz oblasti građenja.

Tokom trajanja probnog rada vrše se **funkcionalna ispitivanja rada elektrane** u skladu sa prethodno definisanim programom ispitivanja. U okviru ovog programa ispitivanja obavezno se vrše funkcionalna ispitivanja rada elektrane sa distributivnom mrežom. Dodatno se vrše i ispitivanja zadovoljavanja uslova ograničenja povratnog uticaja elektrane na distributivnu mrežu i na kvalitet električne energije u realnim uslovima na mjestu priključenja na distributivnu mrežu.

Nakon izvršenih funkcionalnih ispitivanja u toku probnog rada izrađuje se **Izvještaj o izvršenim funkcionalnim ispitivanjima.** Izvještaj, pored podataka o ispitivanjima tokom probnog rada, sadrži i podatke o izvršenim ispitivanjima zaštitnih uređaja prije prvog probnog priključenja na distributivnu mrežu. U Izvještaju se navode eventualno uočeni nedostaci ili ograničenja, te obaveza njihovog otklanjanja.

Ukoliko elektrana nije zadovoljila uslove probnog rada, pristupa se otklanjanju nedostataka i ponovnom probnom radu.

Probni rad i privremeno priključenje elektrane traje do pribavljanja upotrebne dozvole za objekat elektrane, a maksimalno do isteka roka definisanog propisima iz oblasti građenja.

Nakon izvršenih funkcionalnih ispitivanja u toku probnog rada i pribavljanja upotrebne dozvole, investitor zaključuje Ugovor o pristupu distributivnoj mreži.

6.9.5. UGOVOR O PRISTUPU DISTRIBUTIVNOJ MREŽI

ŠTA JE UGOVOR O PRISTUPU DISTRIBUTIVNOJ MREŽI?

Ugovor o pristupu distributivnoj mreži je ugovor koji investitor zaključuje sa ODS-om kako bi trajno regulisao uslove korištenja distributivne mreže. Ovaj ugovor se zaključuje u pogodnoj fazi prije trajnog priključenja elektrane na distributivnu mrežu.

Ugovor o pristupu distributivnoj mreži zaključuje se u standardnoj formi i nije potrebno podnijeti poseban zahtjev za njegovo zaključenje.

Ugovorom se uređuju uslovi korištenja mreže i on, između ostalog, sadrži osnovne podatke o ugovornim stranama, priključnoj snazi odobrenoj elektroenergetskom saglasnošću, mjernom mjestu, količini i kvalitetu električne energije i odgovornosti za pričinjenu štetu.

Važenje ugovora o pristupu distributivnoj mreži nije ograničeno.

6.9.6. TRAJNO PRIKLJUČENJE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU

ŠTA JE TRAJNO PRIKLJUČENJE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU?

Trajno priključenje elektrane na distributivnu mrežu je konačna faza fizičkog priključenja elektrane na distributivnu mrežu.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA TRAJNO PRIKLJUČENJE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU?

Zahtjev za trajno priključenje na distributivnu mrežu podnosi se na propisanom obrascu.

Uz zahtjev se prilaže sljedeća dokumentacija:

1	Kopija upotrebne dozvole
2	Podaci o zaključenim ugovorima

ŠTA ODS RADI U POSTUPKU TRAJNOG PRIKLJUČENJA ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNU MREŽU?

ODS u prisustvu proizvođača/investitora vrši trajno priključenje elektrane na distributivnu mrežu od kada počinje redovan pogon elektrane.

Investitor je dužan da u roku od šest mjeseci od dana pribavljanja upotrebne dozvole i trajnog priključenja elektrane na distributivnu mrežu pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije, te zaključi ugovor o prodaji električne energije sa Operatorom za podsticaj ili nekim drugim trgovcem električnom energijom.

6.9.7. DEKLARACIJA O PRIKLJUČKU

ŠTA JE DEKLARACIJA O PRIKLJUČKU?

Deklaracija o priključku je dokument koji sadrži podatke o tehničkim karakteristikama izgrađenog priključka, podatke o elektrani i podatke o vlasniku.

KADA I KO IZDAJE DEKLARACIJU O PRIKLJUČKU?

Deklaraciju o priključku izdaje ODS i dostavlja investitoru nakon trajnog priključenja elektroenergetskog objekta na mrežu.

Deklaracija se izdaje za svako mjerno mjesto, a ODS je čuva sve do trajne demontaže priključka.

6.10. DOZVOLA ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA

ŠTA JE DOZVOLA ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA?

Dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta je dokument kojim se potvrđuje da je investitor pribavio sve neophodne dozvole i druge dokumente i zaključio potrebne ugovore prije pribavljanja građevinske dozvole i početka građevinskih radova. Ovom dozvolom se provjerava i potvrđuje usklađenost i konzistentnost svih parametara u različitim dokumentima koje investitor pribavalja u toku izgradnje elektroenergetskog objekta.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA?

Za izdavanje dozvole za izgradnju elektroenergetskog objekta nadležna je **Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (RERS).**

ZA KOJE OBJEKTE SE PRIBAVLJA DOZVOLA ZA IZGRADNJU?

Dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta izdaje se i pribavlja za sve elektrane instalirane snage **iznad 1 MW**.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA OVA DOZVOLA?

Dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta pribavlja se prije građevinske dozvole. Na dijagramu ispod prikazana je faza i redoslijed izdavanja dozvole za izgradnju elektroenergetskog objekta u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

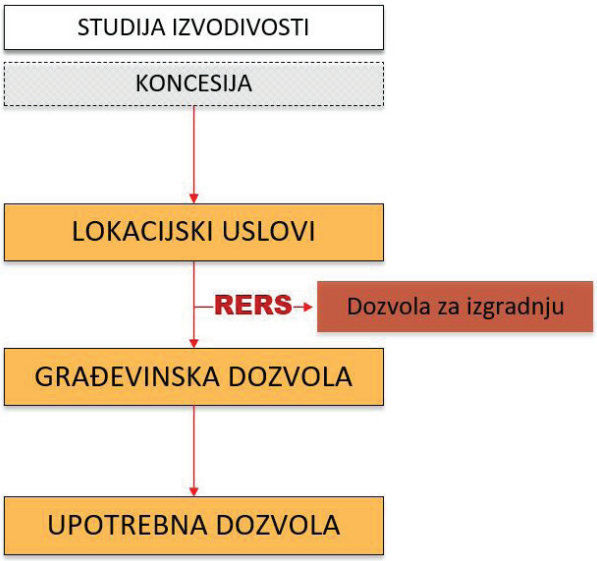

U nastavku slijedi opis postupka pribavljanja **dozvole za izgradnju elektroenergetskog objekta.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA?

Postupak izdavanja dozvole za izgradnju elektroenergetskog objekta pokreće se na zahtjev podnosioca/investitora.

Zahtjev za izdavanje dozvole za izgradnju elektroenergetskog objekta podnosi se na propisanom obrascu „OB. 04. 05“ koji je izradio i objavio RERS na svojoj web stranici[33].Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Važeće Rješenje o upisu u sudski ili drugi odgovarajući registar
2	Matični broj i jedinstveni identifikacioni broj (JIB) podnosioca zahtjeva
3	Osnivački akt privrednog društva sa pratećim ugovorima ili statutom

33 http://www.reers.ba/lat/node/216

4	Izjava podnosioca zahtjeva o strukturi izvora finansiranja koja je usklađena sa studijom izvodljivosti ili potvrde poslovnih banaka da podnosilac zahtjeva raspolaže dovoljnim vlastitim sredstvima i/ili da ima pristup kreditnim sredstvima neophodnim za izgradnju objekta
5	Uvjerenje nadležnog organa da podnosiocu zahtjeva ili njegovom zakonskom zastupniku ne traje izrečena mjera zabrane obavljanja poziva, privredne djelatnosti ili dužnosti
6	Studija izvodljivosti objekta i idejni ili glavni projekat ukoliko je izrađen
7	Ovjerena Studija o procjeni uticaja na životnu sredinu
8	Ekološka dozvola ako je potrebna za vrstu objekta koji se gradi
9	Vodopravne akte ako su potrebni za vrstu objekta koji se gradi
10	Elektroenergetska saglasnost za priključenje na distributivnu mrežu, i/ili elaborat tehničkog rješenja priključka i uslove za priključak na prenosnu mrežu
11	Lokacijski uslovi
12	Ugovori o koncesiji u skladu sa propisima o dodjeli koncesije
13	Izjava/potvrda podnosioca zahtjeva o prethodno izgrađenim ili rekonstruisanim sličnim elektroenergetskim objektima (proizvodnja električne energije)
14	Izjava/potvrda podnosioca zahtjeva o podnesenim zahtjevima, te dobijenim dozvolama od drugih regulatornih komisija
15	Raspored i dužinu trajanja eventualnih prekida isporuke električne energije zbog izgradnje elektroenergetskog objekta
16	Ukupno pet različitih izjava podnosioca zahtjeva navedenih u Obrascu „OB. 04. 05“
17	Dokaz o uplati jednokratne regulatorne naknade

Popunjen Obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole sa kompletnom pratećom dokumentacijom treba biti ovjeren i potpisan od strane podnosioca zahtjeva. Prateća dokumentacija se prilaže u **originalu ili u formi ovjerene kopije.**

ŠTA RERS RADI U POSTUPKU IZDAVANJA DOZVOLE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA?

Nakon što investitor dostavi RERS-u zahtjev za izdavanje dozvole za izgradnju elektroenergetskog objekta, najprije se provjerava kompletnost zahtjeva i prateća dokumentacija. Ako se utvrdi da zahtjev nije potpun, RERS će tražiti dopunu u roku od **30 dana**.

Zahtjev za izdavanje dozvole se smatra kompletnim kada je uz popunjen obrazac zahtjeva podnijeta sva prateća dokumentacija i uplaćena jednokratna regulatorna naknada.

Ako RERS utvrdi da je zahtjev kompletan, o tome će obavijestiti podnosioca zahtjeva i javnost te će obavještenje postaviti na svoju web stranicu, oglasnu ploču i objaviti u najmanje jednim dnevnim novinama koje su dostupne na cijeloj teritoriji Republike Srpske. Zainteresovana javnost može dostaviti komentare na zahtjev u pisanoj formi.

Nakon razmatranja zahtjeva za izdavanje dozvole, odnosno analize dostavljene dokumentacije i eventualnih pristiglih komentara na zahtjev, RERS priprema nacrt dozvole ili donosi drugu odluku o zahtjevu (npr. odbija zahtjev) na redovnoj sjednici.

Ukoliko se utvrdi nacrt dozvole, RERS donosi poseban Zaključak o održavanju najmanje jedne javne rasprave o nacrtu. Zaključak sadrži informacije o roku za podnošenje komentara na nacrt dozvole i uslove za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa umješača. Nacrt dozvole i Zaključak o održavanju javne rasprave objavljuju se na oglasnoj ploči i web stranici RERS-a i dostavljaju se podnosiocu zahtjeva.

Nakon isteka ostavljenog roka za podnošenje komentara na nacrt dozvole i obrade prispjelih komentara RERS donosi konačnu odluku o izdavanju dozvole za izgradnju u formi Rješenja, čiji su sastavni dijelovi izdata dozvola i uslovi dozvole.

Rok za donošenje Rješenja o dozvoli je najkasnije od **60 dana** od dana kada je utvrđena kompletnost zahtjeva.

Rješenje o izdavanju dozvole dostavlja se podnosiocu zahtjeva i umješaču (ako ih ima), i objavljuje se na oglasnoj ploči i web stranici RERS-a. Izreka Rješenja o izdavanju dozvole objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske", uz napomenu na koji način se može izvršiti uvid u kompletno Rješenje.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA DOZVOLE ZA IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG OBJEKTA?

Dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta važi maksimalno **6 godina.**

DA LI JE MOGUĆE IZJAVITI ŽALBU NA ODLUKU RERS-a?

Ne. Odluke RERS-a su konačne što znači da protiv njih nije dozvoljeno izjaviti žalbu ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog Okružnog suda u Trebinju u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

6.11. DOZVOLA ZA OBAVLJANJE ENERGETSKE DJELATNOSTI

ŠTA SU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE ENERGETSKE DJELATNOSTI?

Dozvola za obavljanje energetske djelatnosti je ovlaštenje za obavljanje jedne od sljedećih djelatnosti na tržištu električne energije:

1) Obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije u hidroelektranama, termoelektranama, termoelektranama sa integrisanim rudnicima i ostalim elektranama snage preko 1 MW;
2) Obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, u smislu prenošenja električne energije na srednjenaponskoj i niskonaponskoj mreži u svrhu isporuke električne energije kupcima;
3) Obavljanje djelatnosti snabdijevanja tarifnih kupaca električnom energijom;
4) Obavljanje djelatnosti trgovine i snabdijevanja električnom energijom na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Investitor koji želi proizvoditi električnu energiju mora pribaviti **dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije.**

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije nadležna je **Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (RERS).**

ZA KOJE OBJEKTE SE PRIBAVLJA DOZVOLA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije pribavlja za sve elektrane instalirane snage **iznad 1 MW**.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE PRIBAVLJA DOZVOLA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije pribavlja se nakon pribavljanja **upotrebne dozvole.** Na dijagramu ispod prikazan je položaj ove dozvole u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

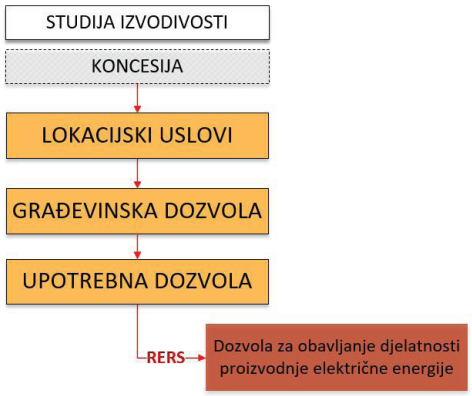

U nastavku slijedi opis postupka pribavljanja **dozvole za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije.**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Postupak izdavanja dozvole za proizvodnju električne energije pokreće se na zahtjev investitora.

Zahtjev za izdavanje dozvole proizvodnju električne energije podnosi se na propisanom obrascu „OB. 04. 01“ koji je izradio i objavio RERS na svojoj web stranici[34].

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Važeće Rješenje o upisu u sudski ili drugi odgovarajući registar
2	Matični broj i jedinstveni identifikacioni broj (JIB) podnosioca zahtjeva
3	Osnivački akt privrednog društva sa pratećim ugovorima ili statutom
4	Organizaciona struktura podnosioca zahtjeva (organizaciona šema), sistematizacija radnih mjesta, podaci o broju zaposlenih i njihovoj stručnoj osposobljenosti i izjava podnosioca zahtjeva da ima stručno osposobljene kadrove za obavljanje zahtijevane djelatnosti ili zaključene ugovore sa drugim pravnim ili fizičkim licima koji imaju stručnu osposobljenost za obavljanje energetske djelatnosti
5	Izjava podnosioca da ima objekte, instalacije i opremu koju može koristiti, staviti u pogon za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije ili zaključeni ugovori sa drugim pravnim ili fizičkim licima koji imaju uticaja na tehničku kvalifikovanost
6	Komplet finansijskih izvještaja za prethodne tri godine koji sadrži: izvještaj o finansijskom položaju (bilans stanja), izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu (bilans uspjeha), izvještaj o tokovima gotovine, izvještaj o promjenama na kapitalu, napomene (note) uz finansijski izvještaj i izvještaj nezavisnog revizora ili početni izvještaj o finansijskom položaju za novoformirane kompanije
7	Izjava podnosioca i potvrde poslovnih banaka da podnosilac zahtjeva raspolaže dovoljnim vlastitim sredstvima ili da ima mogućnost kreditnog zaduženja kod banke ili mogućnost dobijanja bankarskih garancija
8	Izjava podnosioca i potvrde poslovnih banaka o svim otvorenim transakcijskim računima podnosioca zahtjeva i njihovom statusu (eventualne blokade i obim prometa) u posljednjem mjesecu prije dana podnošenja zahtjeva
9	Godišnji i trogodišnji planovi poslovanja podnosioca zahtjeva

34 http://www.reers.ba/lat/node/216

10	Uvjerenje nadležnog organa da podnosiocu zahtjeva ili njegovom zakonskom zastupniku ne traje izrečena mjera zabrane obavljanja poziva, privredne djelatnosti ili dužnosti za koju se zahtijeva izdavanje dozvole
11	Izjava podnosioca zahtjeva o postojećim pribavljenim dozvolama za obavljanje djelatnosti ili zahtjevima za dozvole podnesenim drugim regulatornim komisijama
12	Uvjerenje nadležnog suda da se nad podnosiocem zahtjeva ne vodi stečajni ili likvidacioni postupak
13	Popis elektroenergetskih postrojenja i objekata, te spiskovi stalnih sredstava u vezi sa zahtijevanom djelatnošću, a kojih je podnosilac zahtjeva vlasnik ili korisnik
14	Šematski prikazi postrojenja i jednopolne šeme postrojenja sa okruženjem
15	Tehnički parametri elektroenergetskih postrojenja i objekata
16	Zapisnici i rješenja nadležnih inspekcija i pregled aktivnosti koje su provedene na osnovu rješenja nadležnog organa o tehničkoj ispravnosti i bezbjednosti postrojenja, kao i ispunjenju standarda zaštite životne sredine
17	Izjava o namjeri uvođenja ili plan i program uvođenja, odnosno izjava o uvedenom ili kopija sertifikata o uvedenom sistemu upravljanja kvalitetom (standard ISO 9001) i sistemu upravljanja zaštitom životne sredine (standard ISO 14001) u svoj poslovni sistem
18	Izjava ili potvrda o osiguranju opreme, ako je oprema osigurana
19	Dokaz o prirodi primarnih izvora i njihovom korišćenju za proizvodnju električne energije
20	Vodopravni akti pribavljeni u skladu sa propisima
21	Ekološka dozvola pribavljena u skladu sa propisima
22	Ugovori o koncesiji u skladu sa propisima o dodjeli koncesije
23	Ugovor o priključenju na distributivnu mrežu i izvještaj o internom tehničkom pregledu priključka i mjernog mjesta, i/ili ugovor o priključku i odobrenje za priključenje na prenosnu mrežu, za novoizgrađene proizvodne objekte
24	Ugovori u vezi sa djelatnosti proizvodnje električne energije (NOS, BOS, prenosna kompanija i distributer osim navedenih pod rednim brojem 23, trgovci i snabdjevači)
25	Odobrenje za upotrebu novoizgrađenog proizvodnog objekta ili dokaz da je u toku postupak za njegovo pribavljanje, a odobrenje za upotrebu je u tom slučaju potrebno dostaviti prije izdavanja dozvole
26	Ukupno šest različitih izjava podnosioca zahtjeva navedenih u Obrascu „OB. 04. 01“
27	Dokaz o uplati jednokratne regulatorne naknade

Popunjen obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole za proizvodnju električne energije sa kompletnom pratećom dokumentacijom treba biti ovjeren i potpisan od strane investitora. Prateća dokumentacija se prilaže u **originalu ili u formi ovjerene kopije.**

ŠTA RERS RADI U POSTUPKU IZDAVANJA DOZVOLE ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Nakon što investitor dostavu RERS-u zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije, RERS prvo provjerava kompletnost zahtjeva i prateću dokumentaciju. Ako se utvrdi da zahtjev nije potpun, RERS će tražiti dopunu u roku od **30 dana**.

Zahtjev za izdavanje dozvole se smatra kompletnim kada je uz popunjen obrazac zahtjeva podnijeta sva prateća dokumentacija i uplaćena jednokratna regulatorna naknada.

Ako RERS utvrdi da je zahtjev kompletan, o tome će obavijestiti podnosioca zahtjeva i javnost te će obavještenje postaviti na svoju web stranicu, oglasnu ploču i objaviti u najmanje jednim dnevnim novinama koje su dostupne na cijeloj teritoriji Republike Srpske. Zainteresovana javnost može dostaviti komentare na zahtjev u pisanoj formi.

Nakon razmatranja zahtjeva za izdavanje dozvole, odnosno analize dostavljene dokumentacije i eventualno pristiglih komentara na zahtjev, RERS priprema nacrt dozvole ili donosi drugu odluku o zahtjevu (npr. odbija zahtjev) na redovnoj sjednici.

Ukoliko se utvrdi nacrt dozvole, RERS donosi Zaključak o održavanju najmanje jedne javne rasprave o nacrtu. Zaključak sadrži informacije o roku za podnošenje komentara na nacrt dozvole i uslove za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa umješača. Nacrt dozvole i Zaključak o održavanju javne rasprave objavljuju se na oglasnoj ploči i web stranici RERS-a i dostavljaju se podnosiocu zahtjeva.

Nakon isteka ostavljenog roka za podnošenje komentara na nacrt dozvole i obrade prispjelih komentara RERS donosi konačnu odluku o izdavanju dozvole za izgradnju u formi Rješenja, čiji su sastavni dijelovi izdata dozvola i uslovi dozvole.

Rok za donošenje Rješenja o dozvoli je najkasnije **60 dana** od dana kada je utvrđena kompletnost zahtjeva.

Rješenje o izdavanju dozvole dostavlja se podnosiocu zahtjeva i umješačima (ako ih ima), i objavljuje na oglasnoj ploči i web stranici RERS-a. Izreka Rješenja o izdavanju dozvole objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske", uz napomenu na koji način se može izvršiti uvid u kompletno Rješenje.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA DOZVOLE ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE?

Dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije važi maksimalno **30 godina.**

DA LI JE MOGUĆE IZJAVITI ŽALBU NA ODLUKU RERS-a?

Ne. Odluke RERS-a su konačne što znači da protiv njih nije dozvoljeno izjaviti žalbu ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog Okružnog suda u Trebinju u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

6.12. OSTVARIVANJE PODSTICAJA

ŠTA JE SISTEM PODSTICAJA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE?

Zemlje razvijaju različite sisteme podsticaja kako bi podstakle proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. U Republici Srpskoj, sistem podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora uključuje više pogodnosti, koje se stiču ispunjavanjem određenih uvjeta.

Te pogodnosti su:

1) Pogodnosti prilikom priključenja na mrežu;
2) Prednosti u pristupu mreži;
3) Pravo na obavezan otkup električne energije;
4) Pravo na garantovanu otkupnu cijenu[35] (Feed-in tarifu);
5) Pravo na premiju[36] za potrošnju za vlastite potrebe ili prodaju na tržištu RS.

U nastavku slijedi opis postupka za ostvarivanje pogodnosti iz sistema podsticaja.

KO SU NADLEŽNI ORGANI U SISTEMU PODSTICAJA?

Nadležni organi koje imaju ulogu u postupku ostvarivanja prava na podsticaj u RS-u su **Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (RERS) i Operator sistema podsticaja (Operator za podsticaj), te Vlada Republike Srpske.**

Trenutno, poslove Operatora za podsticaj obavlja **Elektroprivreda RS.**

KOJI SU USLOVI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PODSTICAJ?

35 Garantovana otkupna cijena je stimulativna cijena po kojoj će Operator za podsticaj otkupiti svu proizvedenu električnu energiju od proizvođača i koja je veća od cijene koja je veća od tržišne cijene. Visina garantovane otkupne cijene je različita u ovisnosti od vrste postrojenja, (primarnog izvora energije) i instalisane snage.

36 Premija je novčani iznos koji se izračunava kao razlika između utvrđene garantovane otkupne cijene i unaprijed definisane referentne cijene (tržišne cijene). Visina premije je različita u ovisnosti od vrste postrojenja, (primarnog izvora energije) i instalisane snage.

Da bi ostvario pravo na podsticaj investitor mora ispuniti određene uslove:

1) Da proizvodi električnu energiju u novoizgrađenom postrojenju na obnovljive izvore energije;
2) Da nije ugradio korištenu opremu u postrojenje[37];
3) Da je postrojenje instaliranom snagom ispod određenog praga;
4) Da postoje raspoložive (neiskorištene) količine energije za podsticanje koje su utvrđene Akcionim planom o korištenju energije iz obnovljivih izvora RS[38];
5) Da posjeduje Sertifikat za proizvodno postrojenje.

KOJE VRSTE POSTROJENJA MOGU OSTVARITI PRAVO NA PODSTICAJ?

Investitori koji proizvode električnu energiju u jednom od sljedećih postrojenja mogu ostvariti **pravo na podsticaj** (otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju) pod uslovom da su dostupne količine za podsticanje utvrđene Akcionim planom RS:

1) Hidroelektrane instalirane snage do uključivo 10 MW;
2) Vjetroelektrane instalirane snage do uključivo 10 MW;
3) Solarne elektrane sa fotonaponskim ćelijama instalirane snage do uključivo 1 MW;
4) Geotermalne elektrane instalirane snage do uključivo 10 MW;
5) Elektrane na biomasu instalirane snage do uključivo 10 MW;
6) Elektrane na biogas instalirane snage do uključivo 1 MW;
7) Efikasna kogenerativna postrojenja instalirane snage do uključivo 10 MWe.

37 Pod opremom se smatraju osnovne komponente proizvodnog postrojenja: turbina, generator, fotonaponski paneli i kotlovsko postrojenje.

38 Akcioni plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije dostupan je na: http://www.reers.ba/lat/node/1298

Dodatno, proizvođači koji proizvode električnu energiju u sljedećim postrojenjima mogu ostvariti **samo pravo na premiju**:

1) Vjetroelektrane snage veće od 10 MW;
2) Postrojenju efikasne kogeneracije čija je snaga veća od 10 MW zaključno sa 30 MW.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE OSTVARUJE PRAVO NA PODSTICAJ?

U postupku ostvarivanja prava na podsticaj, investitor prolazi sljedeće korake:

1) Pribavlja Potvrdu o upisu u Registar projekata (obrađeno u dijelu Registar projekata);
2) Pribavlja Rješenje o odobrenju preliminarnog prava na podsticaj (opcionalno);
3) Zaključuje Predugovor o preliminarnom pravu na podsticaj (opcionalno);
4) Pribavlja Sertifikat za proizvodno postrojenje;
5) Pribavlja Rješenje o odobravanju prava na podsticaj;
6) Zaključuje Ugovor o garantovanom otkupu električne energije ili Ugovor o premiji.

Na dijagramu ispod prikazane su faze i redoslijed ovih koraka u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu.

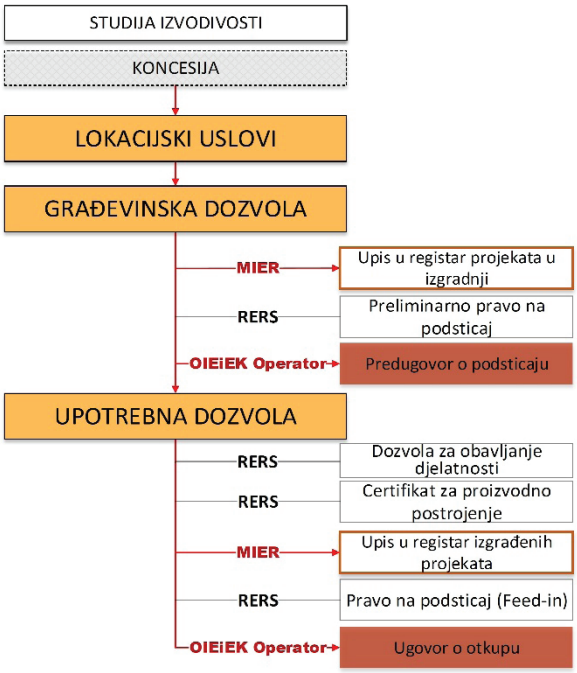

U nastavku slijedi opis postupka **ostvarivanja prava na podsticaj.**

6.12.1. PRELIMINARNO PRAVO NA PODSTICAJ

ŠTA JE PRELIMINARNO PRAVO NA PODSTICAJ?

Preliminarno pravo na podsticaj investitoru omogućava da sa Operatorom za podsticaj zaključi predugovor o podsticaju kojim rezerviše količine električne energije za obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni ili za pravo na premiju.

Preliminarno pravo na podsticaj odobrava se **Rješenjem**.

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE PRELIMINARNOG PRAVA NA PODSTICAJ?

Nadležna institucija za odobravanje preliminarnog prava na podsticaj je **Regulatorna komisija za energetiku RS (RERS).**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA STICANJE PRELIMINARNOG PRAVA NA PODSTICAJ?

Zahtjev za sticanje preliminarnog prava na podsticaj podnosi se na propisanom obrascu[39] koji mora biti potpisan i ovjeren od strane investitora ili lica ovlaštenog za zastupanje. Zahtjev se dostavlja putem preporučene pošte ili direktno na protokol RERS-a.

U zahtjevu je potrebno navesti koja vrsta podsticaja se želi rezervisati:

1) Pravo na obavezan otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni; ili
2) Pravo na premiju za prodaju na tržištu i/ili za potrošnju za vlastite potrebe.

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Studiju ekonomske opravdanosti
2	Dokaz o upisu projekta u Registar projekata (Potvrda)
3	Građevinsku dozvolu
4	Dokaz da je u toku izgradnja proizvodnog postrojenja kao npr. potvrda građevinskog inspektora da je građenje u toku, ugovori sa izvođačima radova, ugovori sa dobavljačima opreme ili drugi dokazi kojima se nedvosmisleno potvrđuje da je izgradnja u toku

Prateća dokumentacija se prilaže u **originalu ili u formi ovjerene kopije.**

ŠTA RERS RADI U POSTUPKU ODOBRAVANJA PRELIMINARNOG PRAVA NA PODSTICAJ?

Nakon što investitor dostavi RERS-u zahtjev za odobravanje preliminarnog prava, RERS utvrđuje vrijeme predaje kompletiranog zahtjeva. Zahtjev se smatra kompletnim kada podnosilac zahtjeva dostavi pravilno popunjen obrazac zahtjeva i ostalu prateću dokumentaciju.

Utvrđivanje vremena predaje kompletiranog zahtjeva je veoma važan korak zbog toga što se odlučivanje o zahtjevu odvija po principu „first come – first served“ (ko je prvi došao – prvi se uslužuje). S obzirom da

39 Dostupno na: http://www.reers.ba/sites/default/files/Prilog_2_Pravilnika_Podsticanje_Obrazac_zahtjeva_preliminarni.doc

su kvote za podsticanje ograničene ovo je veoma bitno za cijeli postupak ostvarivanja prava na podsticaj.

RERS objavljuje obavještenje o prijemu kompletiranog zahtjeva na svojoj web stranici.

O zahtjevu za ostvarivanje preliminarnog prava na podsticaj RERS odlučuje na osnovu kompletiranog zahtjeva i potvrde za energiju koju pribavlja od Operatora za podsticaj i koja sadrži podatke o raspoloživim količinama električne energije iz obnovljivih izvora za podsticanje, najkasnije u roku od **30 dana** od dana prijema kompletiranog zahtjeva.

Konačnu odluku o dodjeli prava na podsticaj u formi Rješenja RERS donosi na redovnoj sjednici ili odbija zahtjev ako nisu ispunjeni kriteriji.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA PRELIMINARNOG PRAVA NA PODSTICAJ?

Trajanje preliminarnog prava na podsticaj utvrđuje se na osnovu planiranog početka rada proizvodnog postrojenja, vrste izvora i tehnologije rada proizvodnog postrojenja i može iznositi najduže **tri godine** od dana izdavanja Rješenja.

Ako je preliminarno pravo na podsticaj utvrđeno u roku kraćem od tri godine, investitor koji nije počeo sa radom u roku utvrđenim Rješenjem o preliminarnom pravu na podsticaj može zahtijevati produženje preliminarog prava na podsticaj najduže za šest mjeseci i dužan je dostaviti dokaze o razlozima zbog kojih zahtjeva produženje na osnovu kojih će RERS donijeti odluku. Ipak, ukupan period trajanja preliminarnog prava na podsticaj i u ovom slučaju ne može biti duži od **tri godine** od dana izdavanja prvog Rješenja.

DA LI JE MOGUĆE IZJAVITI ŽALBU NA ODLUKU RERS-a?

Ne. Odluke RERS-a su konačne što znači da protiv njih nije dozvoljeno izjaviti žalbu ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog Okružnog suda u Trebinju u roku od **30 dana** od dana kada investitor primi odluku.

NAPOMENA: Investitor koji dobije Rješenje o preliminarnom pravu na podsticaj dužan je u roku od 15 dana od dana prijema rješenja podnijeti zahtjev Operatoru za podsticaj za zaključivanje Predugovora o podsticaju.

6.12.2. PREDUGOVOR O PODSTICAJU

ŠTA JE PREDUGOVOR O PODSTICAJU?

Predugovor o podsticaju je ugovor koji investitor zaključuje sa Operatorom sistema podsticaja i kojim rezerviše količine električne energije u sistemu podsticaja.

Datumom zaključenja Predugovora nastupa period rezervisanja količina električne energije u sistemu podsticaja koji traje do ostvarenja potpunog prava na obavezan otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni ili prava na premiju. Ujedno, investitor stiče pravo da zadrži rezervisane količine na period utvrđen Rješenjem o preliminarnom pravu na podsticaj i obavezu da u tom periodu završi izgradnju postrojenja i pribavi upotrebnu dozvolu.

Nakon isteka perioda rezervacije, investitoru se ostavlja mogućnost da u roku koji ne može biti duži od šest mjeseci pribavi Sertifikat, Rješenje o pravu na podsticaj i zaključi Ugovor sa Operatorom sistema podsticaja.

Investitori koji grade postrojenja snage veće od 250 kW dužni su da prije potpisivanja Predugovora o podsticaju prethodno uplate novčani depozit ili dostave bankarsku garanciju Operatoru sistema podsticaja u visini od 2% od vrijednosti investicije koja je iskazana u studiji ekonomske opravdanosti, odnosno u poslovnim knjigama vlasnika postrojenja.

Novčani depozit i/ili bankarska garancija se vraćaju investitoru ako proizvodno postrojenje bude izgrađeno u roku utvrđenim Rješenjem o preliminarnom pravu na podsticaj i ako investitor pribavi Sertifikat.

Investitor gubi deponovana sredstva ako Rješenje o preliminarnom pravu na podsticaj bude ukinuto ili prestane važiti iz drugih razloga.

6.12.3. SERTIFIKAT ZA PROIZVODNO POSTROJENJE

ŠTA JE SERTIFIKAT ZA PROIZVODNO POSTROJENJE?

Sertifikat za proizvodno postrojenje (Sertifikat) je dokument koji se izdaje kao dokaz da određeno proizvodno postrojenje proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili u efikasnoj kogeneraciji na ekonomski

primjeren način, uz zaštitu životne sredine i u kojem je obezbjeđeno adekvatno mjerenje svih energetskih veličina.

KO JE NADLEŽAN ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA?

Nadležna institucija za izdavanje Sertifikata je **Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (RERS).**

ZA KOJA POSTROJENJA SE IZDAJE SERTIFIKAT?

Sertifikat se izdaje za sljedeće vrste postrojenja, bez obzira na instaliranu snagu i kvalifikovanost za ostvarivanje podsticaja:

1) Postrojenje koje koristi energetski potencijal vodotokova;
2) Postrojenje koje koristi energiju vjetra;
3) Postrojenje koje koristi energiju koja se dobija iz biomase;
4) Postrojenje koje koristi energiju koja se dobija iz biogasa, gasa iz postrojenja za obradu komunalnog otpada i deponijskog gasa;
5) Postrojenje koje koristi geotermalnu energiju;
6) Postrojenje koje koristi neakumulisanu sunčevu energiju (fotonaponske ćelije i solarno termoenergetsko postrojenje);
7) Postrojenje koje koristi kombinaciju više obnovljivih izvora energije;
8) Kogenerativna postrojenja.

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA?

Zahtjev za izdavanje Sertifikata podnosi se na propisanom obrascu „OB.04.22“[40] ako je riječ o postrojenju koje koristi obnovljive izvore energije, a na obrascu „OB.04.23“[41] ako je riječ o efiksanom kogenerativnom postrojenju.

40 Dostupno na: http://www.reers.ba/sites/default/files/Prilog_2_Zahtjev_%28OIE%29%28OB.04.22%29.doc

41 Dostupno na: http://www.reers.ba/sites/default/files/Prilog_2_Zahtjev_%28EK%29_%28OB.04.23.%29.DOC

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Registarski broj dozvole za obavljanje djelatnosti proizvodnje, kada je za proizvodno postrojenje propisana obaveza posjedovanja dozvole ili izjava da je podnesen zahtjev za izdavanje dozvole
2	Važeće rješenje o upisu u sudski ili drugi odgovarajući registar
3	Odobrenje za upotrebu proizvodnog postrojenja u skladu sa propisima o uređenju prostora i građenju
4	Vodopravni akti za proizvodno postrojenje pribavljeni u skladu sa propisima o zaštiti i korištenju voda
5	Dokazi o ispunjavanju uslova zaštite životne sredine (Rješenje o odobravanju Studije uticaja na životnu sredinu ili Ekološka dozvola)
6	Ugovor o priključenju i deklaracija o priključku na distributivnu mrežu, odnosno ugovor o priključku i odobrenje za priključenje na prenosnu mrežu, za novoizgrađeno proizvodno postrojenje ukoliko je priključeno na elektroenergetsku mrežu
7	Tehnološka šema izvedenog stanja proizvodnog postrojenja sa opisom
8	Jednopolna šema izvednog stanja proizvodnog postrojenja sa evidentiranim mjernim mjestima i navedenim podacima o mjernim uređajima na mjernim mjestima (tip, proizvođač i serijski broj)

9	Dokazi da su u proizvodnom postrojenju, u zavisnosti od vrste proizvodnog postrojenja i njegove namjene (proizvodnja električne energije radi isporuke u mrežu, proizvodnja za vlastite potrebe, proizvodnja za vlastite potrebe i isporuku u mrežu), na mjernim mjestima instalisani mjerni uređaji kojima se obezbjeđuje: 1) mjerenje i registracija proizvedne električne energije koja je isporučena u elektroenergetsku mrežu (neto proizvedena električna energija) i električne energije koja je preuzeta sa mreže, 2) mjerenje i registracija proizvedene električne energije na stezaljkama generatora (bruto proizvedena električna energija), 3) mjerenje i registracija električne energije utrošene za vlastitu potrošnju, 4) mjerenje i registracija električne energije utrošene kao potrošnja za vlastite potrebe, 5) mjerenje i registracija utroška primarne energije, kao i svih energetskih veličina koje su neophodne za proračun uštede kogenerativnog postrojenja na način da je za svako mjerno mjesto identifikovano u šemama proizvodnog postrojenja dostavljenim kao dokaz pod rednim brojevima 7 i 8. ove tabele, neophodno dostaviti deklaraciju za mjerno mjesto koja minimalno mora da sadrži podatke o veličini koja se mjeri, proizvođaču uređaja, broju serije, opsegu mjerenja, godini ugradnje, verifikaciji i kalibrisanju i mjestu ugradnje. Jednopolna šema dostavljena kao dokaz pod rednim brojem 8. ove tabele i deklaracije moraju biti ovjerene od strane operatora sistema čime on potvrđuje da su: obezbjeđena neophodna mjerenja električne energije koja su potrebna za izdavanje sertifikata za tu vrstu proizvodnog postrojenja i njegovu namjenu, mjerna mjesta i mjerni uređaji instalisani u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast, karakteristike mjernih uređaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju oblast mjerenja. Šeme postrojenja i deklaracije za mjerna mjesta koja služe za mjerenje ostalih energetskih veličina u proizvodnom postrojenju (utroška primarne energije i sl.) moraju biti ovjerene od lica ili institucija koje za to posjeduje ovlašćenja od nadležnog organa, a čime potvrđuju da su: obezbjeđena neophodna mjerenja ostalih energetskih veličina koja su potrebna za izdavanje sertifikata za tu vrstu proizvodnog postrojenja i njegovu namjenu, mjerna mjesta i mjerni uređaji instalisani u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast, karakteristike mjernih uređaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju oblast mjerenja
10	Ugovor o koncesiji (ako je koncesija potrebna)
11	Odobrenje za građenje za energetska postrojenja na biomasu i biogas, solarna postrojenja sa fotonaponskim ćelijama na objektima i postrojenja instalisane snage zaključno sa 250 kW koja koriste sve vidove obnovljivih izvora energije ili uvjerenje za građenje za efikasna kogenerativna postrojenja instalisane snage zaključno sa 250 kW
12	Dokaz o upisu projekta u registar projekata iz obnovljivih izvora energije i u efikasnoj kogeneraciji kod ministarstva nadležnog za oblast energetike

13	Zapisnici i rješenja nadležnih inspekcija i pregled aktivnosti koje su provedene po rješenjima istih u zadnjoj godini ili u privremenom radu za novi ili značajno rekonstruisani proizvodni objekat
14	Uvjerenje nadležnog organa da podnosiocu zahtjeva ili njegovom zakonskom zastupniku ne traje izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije u proizvodnom postrojenju za koji se zahtijeva sertifikat ili zaštitna mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti na osnovu odredbi Krivičnog zakona Republike Srpske, odnosno Zakona o prekršajima Republike Srpske
15	Uvjerenje nadležnog suda da se nad podnosiocem zahtjeva ne vodi likvidacioni postupak

ŠTA RERS RADI U POSTUPKU IZDAVANJA SERTIFIKATA?

Po prijemu zahtjeva, RERS prvo pregleda zahtjev i prateću dokumentaciju radi utvrđivanja kompletnosti. Ako se utvrdi da zahtjev nije potpun, RERS će tražiti dopunu u roku od **30 dana**.

Zahtjev se smatra kompletnim kada je uz popunjen obrazac zahtjeva podnesena sva prateća dokumentacija prema spisku iznad.

Ako RERS utvrdi da je zahtjev kompletan, o tome će obavijestiti podnosioca zahtjeva i javnost te će obavještenje postaviti na svoju web stranicu, oglasnu ploču i objaviti u najmanje jednim dnevnim novinama koje su dostupne na cijeloj teritoriji Republike Srpske. Zainteresovana javnost može dostaviti komentare na zahtjev u pisanoj formi.

RERS zatim vrši provjeru svih dostavljenih podataka i po potrebi vrši pregled postrojenja i opreme, u cilju utvrđivanja ispunjenosti kriterija za izdavanje Sertifikata.

Provjera se može obaviti u bilo kojoj fazi postupka od momenta podnošenja zahtjeva do donošenja konačne odluke o zahtjevu.

Ukoliko podnosilac zahtjeva (investitor) ne omogući provjeru ili pregled postrojenja i opreme, RERS odbacuje zahtjev za izdavanje Sertifikata.

U toku postupka izdavanja Sertifikata, te u ovisnosti od pristiglih komentara i dokaza, RERS može odlučiti o održavanju javnih raspravaAko RERS ocijeni da su ispunjeni svi kriteriji donijet će konačnu odluku o dodjeli Sertifikata na redovnoj sjednici u obliku Rješenja, čiji je sastavni dio Sertifikat za proizvodno postrojenje. Rješenje o izdavanju Sertifikata za proizvodno postrojenje dostavlja se podnosiocu zahtjeva i umješačima ako ih ima.

Podaci o izdatim Sertifikatima upisuju se u **Registar Sertifikata za proizvodna postrojenja** koji je dostupan na web stranici RERS-a.

RERS će **odbiti** zahtjev za izdavanje Sertifikata u sljedećim slučajevima:

1) Ako podnosilac zahtjeva ne ispunjava kriterije za izdavanje Sertifikata;
2) Ako je podnosiocu zahtjeva izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja djelatnosti proizvodnje električne energije u proizvodnom postrojenju za koji se zahtjeva Sertifikat ili zaštitna mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti na osnovu odredbi Krivičnog zakona Republike Srpske, odnosno Zakona o prekršajima Republike Srpske.

KOLIKI JE ROK VAŽENJA SERTIFIKATA?

Sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje se na period važenja od:

- **15 godina** za hidroelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane;
- **5 godina** za proizvodno postrojenje koje koristi ostale vidove obnovljivih izvora energije;
- **godinu dana** za efikasno kogenerativno postrojenje.

DA LI JE MOGUĆE IZJAVITI ŽALBU NA ODLUKU RERS-a?

Ne. Odluke RERS-a su konačne što znači da protiv njih nije dozvoljeno izjaviti žalbu ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog Okružnog suda u Trebinju u roku od 30 dana od dana kada investitor primi odluku.

NAPOMENA: Pribavljanje Sertifikata neophodan je uslov za ostvarivanje prava na podsticaj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i za izdavanje garancije o porijeklu električne energije.

6.12.4. PRAVO NA PODSTICAJ

ŠTA JE PRAVO NA PODSTICAJ?

Pravo na podsticaj je **pravo na otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni** ili **pravo na premiju** za potrošnju za vlastite potrebe ili za prodaju na tržištu električne energije.

Pravo na podsticaj utvrđuje se **Rješenjem o pravu na podsticaj.**

KO JE NADLEŽAN ZA ODOBRAVANJE PRAVA NA PODSTICAJ?

Nadležna institucija za odobravanje prava na podsticaj je **Regulatorna komisija za energetiku RS (RERS).**

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA STICANJE PRAVA NA PODSTICAJ?

Zahtjev za sticanje prava na podsticaj podnosi se na propisanom obrascu[42] koji mora biti potpisan i ovjeren od strane investitora ili lica ovlaštenog za zastupanje. Zahtjev se dostavlja putem preporučene pošte ili direktno na protokol RERS-a.

Uz popunjen obrazac zahtjeva, investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Potvrdu o upisu u Registar projekata
2	Kopiju Sertifikata za proizvodno postrojenje koje proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora
3	Upotrebnu dozvolu proizvodnog postrojenja kojom se potvrđuje da je riječ o novo proizvodnom postrojenju
4	Ugovor o priključenju na distributivnu mrežu i/ii ugovor o priključku i odobrenje za priključenje na prenosnu mrežu
5	Registar osnovnih sredstava (ako je primjenljivo)
6	Analitička kartica sa istorijskim podacima o opremi (ako je primjenljivo)
7	Dokazi da ugrađene osnovne komponente proizvodnog postrojenja nisu ranije korištene (podaci o godini proizvodnje; račun o nabavci ili ugovor sa dobavljačem/ proizvođačem; atest i sl.)

42 Dostupno na: http://www.reers.ba/sites/default/files/Prilog_1_Pravilnika_Podsticanje_Obrazac_zahtjeva_EK.doc i http://www.reers.ba/sites/default/files/Prilog1_Pravilnika_podsticanje_Obrazac_zahtjeva_OIE.doc

8	Izjavu odgovornog lica podnosioca zahtjeva, ovjerenu kod nadležnog organa, kojom pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću potvrđuje da ugrađene osnovne komponente proizvodnog postrojenja nisu prethodno ugrađivane i korištene
9	Analitička evidencija sredstava koja su nabavljena putem donacija ili državne pomoći (iskazani u skladu sa MRS 20) (ako je primjenljivo)
10	Ukupnu vrijednost investicije i ukupnu vrijednost primljene državne pomoći (ako je primjenljivo)
11	Izjavu odgovornog lica podnosioca zahtjeva, ovjerenu kod nadležnog organa, kojom pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću potvrđuje da za izgradnju proizvodno postrojenje za koje podnosi zahtjev nije primio državnu pomoć (izjava se ne dostavlja u slučaju kada je državna pomoć primljena i kada se dostavljaju dokazi pod 9. i 10.

Svi prateći dokumenti se dostavljaju u originalnu ili u ovjerenoj kopiji.

ŠTA RERS RADI U POSTUPKU ODOBRAVANJA PRAVA NA PODSTICAJ?

Nakon što investitor dostavu RERS-u zahtjev za odobravanje prava na podsticaj, RERS utvrđuje kompletnost zahtjeva. Zahtjev se smatra kompletnim kada podnosilac zahtjeva dostavi pravilno popunjen obrazac zahtjeva, kopiju Sertifikata i ostalu prateću dokumentaciju, u originalu ili u formi ovjerene kopije.

RERS objavljuje obavještenje o prijemu kompletiranog zahtjeva na svojoj web stranici. Izuzetno, RERS može odlučiti da održi javnu raspravu u slučaju kada ocijeni da je potrebno prikupiti dodatne dokaze za donošenje pravične odluke o zahtjevu za sticanje prava na podsticaj.

O zahtjevu za ostvarivanje prava na podsticaj RERS odlučuje na osnovu kompletiranog zahtjeva i potvrde za energiju koju pribavlja od Operatora za podsticaj, najkasnije u roku od **30 dana** od dana prijema kompletiranog zahtjeva, osim u slučaju ako odluči provesti javnu raspravu kada se rok može produžiti najviše za dodatnih **30 dana.**

Ukoliko su ispunjeni svi kriteriji i uslovi za dodjelu prava na podsticaj za proizvodno postrojenje koje proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili u efikasnoj kogeneraciji, RERS na redovnoj sjednici donosi konačnu odluku o dodjeli prava na podsticaj u formi Rješenja.

U slučaju da je investitor već ranije ostvario pravo na podsticaj i želi da promijeni vrstu podsticaja, mora podnijeti novi zahtjev RERS-u.

KOLIKI JE ROK TRAJANJA PRAVA NA PODSTICAJ?

Pravo na obavezan otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju dodjeljuje na period do **15 godina.**

NAPOMENA: Investitor koji pribavi Rješenje o pravu na podsticaj dužan je u roku od 15 dana od dana prijema rješenja podnijeti zahtjev Operatoru za podsticaj za zaključivanje Ugovora o garantovanom otkupu električne energije ili Ugovora o premiji.

6.12.5. UGOVOR O OTKUPU ILI PREMIJI

ŠTA JE UGOVOR O OTKUPU / PREMIJI?

Ugovor o otkupu električne energije ili ugovor o premiji su ugovori koje investitor zaključuje sa Operatorom za podsticaj nakon pribavljanja Rješenja o pravu na podsticaj.

Vrsta ugovora zavisi od odobrene vrste podsticaja:

1) Ugovor o obaveznom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije;
2) Ugovor o obaveznom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni za električnu energiju proizvedenu u efikasnim kogenerativnim postrojenjima;
3) Ugovor o premiji.

Ugovori se zasnivaju na podacima iz Rješenja o odobravanju prava na podsticaj.

Rok važenja ugovora o obaveznom otkupu električne energije, u toku koga investitor ima pravo na nepromijenjenu garantovanu otkupnu cijenu, utvrđuje se u Rješenju o pravu na podsticaj.

Ugovor o isplati premije zaključuje se na period trajanja prava na podsticaj utvrđen Rješenjem o pravu na podsticaj, pri čemu se visina premije redovno (u pravilu jednom godišnje) usklađuje odlukom RERS-a.

Tipski obrasci svih ugovora dostupni su na web stranici Operatora sistema podsticaja.

6.13. REGISTAR PROJEKATA

ŠTA JE REGISTAR PROJEKATA?

Registar projekata je jedinstvena evidencija o projektima iz obnovljivih izvora energije i u efikasnoj kogeneraciji koji sadrži podatke o vlasniku projekta i projektu (lokaciju, tip postrojenja, tehničke karakteristike i druge podatke).

Registar projekata vodi **Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Srpske**. Registar projekata služi za planiranje i praćenje ispunjavanja ciljeva definisanih u Akcionom planu, a investitoru (nosiocu projekta) je **neophodan** u postupku ostvarivanja prava na podsticaj.

U Registru projekata vodi se evidencija o svakom projektu pojedinačno, a vodi se i zbirni registar za:

1) Projekte u izgradnji;
2) Izgrađene projekte;
3) Napuštene projekte.

NAPOMENA: Zakonska obaveza investitora, odnosno nosioca projekta je da izvrši upis projekta na obnovljive izvore energije u Registar projekata u roku od 30 dana od dana pribavljanja građevinske dozvole, odnosno zaključivanja ugovora o koncesiji ili ugovora o privatno/javnom partnerstvu.

U KOJOJ FAZI IZGRADNJE OBJEKTA SE VRŠI UPIS U REGISTAR?

Na dijagramu ispod prikazana je faza i redoslijed upisa u registar projekata u odnosu na lokacijske uslove, građevinsku dozvolu i upotrebnu dozvolu. Upis u registar projekata u pravilu slijedi postupak ostvarivanja prava na podsticaj, s tim da, ako je riječ o koncesionom projektu, onda se upis u registar projekata u izgradnji vrši odmah nakon zaključenja ugovora o koncesiji ili ugovora o javno-privatnom partnerstvu.

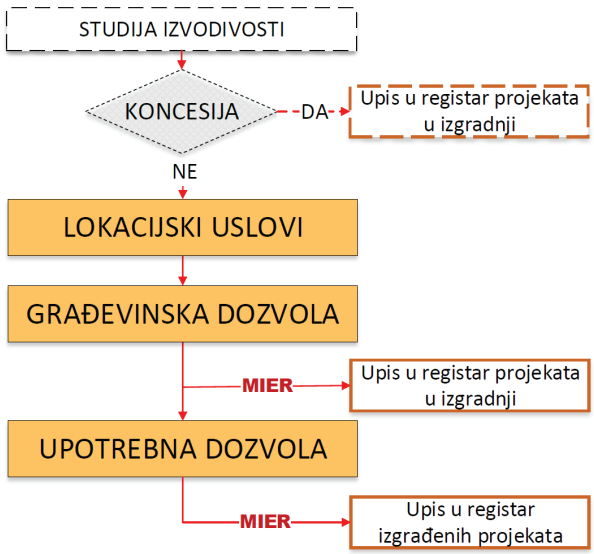

ŠTA SE PRILAŽE UZ ZAHTJEV ZA UPIS U REGISTAR PROJEKATA?

Upis u Registar projekata vrši se na osnovu zahtjeva investitora odnosno vlasnika projekta.

Zahtjev za upis u Registar projekata u izgradnji podnosi se poštom na propisanom obrascu RP-1[43]. Uz popunjen obrazac zahtjeva investitor je dužan priložiti sljedeću dokumentaciju:

1	Ugovor o koncesiji ili javno privatnom partnerstvu
2	Rješenje o registraciji pravnog lica, odnosno rješenje o registraciji preduzetnika ili uvjerenje o prebivalištu
3	Studija ekonomske opravdanosti
4	Građevinska dozvola
5	Dozvola za izgradnju elektroenergetskog objekta (energetska dozvola), ako se izdaje u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast elektroenergetike
6	Ekološka dozvola, ako se izdaje u skladu sa propisima iz oblasti zaštite životne sredine

43 Dostupno na: http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mper/Documents/%D0%B7%D0%B0%D1%85%D1%82%D1%98%D0%B5%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%83%D0%BF%D0%B8%D1%81%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%20%D1%83%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80.docx

Za projekte koji su predmet koncesije, dostavljaju se dokumenti pod rednim brojevima 1., 2. i 3.

Za projekte koji nisu predmet koncesije dostavljaju se dokumenti pod rednim brojevima 2., 3., 4., 5. i 6.

Priložena dokumentacija dostavlja se u originalu ili u ovjerenoj kopiji.

Nakon upisa projekta u Registar projekata, Ministarstvo izdaje **Potvrdu o upisu u Registar projekata.**

KAKO SE VRŠE IZMJENE U REGISTRU PROJEKATA?

U Registar projekata unose se sve izmjene i dopune podataka o investitoru (nosiocu projekta) ili projektu.

Upis izmjena i dopuna u Registru projekata vrši se na propisanom obrascu RP-2[44].

Investitor je dužan da u roku od **15 dana** od dana nastale promjene podnese Ministarstvu zahtjev za izmjenu i dopunu podataka u Registru projekata.

Uz zahtjev za upis izmjene ili dopune podataka navode se pojedinačne izmjene i dopune, te prilažu odgovarajući dokazi.

Nakon upisa projekta u Registar projekata, Ministarstvo izdaje podnosiocu zahtjeva potvrdu o upisu u Registar projekata, kao i potvrdu o izvršenom upisu svih naknadnih izmjena i dopuna.

44 Dostupno na: http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mper/Documents/%D0%B7%D0%B0%D1%85%D1%82%D1%98%D0%B5%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D1%98%D0%B5%D0%BD%D1%83%20%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BD%D1%83%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B0.docx

ŠTA NADLEŽNI ORGAN RADI U POSTUPKU UPISA PROJEKTA U REGISTAR PROJEKATA?

Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Srpske prvo provjerava da li zahtjev ima određenih nedostataka. Ukoliko uoči nedostatke, tražit će od investitora dopunu zahtjeva.

Ukoliko investitor ne otkloni nedostatke u predviđenom roku smatrat će se da zahtjev nije ni podnesen.

Po prijemu urednog zahtjeva, projektu se dodjeljuje registarski broj koji se upisuje na registarski omot, a u koji se ulaže primljena dokumentacija.

Ministarstvo podatke o projektima unosi u zbirni registar projekata, zavisno od faze realizacije projekta i isti je dostupan na Internet stranici Ministarstva.

1 Tablica dostupna na: http://www.ferk.ba/_ba/images/stories/2017/tabele_bs.zip

USAID Investiranje u sektor energije
(USAID EIA)
Ferhadija 19/I
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

+387 33 251 820
+387 33 251 829

Sarajevo, 2018.